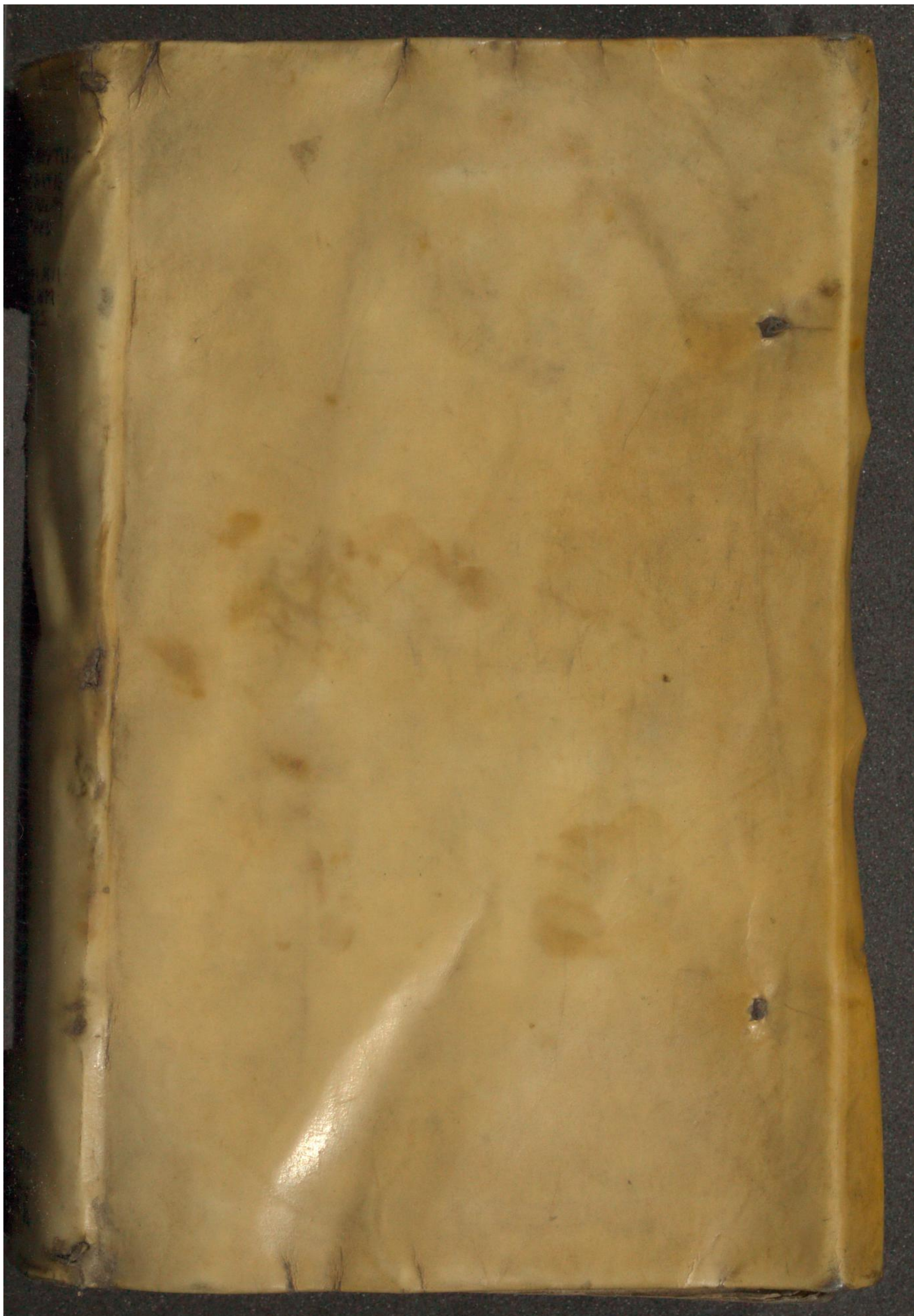

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

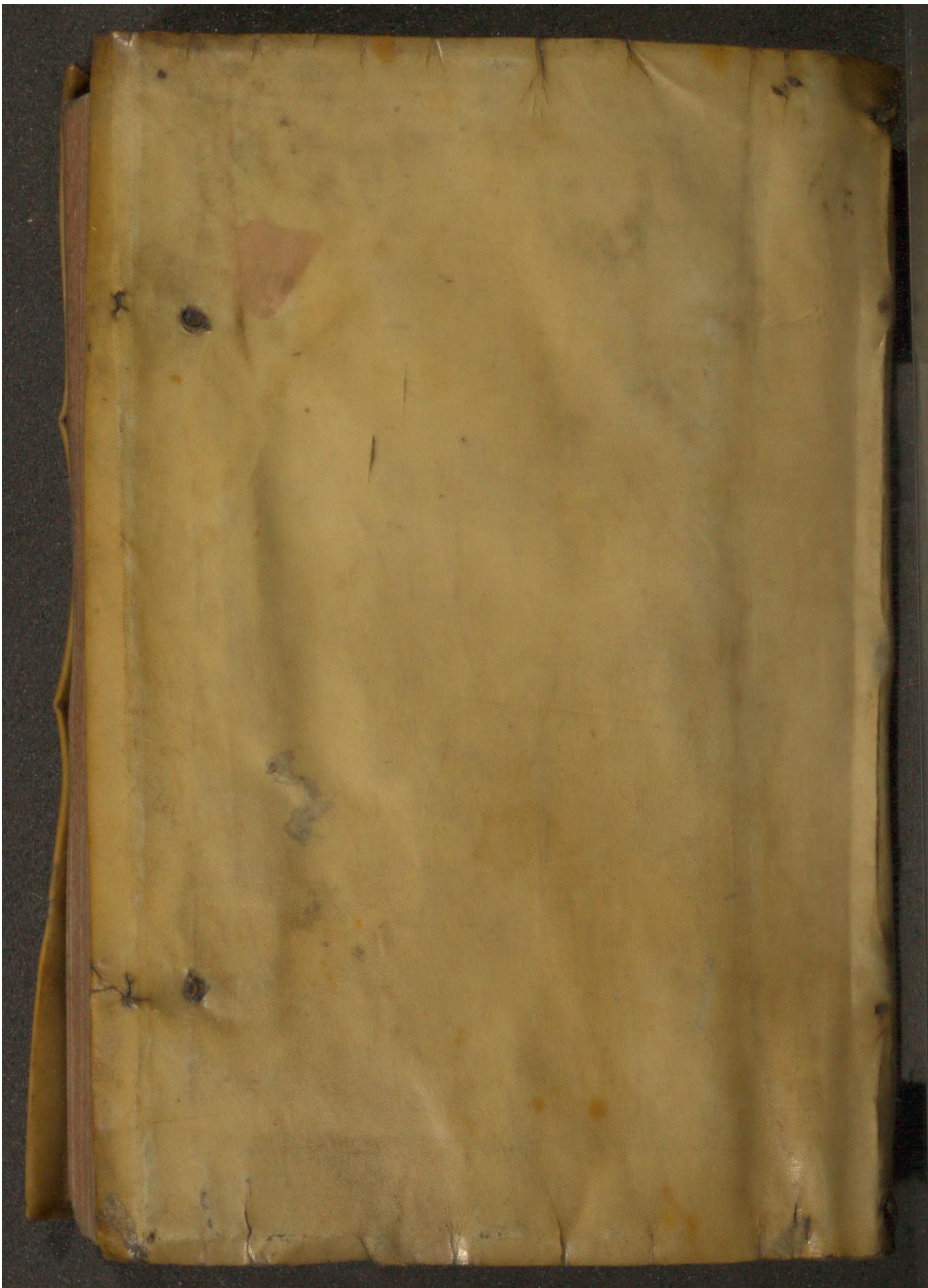
ALDI · MANVTII ·
DE · QVAESITIS
PER · EPISTOLAM ·
LIBRI · TRES

IANI · GVLIELMII
VERISIMILIVM
LIBRI · TRES

VENETIIS · 1576

ANTVERPIAE ·
PLANTIN · 1582

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

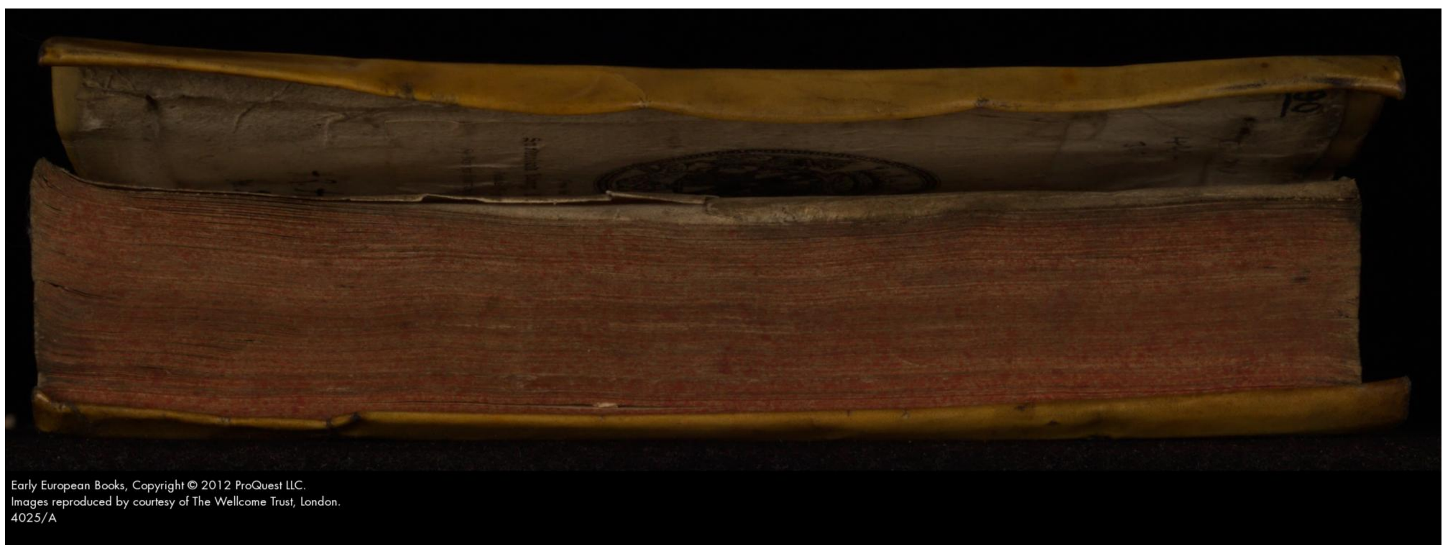

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

3007

(2)

IANI GVLIELMII VERISIMILIVM LIBRI TRES.

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini.
M. D. LXXXII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

AD ILLVSTREM ET GENEROSVM DOMINVM IO. CYRIACVM L. BARONEM POLHEMIVM, ET VVARTENBVRGICVM, &c.

IANI GVLIELMI *Lubecensis* PRÆFATIO.

VM multis in rebus verũ experimur, quod à sapiẽtissimis viris proditum est, honestum suapte vi pollêre, aliena illa laudis atque vtilitatis lenocinia, vt alliciat impellatq. hominum animos, non desiderare; tum nusquam magis, meo iudicio, opinor tuo etiam generosissime IO. CYRIACE, quàm in humanitatis & litterarum studiis. Etenim si cogites, quid id sit, quod optimam quamque indolem inflamatam studio rapiat ad antiquitatis rerumq. gestarum memoriam, quæque de virtutibus est doctrinam, adeoque vno nomine humanitatem cognoscendam, excitetque ad cultum linguarum earum, quibus inclusi hi thesauri rerum nobilissimarum tenentur; non temerè reperias aliud præter

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

opinionem, non auditione acceptam illam, ſed à natura inſitam atque innatam, honeſtiſſimè ſciri omnia hæc; ignorari ac prætermitti turpiter, & ab ignauiſſimo quoque, aut, quod iuxtà eſt, ſtolidiſſimo, quiue, quid in hac naturæ præſtantia hominem imprimis deceat, illuſtretque maximè, perſpicere non poſſit. Præmia quidem doctrinarum ac virtutis ab imperitiſſimis occupari ſentimus, quorum opera popularis, & ſplendor in vulgus eſt: neque id rectè, an ſecus fiat, nunc diſputo; hoc quidem, ego ſi taceam, res ipſa loquatur, vt ad opes honoreſque nitare, coli & amari litteras non poſſe: quas qui arctius amplectuntur, iam etiam vltrò ſibi, mitto dicere ad dignitates & opulentiam (nam ferendum hoc quidem aliquo modo eſſet tamen) ſed ad ipſam quoque, ſi diis placet, veram & ſolidam laudem aditum præcludunt. Huc enim rerum ventum eſt, & parum fuit imperitiæ diuitias ac honores ex victis litteris ſpolia cepiſſe, niſi hoc quoque dedecus inurerent, inerteſque & inſanas audire vulgo cogerent. Itaque quod ille olim monebat ſapientes, vt latêrent, & ſe à luce publica & turba famaque etiam hominum in otium & tenebras vindicarent, ſatiſque habêrent bene vixiſſe, & latuiſſe; hoc nunc vt aliter faciant

copiæ

copiæ non eſt: quippe vbi in maximis tempeſtatibus, quibus multas reſpublicas iam peſſum ire videmus, vt quiſque à doctrina relictiſſimus atque imparatiſſimus eſt, vt ab humanitate refugere ſemper viſus eſt longiſſimè, ita facillimè ad clauum admittitur: hi, quibus ſolis ſuæ reipublicæ gubernacula Plato commendat, ſi viuere iam, & in ſentina iacêre poſſunt, pulcrè diſcedunt. Nam philoſophum quidem nunc quis è multitudine admiratur? quis non cùm occaſio eſt irridendi, arripit? adeoque ſi nulla eſt, tamen arripit nullam? *nemo, herculè nemo*: vt ait in re ſimili Perſius; niſi qui aut eodẽ morbo (nam quæ nunc tempora ſunt, hoc verbo vtendum eſt) laborant, eandemque ſe in corruptelam coniecerunt; aut diuino quodam iudicio (quod genus in multis millibus vix ſingulos reperias) quanto plus in receſſu litteræ boni habeant, quàm primore fronte de ſe promittunt, animaduerterũt. Quamobrem ſi quem neque rei ſuæ reſpectus deterret, neque, quæ pleroſque omnes tranſuerſos agit, ambitio retrahit, neque hominum ſermo moratur, quin animi ſui ſententiam accedat, perpetuoque deinde quem initio curſum petiuerit teneat, quid eum aliud cenſebimus, quàm poſteaquam ad eius oculos honeſti pulcritu-

 do al-

do alluxerit, mirifica illa ſpecie ſola percuſſum, tamquam deo impletum, parui putaſſe omnia, præquam ne illud è manibus atque amplexu amitteret. Et mihi quidem in hac cogitatione verſanti, tu imprimis occurrere ſoles, generoſiſſime IO. CYRIACE, qui vtrumque, & perſpexeris ſpeciem hanc prudentiſſimè, & amâris conſtantiſſimè. Vidi enim ipſe ante paucos annos, Roſtochij cùm viueremus vterque, incredibilem contentionem animi tui, & exercitationes in omni ſtudiorum genere aſſiduas: cùm tu nobis omnibus præires exemplo non modò diligentiæ, ſed etiam continentiæ; neque ſolùm voluptati, ſed omnino otio; ſiue verius eſt requiem dici, atque intercapedinem laboris; bellum indiceres, vt in optato ſapientiæ portu maturè conquieſceres. Itaque in tanto auditorum numero, quantum & opportuniſſimæ vrbis ſitus famaque celebris Academiæ, & clariſſimorum virorum Caſelij, Brucæi, Chytræorum, aliorumque auctoritas facere poterat, nemo magis doctoribus in ore erat, quem illi ſobrium continentemque laudabant, vt naturæ tamen bonum agnoſcerent, totumque cælo fluxiſſe, vti ne ſi velles quidem poſſes à te ipſo deſciſcere: diligentiam illam commemorabilem & neſcio

an in

an in veſtro iſto ordine ſine exemplo, cùm dies noctesq. tibi inſtares; quando id in optima natura plerumque contrà occurrit; ſic admirabantur, nihil vt poſſe præclarius faterentur. Magnum hoc, magnum in homine copioſo & beato; in eo verò qui genere cum nobiliſſimis Germaniæ noſtræ comparari, opibus anteferri etiam pleriſque poſſit, vix iam humanum eſt. Me quidem certè ita cepiſti, vt & tunc ſtatim admirari te cœperim, & hoc tẽpore cuius patrocinio librum hunc potius committere vellem, ex omni nobilium noſtrorum flore repererim neminem, tum ob auctoritatem nominis tui apud omnes merito tuo maximam, quæ mihi & præſidio aduerſus inuidorum calumnias & honori ad famam bonorum futura eſſet: tum propter ſummam illam & notam pridem mihi humanitatem tuam. Qui enim iam olim ea quæ admodum adoleſcentulo exciderunt, non aſpernari viſus es, vt hæc non item lubenter in clientelam tuam recepturus ſis, videor metuere non debere; non illa quidem fortaſſe multo politiora, neque priuatim ad famam nominis mei vberiora, ſed tamen, ſi iudicare mihi de ſtudiis meis permittitur, multo publicè vtiliora. Nam reliquis in rebus ſcriptione ſuperſederi ſæpe poterat; cùm

omnia politissimi veteres, & inuenerint, quàm ij qui nunc sunt homines, acutiùs, & disseruerint ornatiùs: hoc genus hac litterarum ætate, & librorum ea, qua laboramus infinita propemodum mole, solùm necessarium est: si quidem interest linguarum & artium, limpidissimos fontes antiquorum hominum; è quibus solis illæ rectè & præfiscinè hauriuntur; iniuria temporum turbidos, obstructos etiam sæpe, retari & perpurgari; quod certè interest, idque arbitror negaturum neminem. nam libri vel sapientissimè scripti, nisi intelligantur, vsui esse non possunt; sed nec intelligi; si maculis scateant. Ita fit, vt hisce eluendis operam qui impendunt, eâdem pulcerrimis monimentis & integritatem nitoremque suum restituant, & lucem fenerentur. Quod vtrumque & ipse heic secutus sum certè; quantum autem consecutus sim tu iudicabis generosissime IO. CYRIACE & à te eruditi viri alij: quos tamen; si cogitabunt, hanc me scribendi viam primum popularium meorum, præcedente quem subsequerer nullo, ingressum; æquiores spero futuros industriæ meæ; neque tam reprehensione, sicubi defecero, quàm, vbi perduxero, laude dignum iudicaturos. Te quidem qua es humanitate, certò scio, conatus

natus hosce meos non improbaturum, excusaturumque offensiunculas, quæ erunt, apud alios adolescentiæ, nonnullos etiam patriæ nomine. Quod vt facias & à claritate nominis tui hæc nostra splendoris nonnihil mutuari patiare, meque adeò totum aduersus maliuolos tuendum tibi defendendumque suscipias, etiam atque etiam abs te peto. Vale. In Agrippinensibus, Kalend. Decembris. ∞. D. XXCI.

INDEX CAPITVM QVÆ
LIBRO PRIMO.

Modij

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

QVÆ LIBRO II.

CAP.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

QVÆ LIBRO III.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

IANI GVLIELMII
VERISIMILIVM
LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

Misargyrides. Plautus Mostellaria emendatus locis tribus.

EPIDE ludunt Comici in personarum nominibus ad rem quã repræsentant accommodatè excogitandis: & plerumque illi quidem iis quæ cognatione quadam cum re cohêrent, interdum tamen & contrariis quàm res poscat confingendis, ludos vrbanissimos faciunt. Ita Plautus Persa parasito nomen fecit Saturioni, cui venter numquam non creparet inedia, planeque esurio, vt ipsemet ait, esset: non saturio. Simile commentum excidisse suspicor Mostellaria, Scæna Scelestiorem ego annum.

——Hic it ad me. saluus sum,
Spes est de argento. TR. *hilarus est frustrà isthic homo,*
Saluere iubeo te mi Saturites benè.

Mouet me, quod in suis libris inuenit doctissimus Camerarius, *mi sartirites:* quibus coniunctis & leuiter immutatis lego, *Saluere iubeo te Misargyrides benè.* Primùm proximè ductum scripturæ veteris: tum venustè arbitrabar ἀντιφράζεσθαι argenti-odium, qui ita lucellum inhiaret, vt vel os sibi verberari pugnis, modò argenteis, facilè pateretur. Postremò in Adelphos Terentij Donatus liquidò confirmat Misargyriden

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

trapezitæ Plautini nomen esse, quem frustra alibi quæras, si hunc quem reprehendi amiseris. Eadem Scæna, Serui qui cùm.

Vide sis ne fortè ad merendam quopiam deuorteris,
Atque ibi meliusculè quàm sat fuerit biberis.

Malim legere: *Atque ibi ne plusculè.* Mox:

Ita dico, ne ad alias ædis perperam deueneris.
PH. *Scio quà me ire oportet & quò venerim: noui loqui.*

Hæc vt alij explicent, non me fugit: sed verius existimo perperam vulgari, corrigendumque esse:

Scio quò me ire oportet, & quò venerim noui loci.

Locus, loquus; vt cocus coquus, secor sequor, alia promiscuè scribebant: & παρέλκον elegans est, simile istis: vbi loci, huc locorum, huc viciniæ. Terentius:

Interea mulier quædam ab hinc triennium
Ex Andro commigrauit huc viciniæ.

Ita interpres vetus, quem sequi quàm Nonium multò malo. Sic enim & Plautus Mercatore:

Vt isthuc est lepidum! proximè viciniæ
Habitat.

Probat emendationem meam & hoc quod subiicit statim, quò venerit:

Philolaches hìc habitat, cuius est pater Theuropides.

CAPVT II.

Habe tibi res tuas. Duûm locorum Afranij apud Nonium correctio.

VIM negocij hominibus eruditis offudit Nonius: dum optimis scriptoribus admutilandis mendorum segetem serit ita vberem, vt ei ne cum Theseo quidem Hercules exstirpandæ futurus videatur. In ea nos quoque non inutiliter laborasse,

Sperat

Sperat quidem animus, quò eueniat diis in manu est.

In Vafer.

Afranius Diuortio. Qui coner noctu clanculum brusire dotem ne remittas vafer, honestè vt latites & nos laudas diutius.

Intricarunt hęc plerique, dum nodum in scirpo quærunt: extricauit, quod sciam, hactenus nemo. Lego:

——qui conere noctu clanculum
Rus ire, dotem ne repromittas vafer:
Honestè vt latites, & nos ludas diutius.

Argumētum fabulæ ex titulo vidêre est fuisse de discessione coniugum: in ea dos reddebatur vxori iure Romano: id ex veteri formula notum, HABE TIBI RES TVAS: ad quam allusit Philippica II. Cicero. *Illam suas sibi res habere iussit, ex duodecim tabulis: claues ademit, foràsque exegit.* Apuleius Milesiarum tertio: *Tu quidem*, inquit, *tibi istud tam dirum facinus: confestim toro meo deuorte: tibíque habe res tuas.* Porro vt spondebant, promittebant; ita respondebant, repromittebant præsentes. hoc itaque insimulatur maritus, rus cogitare, ne dotem repromittat.

In Coniicere.

Afranius Incendio. Seruus est mihi Nicasio sceleratus curiosus is cum filio ei coniicere ad nescio quid de latriuncula.

Hæc in versus repono, & emaculo, cumq. alio loco, quem laudat idem Nonius in Concedere, ita cōparo:

——Seruus est mihi Nicasio
Sceleratus, curiosus; is cum filio
It coniicere hac nescio quid de ratiuncula.
Atque eccum incedit, hôc procul concessero.

It coniicere est parat coniicere, vt Terentio *It visere.* in libris fuisse videtur Eit ἀρχαϊκῶς: quod postea loco corrumpendo fuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT III.

Inſignis M. Varronis ſententia correcta. item Plautus, Terentius, Ouidius leuiter.

M. VARRONIS doctiſſimam ſententiam aliis fruſtra tentatam nuper mihi perſanaſſe viſus ſum apud Nonium in Calx,

Nemini fortuna currum à carcere intimo miſſum leui
Inoffenſum per æquor candidum ad calcem ſubit.

Emendationem meam ſubiiciam, rectè an ſecus exiſtimatio erit doctorum: ſic igitur in ſeptenarios repono.

Nemini fortuna currum miſſum à carcere intimo
Labi inoffenſum per æquor candidum ad calcem ſinit.

Nocuit huic loco, quod innumeris aliis bonorum ſcriptorum, ignoratam diu fuiſſe cognationem V & B litterarum. Cùm ergo in veteribus *laui* eſſet, quod erat *labi*: iſti correctores *leui* fecerunt: quem errorem commiſſum etiam ſuſpicor eiuſdem Varronis κοσμοτορύνη ἢ περὶ φθορᾶς κόσμȣ, quem locum adſcribam, compoſitum à me cum fragmento altero, quod eodem libro idem Nonius conſeruauit, vt emendandum exiſtimo,

Propter cunas capulum poſitum eſt,
Nutrix tradit pollinctori.
Detis habenas animæ labi,
Dum ventus nos flamine ſudo
Suauem ad patriam perducit.

Verſus ſunt anapæſtici dulciſſimè facti. tertiò vulgatur, *animæ leui:* mendoſè opinor. labat enim verſus: & tamen ſi quis contra tendet, pertinax heic non ſum. Eadem cauſſa næuum adſperſit verſui Plautino, Trinumo:

Si animus hominem perpulit, actum est: animo seruiuit, non sibi.

Si ipse animum perpulit; dum viuit, victor victorũ cluet.

Verum enim est, *seruibit.* antiquè, vt *audibit.* Si, inquit, semel animo indulseris, ætatem illi seruitutem seruies. Porrò *sinit* scribsi, vt versus constet: potuissem *siit*; sed dixisse veteres *sini*, quod nos enuntiamus siui, notum est. id etiam in Terentio fuerat, Andria:

Dum tempus ad eam rem tulit, sini: animum vt explêret suum.

sic enim MS. Coloniensis: absque quo esset, potuisset nos vel Donatus monuisse de mendo. ait enim antiquè dictum; tum aliter vsurpari Adelphis, *Non siuit egestas facere nos.* In vtroque frustra erit, si publicatos libros sequare. Sinit igitur cùm esset in Nonio, imperiti mutarunt in *siuit*, aut quod idem est, & in vetustis editionibus exstat, *sibit:* vnde porrò subiit istud *subit.* Neque mihi dubium est, quin respexerit huc Ouidius Tristibus:

Nam pede inoffenso spatium decurrere vitæ
Dignus es, & fato candidiore frui.

ita libri scripti. vulgò, *procurrere:* ineptissimè. At illo modo Cicero Catone: *Quasi decurso vitæ spatio ad carceres à calce reuocari.*

CAPVT IIII.

Bona scæua. Pænitet. Priui custodes. I modò. Pessum ire, premere. Plauti Pseudolus multis locis emendata, vno Mostellaria.

PLAVTI Pseudolus quod habet in editionibus vulgariis: *Studete hodie mihi, bona in scænam adfero,*
Nam bona bonis ferri reor æquum maximè.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Vitio librariorum corruptum censeo, pollulásq. mutatione legendum, *bonam scæuam*. vt hoc dicat, auspicatò siue bono & liquido auspicio in scænam se progredi. nam & ludi auspicatò & bono cum omine committebantur, & aliter si fieret, instauratiuis opus erat. Bona scæua idem quod auspicium bonum. hac fabula infrà:

Benè ego ab hoc prædatus ibo, noui: bona scæua est mihi.

Scæna Pseudole non:

Metuunt credere omnes. BA. *eadem est mihi lex, metuo credere.*

PS. *Credere autem? eho, an pænitet, quãdo hic fuerit vsui?*

Leuiter corrigo, *quanto hic fuerit vsui*. Musæum planè loquendi genus, pro eo quod est, Videtúrne tibi parum fuisse vtilitati & lucro. Terentius:

At enim (dices) me quantum heic operis fiat pœnitet.

M. Tullius procœmio Officiorum: *Tam diu autem velle debebis, quoad te quantum proficias non pænitebit*. Exempla similia passim obuia. Scæna Forum coquinum:

Item his discipulis prius custodes dabo.

Non certius vixisse Plautum, quàm eundem scribsisse, *priuos custodes dabo*. idque vincit ipsa orationis series. Priui vetustè, qui nobis singuli. Lucillius:

Culcitulæ accedunt priuæ centonibu' binis.

Scæna Vox viri pessumi.

SI. *quid lubet? pergin ructare in os mihi?* PS. *suauis ructus est mihi, sic sine modo.*

Posteriora Nonius laudat, *sic sine si modo*. emaculandum suspicor, *sic sine: i modò*. Ea enim cum fastidio à se quempiam reiicientis formula est Comicis vsitatissima. Sticho:

Nescio quid vero habeo in mundo. EP. *I modò,*
Alium conuiuam quærito in hunc diem tibi.

Eadem

Eadem Scæna paullò pòst:

ſed Simo vt probè tactus Ballio eſt! quæ tibi dixi
Effecta reddidi. S I. *derides? peſſumus homo eſt.*

Inclinat animus credere, ſcribſiſſe poëtam, *peſſum is homo iit.* Peſſum ire, perire eſt: vt peſſum dare, perdere: & in eadem ſignificatione, peſſum premere. Moſtellaria: *Iſtum pro ſuis factis peſſumis peſſum premam.* Ducta tranſlatio eſt à re maritima: argumento eſt locus Ciſtellaria:

Maritumis moribus mecum experitur, ita meum frangit
amantem animum,
Neque, niſi quia miſer non eo peſſum, mihi vlla abeſt
Perdito pernicies.

Sine figura vſurpauit Rudente:

Nunc eam cum naui ſcilicet abiuiſſe peſſum in altum.

&, niſi admodum fallor, Moſtellaria quoque, Scæna Melius anno hoc:

Sed Simo, ita nunc ventus nauem noſtram
Deſeruit. S I. *quid eſt? quo modo peſſimè potuit*
Quæ ne ſubducta erat tuto in terram ante hac?

Lego enim, *quo modo peſſum ire potuit.* Non poteſt, inquit, vt ſubmerſa vobis nauis ſit, quam in terram dudum ſubduxiſtis. Et confirmat correctionē meam, quod ſubiicit mox Tranio:

Venit nauis noſtra quæ frangat ratem.

CAPVT V.

Hendecaſyllabi poëtæ veteris apud Iſidorum maculoſiſſimi nitori ſuo reſtituti.

FATENDVM eſt: nimium amo antiquorum hominum ingenia, multóque lubentius paſco auiditatem meam relliquiis eorum quantum libet ambeſis

blattarum, &c, qui non minus infesti iis, emendatorum dentibus; quàm luculentis cænis vbique nunc scripturientium. Itaq. cùm incidissem nuper in bellaria nescio cuius poëtæ, temperare mihi non potui, quin vt defæcanda arbitrarer sententiam meam delicatis conuiuatoribus proponerem. Sic igitur Isidorus Etymologici libro XIX. cap. XXXII.

Thynius (anulus) purus est, primùm in Bithynia fabricatus, quam olim Thyniam vocabant. Flaccus: Lugente mea vita nec smaragdos beryllósque mi Flacce, nec nitentes per candida margaritas quæro, nec quos thynica lima perpolibit anulos nec Iaspius capillos.

Hos versus cuiuscumque sunt: nam Flaccus ille qui laudatur irrebsit ex ipsis versibus, & propè est vt cum viro docto C. Cilnij Mæcenatis in Horatium esse credam: sed cuius cuius sunt, ita emaculatos à me non pessimè arbitror:

Lugens te, mea vita, nec smaragdos
Beryllos neque, Flacce, nec nitentes
Semper candida quæro margaritas
Nec quos Thynica lima perpoliuit
Anellos, nec Iaspios lapillos.

Notus mos Romanorum ponendi in luctu anulos venustissimè tangitur: hoc animaduerso sententia non obscura est. Margaritæ nitentes semper candida, sunt candidæ, vt Virgilius dixit, *Crebra ferit*, pro crebrò. Bithyniam olim dictam Thyniam, notum ex multis auctorum locis. verius tamen fortasse sit, ita partem dumtaxat eius nominatam, cui rei auctor Ammianus, qui libro XXII. in Mariandenam & Thyniam eam distributam memoriæ prodidit.

CAPVT

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT VI.

Obserere beneficia, pugnos. Serere fallaciam. Bitere & bitare. Attij fragmenta aliquot correcta, & Plautus Pœnulo.

L. ATTII principis Latinæ tragœdiæ fragmenta quædam, apud Nonium corrupta, hoc capite, quod potero, redintegrabo.

In Fors & Fortuna.

Attius Andromeda. Multi iniquo mulier animo sibi mala auferre in malis, quibus natura praua magis, quàm fors aut fortuna obfuit.

Vnius verbi vitio labat sententia. pro auferre MS. agnoscit, *ausere:* ídque rectum est. Ausi & auxi, vt ninsi & ninxi promiscuè vetustissimi: quare hæc in septenarios recolligo:

Multi iniquo, mulier, animo sibi mala auxêre in malis,
Quîs natura praua magis quàm fors aut fortuna obfuit.

Erudita sententia est, & quæ non longè abit ab Heracliti illo, ἦθος ἀνθρώπου δαίμων.

In Seges:

Idem Andromeda. Quod beneficium haud in sterili segete te obesse intellegis.

Iunius tentat legere, *locasse*: ego præstare audeo verum esse, *obsesse*. Obserere beneficia, peruenustum est. variè enim transfertur id verbum. Plauti Menæchmis aliò:

Hisce ego nunc semetem in ore faciã, pugnósque obseram.

Ita Pœnulo serere lites dixit, & serere fallaciam. sic enim lego hos versus, Scæna prima.

Abeamus intrò, vt Colabiscum villicum
Hanc perdoceamus vt serat fallaciam.

Vulgarij libri omnes, *ferat.* inficetè. At nostrum illud præterquam quòd vsitatissimum loquendi genus,

etiam iocum ex ambiguo, more Plauti, captat. de villico enim ſermo eſt.

In Gracilitudo.

Attius Amphitruone. Tamen iſta tua gracilitudo & luctus facit, ne dubitem.

Lego, *ne diu bitem*. Bitere & bitare veteribus fuiſſe quod nobis ire, nemo niſi fungus in his litteris iam neſcit. Quia, inquit, imbecillẽ te video quà ab animo quà à corpore non defetigabo amplius multa itione.

In Specis.

Attius Alcmæone. Quod dij interdum inferum penitus depreſſum altis clauſere ſpecis.

Suſpicor anapæſticos fuiſſe, itaque rectè à me emaculatos:

Quod dI interdiu infernum penitus
Depreſſum altis clauſere ſpecis.

Scio enim deſcenſiones iſtas heroum ad inferos ſole occaſo ſemper fuiſſe, reditusq́. ante eumdem ortum.

Capvt vii.

Tubuli. Animi angi. Pretio vincere. Cicero Verrinis aliquantis locis emendatus.

M. Tvllii his libris pauca admodum attingere decreui. alterius enim erit & temporis & loci, ſtudioſis harum litterarnm impertiri ea, quæ in optimum hunc linguæ Latinæ parentem notata habeo. Lubet tamen interſpergere nonnulla quæ guſtum quemdam ceterorum exhibeant: ſic nimirũ, vt cùm

———ficos propola recentes
Protulit, & pretio ingenti dat primitu' paucos.

Libro accuſationum quarto acerbè & grauiter inſectatur ſcelus Verris, qui ſuam in iudicando fidem &

reo & actori flagitiosissimè pecunia addixisset. *Quem*, inquit, *mihi tu Bulbum, quem Stalenum, quod vmquam huiuscemodi monstrum aut prodigium aut audiuimus aut vidimus, qui cum reo transigat, pòst cum accusatore decidat?* In quibus verbis quem dicat Bulbum nescio, ac mea sententia ne alij quidem vlli; nihilque certius est lectione libri veteris, quem mecum communicauit vir clarissimus Io. Metellus, *Quem mihi Tubulum*. Eiusdem pro Scauro meminit, apud Asconium. *Si mehercule, Iudices, pro L. Tubulo dicerem, quem ex omni memoria sceleratissimum & audacissimum fuisse accepimus*. Fuerunt ij Tubuli gentis Hostiliæ, & mentio est, si quid fortè hoc ad rem, C. Hostilij Tubuli proprætoris apud Liuium libro XXIX.

Ibidem paucis interiectis.

Quæ posteaquam iste omnia abstulit alia rogando, alia poscendo, alia sumendo, ferebat Stenius vt poterat, angebatur tamen animi dolore necessario.

Conatus huic loco mederi Lambinus, etiam magis corrupit: sed venustissimè idem liber, *angebatur animi necessario*. Sic Epidico Plautus: *Absurdè facis qui angas te animi*. Et eadem fabula, *excruciari animi, desipere mentis, sermonis falli*, idem dixit.

Aliquanto inferius:

Quicumque senator voluerit fieri quamuis puer, quamuis indignus, quamuis ex eo loco ex quo non licêret: si is pretio apud istum fieret idoneus, vt vinceret, factum esse semper.

Et hic locus glossemate inquinatus, in MS. erat, *si is pretio apud istum idoneus vinceret*. Idoneus ἀρχαϊκῶς pro idoneos. hoc mutato constitutus locus est: ita paullò infrà: *Fit vt pretio nouus vincat, litteràsque à prætore auferat*. Curculione Plautus:

Si amas,

Si amas, eme, ne rogites: facito vti pretio peruincas tuo.

Aliquanto pòst:

Is quod videbat istius censum stare nullo modo posse, eum censum obseruare iussit.

Liber scriptus, *istius census stari.* Scribo litterula detracta, *censu stari*: hoc est, in istius censu perseuerari. pro Flacco: *Prætor actionem se daturum negauit: re iudicata stari ostendit placêre.*

CAPVT IIX.

Vita familiaris. Lubens. Lubentia. Plauti Persa duûm locorum restitutio.

SCÆNA, Omnem rem inueni.

Marsupium habeat, inibi paullum præsidij,
Qui familiarem suam vitam oblectet modò.

Lego, *oblectet domi.* Familiarem vitam eam ait, quam domi à nemine vocatus agat: ita parasitus Captiuis:

Neque vmquam quidquam me iuuat, quod edo domi,
Foris aliquantillum etiam quod gusto id beat.

Eadem Persa, Scæna Hostibus victis.

Statuite heic lectulos, ponite heic quæ assolent: heic statui volo primùm aquulam mihi
Vnde ego omnis hilaros, ludentis, lætificantis faciã vt fiãt.
Quorum opera hæc mihi facilia factu facta sunt, quæ volui effieri.
Nam improbus est homo, qui beneficium scit sumere & reddere nescit.

Lepidissimi, ita me Musæ ament, versus; sed perobscurus ex iis secundus, ob insolentiam formulæ, *faciam hilaros vt fiant*; elegantis tamen, & in vno Plauto locis sexcentis obuiæ, accusandi casu pro nominandi posito. Nos exemplo vno contenti erimus, Epidico:

Si in-

Si inuenio, exitiabilem ego illi faciam hunc vt fiat diem.

Hoc primùm noto: tum leue ex eo mendum tollo. Pro *ludentis* enim reponendum haud dubiè, *lubentis*: quod conuiuij verbum proprium est, cùm frõte iam exporrecta iocandi & ſeſe exhilarandi cuique lubido eſt. Adelphis Terentius:

Hilarem ac lubentem fac te in nati nuptiis.

Inde Gellio lubentiæ conuiuiorum ſunt lautitiæ, & quæ vltro citro reciprocant inuitationes. lib. XV. cap. 11.

Cui lubentiæ gratiæq; omnes conuiuiorum incognitæ ſunt.

Apuleius de Aſino primo: *Lectulo refoueo, cibo ſatio, poculo mulceo; iam ad lubentiam procliuis eſt ioci & ſcitum eſt cauillum.* Hinc lubentes pro lætis & hilaris, & ipſa hilaritas lubentia dicitur, Aſinaria:

Vbi ego nunc Libanum requiram aut familiarem filium;
Vt ego illos lubentiores faciam quàm lubentia eſt.

Et Sticho. *Itaque onuſtum pectus porto lætitia lubentiáq.* Cetera, vt arbitror, bene habent: hac totius loci ſententia. iubet Toxilus lectulos ſtatui, cyathos, vinum, cetera quæ aſſolent, inprimis caldam temperando vino adponi: vt lubentia & hilaritate impleat omnes, quorum opera fallaciæ ex ſententia ſucceſſerint. placere enim ſibi, vulgò quod dicitur, ingrato nihil quidquam eſſe improbius.

CAPVT IX.

Truones. Silus. In Feſto pauca animaduerſa.

APVD Feſtum in voce Stolidus verſus Ennij publicatur:

Nam vidi pugnare ſuos ſtolidi ſoliti ſunt.

Vbi in MSS. fuiſſe viri docti indicant, *vide*. Diuiſa voce re-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

ce reſtituo: *Nam vi depugnare.* Apud eumdem Sentes. *Afranius Abducta. Quàm ſenticoſa verba pertorquet turba.* Mutant viri docti in, *lupa*: ego propius ſcripturæ veteris ductum, pertorquet *truo*. Truones vulgi ſcomma in enormis naſi homines. Cæcilius:

Prò dij immortales! vnde prorebſit truo?

In Silus.

Silus appellatur naſo ſurſum verſum repando.

Malo lectionem libri ſcripti Colonienſis, *naſus ſurſum verſus & repandus.* A ſilo enim denominati ſilones, vt à naſo naſones, à mento mentones, à dorſo dorſones.

CAPVT X.

Videri ſcribendum ſaltim, non, vt vulgo, ſaltem. Illuſtratus Gellius libro XII. cap. XIIII.

QVÆRIT ſcriptor Atticarum Noctium de ſignificatione & origine particulæ SALTEM, & recenſet ille quidem duas opiniones hominum, vt apparet, ingenioſorum: ſed idem tamen argutias iſtas acutas quam veri ſimiles iudicat, pronuntiatque amplius. Ea de re vt certi quid ſtatuere & diffinire, temerarium; ita forte non reprehendendum, ſententiam meam timidè & verecundè oſtēdere, iudicium relinquere doctioribus. Semper enim ita exiſtimaui, errore fieri peruulgato & hoc tempore; vt ſic dixerim; catholico, quòd id verbi ſecunda vocali & ſcribatur & pronuncietur: cùm recta & legitima ſcriptura videatur eſſe per tertiam. Auctores habeo libros manu deſcriptos, è quîs optimus quiſque & vetuſtiſſimus agnoſcit, SALTIM: nonnulli etiam inductum & repoſitum quod nunc terimus habēt. mihi ſic vſu venit; neque dubito quin & aliis. Deinde

ex hoc

ex hoc analogiam eruebam; ex illa ſignificationem. vt enim à ſupinis raptu, curſu, ſenſu, receſſu; raptim, curſim, ſenſim, receſſim: eodem planè modo deſcẽdit à ſaltu, ſaltim: & vt in illis primigenia ſignificandi vis reſidet; ita eadem in hoc non obſcura eſt. Adhibetur enim in oratione, cùm ea quaſi ſaltu quodam ab iis quæ anteceſſerunt ſubitò præcipitat, & finit in extremum aliquod. Parcam adſcribere exempla. ſunt enim ſexcenta tanta in promtu, neque in iis vllum, in quo non hæc tranſiliendi ſiue tranſitionis, vt Rhetores loquuntur, vis eluceat. Quòd ſi quis neque libris acquieſcit, nec Etymologiæ concinnitati, at ille Priſcianum ſaltim audiat: qui enumerans aduerbia in EM verbum de hoc nullũ, poſtea ſubdit. *In IM & denominatiua inueniuntur & verbalia & participialia: vt à parte partim, à viro viritim, à vice viciſſim, à ſtatu ſtatim, à raptu raptim, à ſaltu ſaltim & ſaltuatim.* Vbi quin intellegat, quod nos vulgamus SALTEM, dubitare nos res non patitur. Qui vetuſtatem obiiciet ſcripturæ iam inde à Gellij ætate vſitatæ, ſciat iam tum pleramque maiorum conſuetudinem quà ſcribẽdi quà loquẽdi mutauiſſe, id quod vel ex ipſo colligere eſt: viderique eius addubitatione errorem inualuiſſe, cùm, quod ille heſitanter poſuerat, Grammatici temere ſequerentur. indicio eſt Donatus, ſiue quis alius eſt in Adelphos Terentij: *Saltem, inquit, τὸ ἔσχατον. natum eſt autem à captiuis, ſaltem, qui nihil aliud præter ſalutem à victore petunt.* haud dubiò ex Gellij loco. Hac in ſententia magis confirmatus ſum, poſtquam probari eam ſibi mihi ſignificauit eruditiſſimus amicus meus Fr. Modius; qui etiam P. Pithœum ita in ſuis libris perſcriptam hanc vocem repperiſſe, oſtenſo eius ad Sidonium Apolli-

narem

narem loco, me docuit. Si quis tamen melius quid attulerit, eum libens meritò ſequar.

CAPVT XI.

Pergula. Creta in toga candidati. Inſipare. Pædidum. Pomponius apud Nonium reſtitutus pluries.

ARCESSAMVS Pomponium quoque ad has κρίσεις καὶ ἰάσεις noſtras, & malè accepto ei à mutilatore Nonio ſi quid in nobis opis eſt ne denegemus. Primùm, quod adducitur in Suppilare:

Pompon. Sarcul. Alteram apportat, prodigit, patrem ſuppilat ſemper.

Haud dubiè rectè emaculo, *Alter amat, potat.* Origo mendi è diſtractione ſyllabarum, *Alteram atpotat.*

In Taxim:

Pompon. Buccon. Clandeſtino tacitus taxim perſpectaui per cantum.

Iunius in MS. inuenit, *perſpectaui periculum.* Emendo, *perculam.* Percula ſiue pergula, vt Gloſſæ explicant, ὑπερῷον ςενὸν οἴκημα. Plinius XXI. III. *L. Fuluius argentarius bello Punico ſecundo, cum corona roſacea interdiu è pergula ſua proſpexiſſe dictus, ex auctoritate ſenatus in carcerem ductus non ante finem belli emiſſus eſt.*

In Ominas.

Pomponius Cretula. Nil petituræ bene eueniat. Ita ſit, & tibi bene ſit, qui rectè ominas.

Editio vetus Veneta, *Cretula vel petituræ.* Scribo, & meo quidem animo veriſſimè, *vel Petitore.* Scribſit hanc fabulam, vt è titulo colligo, de candidato magiſtratum ambiente: ideò Petitorem inſcribſit, quod peti magiſtratus propriè dicitur; & Cretulam, quod qui petebant creta togas ſuas candefaciebant, vnde candi-

candidati ducta appellatio est. Præterea cognomine hanc distinguere voluit ab illa, quæ *Petitor Heres* inscribitur. Iam sententia fragmenti clara est, esse verba bene precantis candidato, & illius respondentis.

In Feruit.

Pompon. Fullone. Facite vt ignis feruat, ligna instipite, far concidite.

Rectum est, *insipite*. Insipare est iniicere: vt obsipare, obiicere & aggerere. Plautus: *Obsipat aquulam*. Vt autem sonare, sonere; tonare, tonere: ita insipare, insipere promiscuè inflectebant. Pomponius alibi: *Partem insipui, conclusi, condepsui.*

In Intybos.

Pompon. Placenta. Rustici edunt libenter pedibus tristes, acres intybos.

Scribo, *pædidos, tristes*. Pædidum quod fœtet & grauis odoris est, vt omnes nôrunt.

CAPVT XII.

Notatum prouerbium, Ossa atque pellis. tum Virgilius, Ouidius, Plautus emendati.

P. VIRGILII versum Bucolico tertio libri publici ad vnum omnes ita legunt:

His certè neque amor caussa est vix oßibus herent.

à sententia non multum, à verborum & interpunctionis venustate abductum longulè. Scribo enim:

His certè (neque amor caussæ est) vix oßibus herent.

Auctor mihi perspicuis verbis in Terētij Eunuchum Donatus: *Hi hice, his hisce, nominandi casu numero multitudinis promiscuè vsurpabant*. His ergo hoc loco hi est. Postea trita Latinis auribus formula est, *amor caussæ est*. Et sic Cicero Lælio: *Valetudinem caussæ non mæsti-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

tiam fuisse. Et reducit hic versus mihi alterum in memoriam P. Nasonis non dissimilis sententiæ:

Si pæta est, Veneri similis; si flaua, Mineruæ;
Sit gracilis, macie quæ malè visa sua est.

Emendo versu posteriore, *macie quæ malè nisa sua est.* Vt enim Maro, vix herere ossibus; ita hîc Naso, malè niti macie siue macilenta cute dixisse videtur, siue potius, nisi me meum fallit somnium, dixit; de ea, quæ, vt vetus verbum est, *ossa atque pellis tota esset*. Vetus verbum dico, quod παροιμιωδῶς iactatum id fuisse in macilentos è Plauti locis duobus colligebam. Captiueis:

Macesco, consenesco, & tabesco miser,
Ossa atque pellis sum miser à macritudine.

Ita rectè MS. Langij: malè vulgo *misera macritudine*. Aulularia:

Volo ego ex te scire, qui sit agnus curio.
EV. *Qui ossa atque pellis totu'st, ita cura macet,*
Quin exta inspicere in sole etiam viuo licet,
Ita is pellucet quasi laterna Pœnica.

CAPVT XIII.

Notatum item prouerbium, Vipera est in veprecula. **Cacabus.** *Illustratus Virgilius, & Cicero pro Sextio.*

EODEM Bucolico leguntur hæc ab omnibus:

Qui legitis flores & humi nascentia fraga
Frigidus, ô pueri fugite hinc, latet anguis in herba.

neque tamen occultius quidquam subesse vlli interpretum suspicati sunt. Mihi numquam dubium fuit, quin poëta ad parœmiam quamdam respexerit, & fortassean eam qua vulgò ferebant, viperam esse in veprecula: de periculo graui & inopinato. Eum adagio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

adagionem apertè extulit Pomponius:

Dide, cedo cacatum. vipera eſt in veprecula.

Prima verba videntur mendoſa, & conabar legere, *Dide, cedo cacabum.* Cacabus enim vas in quo pulmentarium coquitur: ſed abſtineo. Reſpexiſſe autem huc Virgilium vincit, quod fragorum meminit, quæ in vepretis ferè leguntur. Significat idem verbum M. Tullius pro P. Sextio: *Quoniam id etiam fatum ciuitatis fuit, vt illa ex vepretis extracta nitedula remp. arroderet.* E re nata mutauit argutiſſimè. nam ſic cùm audiretur, vipera è veprecula, de eo qui & vehementer nocere poſſet, & de improuiſo, caueríque ideò vix poſſet: ille nitedulam ex vepretis appellat, qui nocêre velit magis quàm poſſit, caueríque non magnopere debeat.

CAPVT XIV.

Votitus. Tamenetſi. Nullus pro non. Caſinæ prologo verſus, item alter ipſa in fabula reſtitutus & Terentius Andria.

CASINÆ Plauti qui præponitur prologus elegans mehercule & perurbanus eſt, dignuſque qui eo loco legatur. in eo verſus hic in libris paullò vetuſtioribus omnibus ita concipitur:

Aures votiuæ ſi ſunt, animum aduertite.

Primus Lambinus, vt nos credere vult, illud *votiuas* parum huc conuenire animaduertit, mutauitque in *vaciuas*, ad exemplum illud Plauti Pſeudolo:

Faxis vaciuas Pſeudole ædis aurium
Mea vt migrare dicta poſſint quò volo.

à quo diſſentio. Neque enim, vt heic quidem vſurpatur, iocus acuti quidquam habet, vt illo quem modò poſui loco, adductis quæ ad eamdem tranſlationem faciunt aliis. & quorſus tandem ſi aures vaciuas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

habeant non eas aduertere iubet, ſed animum; quaſi pænitêret verborum antecedentium. Itaque vide ne verius ſit:

Aures votitæ ſi ſunt animum aduertite.

Votitus qui voto quo minus quid faciat impeditur. Aſinaria:

Nolo habêre illam cauſſam & votitam dicere.

Lepidè igitur hiſtrio: ſi, inquit, voto tenemini quo minus auribus mea dicta vſurpetis, at vos animo ea vſurpate. Luſit nimirum in eo, quod immobiles homini natura aures dedit, vt eæ aduerti non poſſint: at animum aduertere vulgatiſſimum loquendi genus. hoc igitur agere eos iubet.

Eadem fabula, Scæna Si ſapitis.

Qui amat tamen hercle ſi eſurit nullum eſurit.

Immuto leuiter, ſed, quod auſim præſtare, verò:

Qui amat tamen hercle etſi eſurit, nullus eſurit.

Tamenetſi probum & antiquæ notæ verbum hîc in tmeſi cùm eſſet, propè euanuit. Id reponendum etiam in Terentio, Andria: *Nihil audio*

Ego te commotum reddam. DA. *tamenetſi hoc verum eſt.*

Ita enim optimum fragmentum Colonienſe, quod in æde maxima adſeruatur. *Nullus eſurit*, pro *non eſurit* notum loquendi genus. Pomponius: *Lapathium nullus veſcebatur, lardum lurcabat libens.*

CAPVT XV.

Varronis duo fragmenta compoſita. eiuſdem Modij argumentum, & indidem ſententia adducta expreſſa de Plauto.

VERE hoc vulgo dicitur εἷμα τ' ἀνήρ, meritóque doctiſſimi viri ſemper monuerunt, fugiendam in veſtitu ineptam leuitatem. in iis togatorum eruditiſſimus

mus Varro, cuius ſuper hac re ſententiam, quæ Meleagris eius heſerat, ex Nonij duobus locis à me compoſitam huc adſcribam:

Non modò ſuris apertis, ſed penè natibus apertis ambulas:
cùm etiam Thais Menandri tunicam habeat ad talos
demiſſam.

Notat ſchema veſtitus noſtro ſeculo non inſolens: vbi & hoc noto, vidêri politiſſimum virum more ſuo alludere ad locum poëtæ veteris æqualis ſui, certè non multo maioris Turpilij, ex cuius Demiurgo hæc adferuntur:

Apertæ ſuræ, brachia autem procera horrorem mihi
Ex corde exſuſcitabant.

Verba ſunt, vt apparet, puellæ faſtidientis in proco & corpore enormi & deformi habitu. Itaq. ſibi eas nuptias odio ac ſenio eſſe ait, vt ex eadem hac fabula citat Nonius. Eadem de cauſſa ſcribſerat Modium, quo, vti ex fragmentis intelligimus, in victu & veſtitu reprehendit vtrumque τὸ πλέοντε καὶ τὸ ἔλαττον; probauit, id quod titulus docet, τὴν μεσότητα. Modius enim ipſi planè id eſt, quod Græcis τὸ μέσον, M. Tullio mediocritas quæ inter nimium & parum eſt. In quo libro præter cetera memorabile illud & tamquam è tripode Apollinis oraculum; *non eos optumè vixiſſe, qui diutiſſimè vixent, ſed qui modeſtiſſimè*, id eſt *modicè*. Quîs verbis poſtremis ad Plauti, vt ſolet, alluſit, Perſa:

Modicè & modeſtè meliuſt vitam viuere.

CAPVT XVI.

Euripidis Medea locus emendatus, & cum ſimili Ciceronis compoſitus.

EVRIPIDIS Medea primore ſtatim fabula ita

alloquitur puerorum regiorum magister eorumdem alumnam anum.

τίς δ' οὐχὶ θνητῶν; ἄρτι γινώσκεις τόδε
ὅς πᾶς τις αὐτὸν τοῦ πέλας μᾶλλον φιλεῖ.

Cùm illa questa esset Iasonem beniuolentiæ & pietatis in suos parum meminisse; subiiciens hic, quis tandem, inquit, non idem factitat? iam intellegis verum esse vulgò quod dici solet,

Omnes sibi esse melius malle, quàm alteri.

Sic enim versum posteriorem interpretatus est Terentius, vt rectè vidit eruditissimus Victorius: idémque præclarè priorem ita vt nos scribsimus laudat, à scholiaste admonitus, cùm vulgò aliter legatur. Subiicit deinde ille apud Euripidem caussarum quasi contentionem, quîs inducti amicos sibi plerique postponant:

οἱ μὲν δικαίως, οἱ δὲ καὶ κέρδους χάριν,
εἰ τούσδε γ' εὐνῆς οὕνεκ' οὐ στέργει πατήρ.

Quorum versuum priore difficile est vt depellar de sententia iamdudum suscepta, legendum videri, οἱ μὲν διὰ κλέος. Primùm vicinitatem litterarum mihi quis cōsideret, & is maximè qui librariorum & compendia & ductum ex libris manuscriptis nouit: tum ipsam rē putet. Hoc enim, opinor, vulgata lectio sonat, minùs multos quàm debēt amare, partim iustè, partim auaritia impulsos. quod & falsum & ineptum est. Falsum, quia si philosophos audias, vix vmquā te magis amabis amico, vt ius amicitiæ non migres. ineptum; quòd potius opponendi fuissent ij qui iniustè desererent amicos, iis qui iustè; quàm qui auariter. At nostrum hoc quod reponimus huic loco aptissimum. alij, inquit, ambitione acti se amicis antepo-

nunt,

nunt, nonnulli etiam turpis lucri cupidine: ne tu id tam iniquè feras, si sui amoris caussa pater liberos neglegit. Ponit eadem M. Tullius Lælio, vt quosdam scopulos, ad quos multæ multorum amicitiæ faciant naufragium. Sin autem ad adolescentiam perduxissent, dirimi tamen interdum contentione vel vxoriæ conditionis, vel commodi alicuius quod idem vterque adipisci non posset. quod si qui longius in amicitia prouecti essent, tamen sæpè labefactari, si in honoris contentionē incidissent. Quem ad hunc ipsum Euripidis locum respexisse valdè suspicor: ita eadem omnia vtrobique posita, quæ beniuolētiæ rescindundæ sint; ambitio, auaritia, vxoria condicio.

CAPVT XVII.

Paccuuij versus aliquot compositi de coniectura, & correcti.

NONIVS in Senium ex Paccuuij Peribœa hæc adducit:

Parum est quod te ætas malè habet, ni etiam hic ad malam ætatem cruciatum adiungas reticenti.

Heic nemo non videt, mediocriter doctus saltim, litterulam fugitiuam vocis postremæ reprehēdendam, vt fiat, *reticentia*. Illud fortasse non item, videri hæc adhesisse aliis aliquot versibus, quos malè diuulsos ex Nonij locis quattuor ita compello, vt sic dicam, iterum & compono.

SE. *Lapit cor cura, ærumna corpus conficit.*
N. *Parum est, quod te ætas malè habet, ni etiam hic ad malam*
Ætatem cruciatum adiungas reticentia?
Ecfare, quæ cor tuum timiditas territat?
SE. *Mane, expedibo actutū: ibi quod cōtrà rogo Respōdeas.*

 Certè

Certè ſententia examuſſim quadrat, & vt non ita olim coheſerint, vtilius tamen heic legentur coniunctè, quàm diuulsè apud Nonium, in Senium, Lapit, Timor, Expedibo.

Idem, Accuſatiuus pro Genitiuo.

Pacuuius Peribœa. Regnum imperator, æternum morum ſator.

Lego, *Regum imperator, æternûm mœrûm ſator.* Mœrus pro murus iam tralatitium. Eſt precationis ad Iouem initium: vt liquet ex his quæ ab eodem Grammatico conſeruata non longè à ſuperioribus heſiſſe videntur:

——veniam precor,
Petens, vt quæ egi, ago, axim verruncent benè.

Vicem mantiſæ, vt antiqui loquebantur, adiiciam, ad hæc Paccuuij quæ ex eodem dramate laudantur à Nonio:

Nam me perbitered, illis opitularier
Quouis exitio cupio, dum proſim modò.

vidêri reſpexiſſe Terentiú, cùm illa ſcriberet Andria:

Ego Pamphile hoc tibi pro ſeruitio debeo,
Conari manibus pedibus noctéſque & dies,
Capitis periclum adire, dum proſim tibi.

Capvt xiix.

Vocare. Vocationes. Emendatus Eunucho Terentius bis, Sticho Plautus ſemel.

Terentii Eunucho quod vulgatur,

Te mihi patronam cupio Thais, te obſecro.

rectius in mss. eſt, & libris melioribus, *capio.* Vetus enim mos Romanorum tangitur. è plebe homines inſtituto Romuli, quos vellent è patriciis patronos capie-

capiebant; quorum præſidio & opibus tuti eſſent: neque fas erat à patrono clientem deſeri. auctor Dionyſius hiſtoriarum ſecundo. Vel igitur huc reſpexit, vel vrbanius etiam Chærea patronã capit tamquam nouus libertus eius, cuius ſe paullò antè ſeruum geſſerat. Eadem fabula:

Quæ cum amatore ſuo cùm cænant, ligurriunt,
Harum vidêre inluuiem, ſordes, inopiam.

Et heic veriſſimè fragmentum Colonienſe, *Quæ quom amatores vocant, ligurriunt.* Vocare Latinè dici, quod nos vulgò inuitare notũ eſt. in eo emendandus Plautus Sticho:

Sed generi noſtro hæc reddita eſt benignitas,
Nulli negare ſoleo, ſi quis me vocat.

Libri omnes, *ſi quis me eſum vocat*: ſed iſtud, eſum, irrebſiſſe è gloſſa vel verſus arguit, cui nequiquam medêri conatus eſt Lambinus. Hinc Catullo vocationes:

Vos conuiuia lautiora læti
De die facitis, mei ſodales
Quærunt in triuio vocationes.

eædemque Iuſtino lib. XXXVII. *Hieme deinde imminente non in conuiuio ſed in campo, non in vocationibus ſed in exercitationibus, nec inter ſodales ſed inter æquales aut equo aut curſu aut viribus contendebat.* Ita enim iſthic legendum amiciſſimus mihi, flos Germaniæ, Palmerius me monuit, cùm publicetur ineptè *vacationibus* aut *aduocationibus*. Neque verò in loco Terentij me mouent, mutili iſti centones, qui Donati nomen præferunt quòd diſſentire videntur. Quis enim non videt ineptiſſima illis ſæpe à neſcio qua mala manu adſuta? & hîc quidem lectionem vulgatã interpretationem eſſe eius, quod ego repoſui. Neque verſus lababit,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

si τὸ *quom* neque elices & produces: more veterum, qui & consonan di D syllabæ extendẽdæ adiiciebant.

CAPVT XIX.

Aucupare. Quo pro quod. Threces. M. Varro De lingua Latina quarto libro correctus: item Cæcilius.

ERVDITE M. Varro, vt omnia, libro De lingua Latina quarto, verborum origines ait aut vulgarias esse & populo quoque non planè incognitas; aut Grammaticas, quæ occultiores; aut denique philosophicas & Stoicas, quo difficillimè atque adeò vix perueniri possit. Itaque se ex opinione magis quàm certa scientia de iis traditurum profitetur. *Quartus*, inquit, *vbi aditus & initia, regis: quo si nõ perueniam scientiam ad opinionem aucupabor. quod etiam nonnumquam in salute nostra facit cùm ægrotamus medicus.* Vbi sententia multò illustrior & fortean locus constitutus erit, si legeris: *quo si non peruenero scientia, at opinione aucupabor.* Mendi occasio fuit in AD quarta littera perscripto. Aucupari aliquid pro inuestigare Latinis vsitatissimum. Plautus Milite:

Viden tu illam oculis venaturam facere atque aucupium auribus?

Ita Cæcilio aucupari argẽtum, est anquirere & in inueniundo eo satagere. Sic enim lego ἀρπαζομένῃ apud Donatum in Eunuchum Terentij:

——— Quid tibi aucupatio est
Argentum? aut de meo amore verbificatio
Patri.

malè vulgò, *argumentum*. Sensisse autem quod posuimus Varronem indicant quæ non multò pòst sequuntur: *De nostris dicam, cur sint: de alienis, vnde sint; de obli-*

de obliuiis relinquam. quorum partim, quò ita inuenerim, ita relinquam, ſcribam. Sic enim ex MSS. iſthic ſcribendum, & *quò* poſitum pro *quod:* ídque ſæpius quàm quiſquam ſuſpicatus hactenus eſt, factũ nos alibi docemus. Eodem Varronis libro Ennij verſus laudatur:

O terra trita, vbi Liberi fanum in ciuium muro locaui.

mendosè, quis non videt? ſed corrigendum cenſeo:

O terra Threca, vbi Liberi fanum inclutum locaui.

Prius à libris, & notum eſt *Threcas* in MSS. eſſe, quos nos malè mea ſententia *Thracas* vulgamus: alterum ex eorumdem veſtigiis: habent enim, *in ciuium.* vnde factum, vt alij ſententiæ ſupplendæ adiecerint, *muro:* quod hîc tam conuenit, quàm in tragœdia ſoccus. At conſtat religioſiſſimè Bacchi orgia apud Threcas celebrata, eáque de re pleni veterum libri, ne à me exempla exſpectes.

CAPVT XX.

Præſidium pro viatico. Emendata Plauti Pœnulus.

PLAVTI Pœnulo in illa affabrè adornata fallacia, qua leno in plagas Agoraſtoclis compulſus eſt, hi verſus leguntur. Scæna, Iam iſthuc ego reuortar.

Immo vt ipſe nobis dixit, quo accures magis,
Trecentos numos Philippeos portat, præ ſibi.

De ſubornato illo Spartiata ſermo eſt, quem aiunt vnde nequam faciat aurum habere. Sed inibi quid ſibi volunt obſecro iſta, *præ ſibi?* nam ego quidem iuxta cum ignariſſimis ſcio. Vide tamen ſi commodè in mentem venit, malè diſſiluiſſe ſyllabas, ſcribendumque eſſe:

Trecentos numos Philippeos portat præſidij.

Præſidium eleganter pro commeatu ſiue viatico po-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

ſuit, quod fami arcendæ ſit: vt & Sticho:

Cynicum eſſe egentem oportet paraſitum probè
Ampullam, ſtrigilem, ſcaphium, ſoccos, pallium
Marſupium habeat, inibi paullum præſidI,
Qui familiarem ſuam vitam oblectet domi.

Portare igitur numos præſidij, eſt in comeatum & ſumtum ſecum ferre. Eadem fabula, Scæna Satis ſpectatum eſt.

Ibo intrò, hæc vt meo hero memorem. nam huc ſi ante ædis ſeuocem.

Corrige, *ante ædis euocem.* Paucis pòſt verſibus:

Nam & hoc nocte conſulendũ, quod modò concreditũ eſt.

Mirum, fugiſſe pleroſque leuiſſimum mendum: lege, *Nam & hoc doctè conſulendum.* Nihil huc nox facit, & docta conſilia, docta dicta, docti doli, ſemper Comicis in ore & ſermonibus.

CAPVT XXI.

Pecua præcia. Præciæ. Species luminis. Specere. Attij fragmenta multoties emaculata apud Nonium.

E naufragio ſcriptorũ L. Attij quaſi tabulas quaſdam collegenti mihi in manus venerunt vitioſę quædam & hiantes, quas reſarcire conatus ſum, bene an ſecus alij viderint.

Nonius in Pecua.

Attius Diomede. Paſsim quæ præda pecua balabant agris.

Fortaſſean corrigendum, *Paßimq́; præcia pecua.* Præcia à præciendo, quòd clamore & balatu paſtorem antecedant. certè eodem modo Præciæ dicti tamquam proclamatores quidam, qui Flamines antecedebant, & clamore opus fieri prohibebant: de quibus vide Feſtum.

In No-

In Nobilis.

Att. Diom. Me Argos referam, nam hic ſuam nobilis, ne cui cognoſcar noto.

è Feſto & litterarum ductu reſtituo, *Ego me Argos referam. nam hîc cluo iam gnobilis.* In Inſolens.

Attius Diom. Ita è fletu & tenebris obſtinatius ſpeciem amiſſi luminis Conſpiciunt inſolentiam.

Propius germanam ſcripturam editio Nonij vetus Veneta; è qua, eiecto dumtaxat E, ſcribo: *Ita fletu & tenebris obſtinatus ſpeciem amiſi luminis.* Speciem luminis dixit pereleganter pro viſu. Specere enim & ſpicere antiquè vidêre eſt. In Exanclare:

Attius Diom. Ferè exanclauimus tyranni ingenium ſæuum & exſecrabile.

ſcribendum, *Feri*: vt ad tyrannum referatur.

In Cauſſari.

Attius Medea. Qui potis eſt repelli quiſquam, vbi nullus eſt cauſſandi locus.

verum eſt, *refelli*, arguta ſententia. Nemo, ait, conuincitur, cui ſui purgandi poteſtas non datur.

In Tabificabile.

Attius Medea. Par neci orbificor liberorum letho & tabificabili.

emendo, *Pernici orbificor.* In Aucupaui.

Idem Medea. Ego me extollo in abietem, altè ex tuto proſpectans aucupo.

rectius eſſe opinor, *proſpectum aucupo.* Exempla ſupra poſui, & alia vbique obuia.

CAPVT XXII.

Aui aduerſa. Ilij. Addubitatum de Plauti verſu Bacchidibus: alius indidem emendatus.

SCÆNA, Iamdudum Piſtoclêre.

Quo

Quo nunc capeßis tete hinc aduerſa via
Cum tanta pompa?

An hîc aduerſa via, quam infeliciter & diis tuis iratis ingreſſus ſis? an verius eſt, *auerſa via.* Vt ſignificet, quod explicauit pluribus Aſinaria, ſic:

——hac quidem non venit, angiporto
Illac per hortum circuit clam, ne qui ſe videret.

Sed inclinat animus credere, fuiſſe olim:

Quo nunc capeßis teteđ hinc aduerſa aui.

ob ea quæ antecedunt: ea verò quæ publicantur fulciendo verſui videntur excogitata. Aduerſa auis eſt altera & ominis mali. Poëta vetus apud Ciceronem:

Soluere imperat ſecundo rumore atque aduerſa aui.

Scæna, Atridæ duo.

In dolis ego deprenſus ſum, ille mendicans penè inuentus interiit.
Dum ibi exquirit fata illorum. aßimiliter mihi hodie obtigit.

Res eſt non coniectura, *fata Iliorum.* Ilij pro Llienſibus de quorum fatis hîc agit. Sic poëta neſcio quis, *Ilius Hector.*

CAPVT XXIII.

Mos antiquus in nuptiis. Mutinus Tritinus. Mutinum, Muto. Mutoniatus. Præſidêre. Correctus Lactantius, & locis duobus Lucillius.

MIRA ſuperſtitio fuit veterum in omnium rerum primitiis diis ſuis conſecrandis. Et vide ſodes ineptias, & ride. etiam noua nupta, prius quàm ad maritum deduceretur, obſcæni Dei in ſinum locabatur; vt hic quoque iure ſuo pudicitiam eius prælibandi

bandi frustrari ne videretur: auctor Lactantius diuinarum Institutionum primo. *Et Tutinus, in cuius sinu pudendo nubentes præsident, vt earum pudicitiam prior deus prælibasse videatur.* Emendo, *Mutinus*, siue mauis, *Tutinus*. Tutinus deus quod equidem sciam necdum natus est, & nihil huc facit siue Tutilinus siue Tutanus, quîs tuendi nostri, si credimus, cura est. Mutinus autem Latio, qui Græciæ Priapus, teste Diuo Augustino: idemque Festo Mutinus Titinus dicitur. Faciebant illi sacra velatæ, vnde nuptæ dicuntur; & in togis prætextis, vnde, quia dum porro ita deducerentur ad maritum acclamabantur fescennini, in dicterium abierunt verba nupta & prætextata pro liberis & obscænis. Ab hoc Mutino & in nobis id quo sumus mutinum dicimus, & mutones siue mutoniatos bene vasatos, & quibus peculium, istud dico virile, calamitas non attigit. Manauit exinde latius, vt iaceretur in quemuis impurum. Lucillius:

Et mutoni' manum perscribere posse tagacem.

Idem verbum reponendum suspicor duobus eiusdem Lucilij locis apud Nonium. primùm in Senium:

In numero quorum nunc primu' Trebelliu' multo
Obmarcescebat, febris, senium, vomitus, pus.

malim, *Trebelliu' muto*. quamquam vulgatum illud defendi posse non negem: vt & in Nebulo:

Nugator quidam ac nebulo sit maximu' multò.

Legebam tamen, *set maximu' muto*. Rectè autem in Lactantio est, *præsident*. Præsidêre enim verbum in casto operantium proprium: in eo more suo ex ambiguo lusit Plautus Mostellaria:

Ego interim hanc aram occupabo. TH. *quid ita?* TR. *nullam rem sapis.*

Ne enim

Ne enim illi confugere huc poßint, quæstioni quos dabit,
Hic ego tibi præsidebo: ne interbitet quæstio.

CAPVT XXIV.

Plauti Stichus emendata locis duobus, vno Trinumus. item Titinnius leniter.

STICHO, Scæna Mercurius Iouis:
Herám ex mœrore eximam, benefacta maiorum meûm
Exaugeam, atque illam augeā ex insperato à portu modo.

Verba postrema vitij manifesta sunt: emendo, *ex insperato à portu bono*: vel, si mauis litterarum ductum sequi, *ob portum bono.* Bonum ob portum est quod in portu est. Ob enim antiquè significat ad. Ennius:
Ob Romam noctu legiones ducere cœpit.
Ad autem in loco motum sæpe significat, Rudente:
Neque quiui lenonem ad portum prehendere.
Alterum tamen magis probant, quæ infra sequuntur Dinacij verba:
———*ita celeri iui curriclo*
Properè à portu tui honoris caussa. PA. *ecquid apportas boni?*

Mox, Eadem Scæna:
Commodum radiosus sol esse superabat è mari.
Rectum opinor esse, *sol sese superabat è mari.* Superabat pro tollebat ἐνεργητικῶς ἀρχαϊσμῷ. Ita penetrare se in domum idem Plautus, emigrare se ædibus dixit Titinnius. sic enim eius versum emendo apud Nonium in Senium: ———*quot pestes, iurgia, senia,*
Sesemet hisced emigrârunt ædibus.
Et plurimis locis apud Plautum sese & esse loco se inuicem mouerunt. ita quod editur Trinumo scæna prima:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Indignum ciuitate hac esse viuere,

nemo dubitabit, saltim non imperitissimus, rectè à me emaculatum,

Indignum ciuitate ac sese viuere.

CAPVT XXV.

M. Varro quinto De lingua Latina emendatus.

MIRVM est quantulum mendum quantas sæpe tenebras in bonos libros inuehat. vel hunc locum M. Varronis libro De lingua Latina quinto quis hactenus intellexit? *Nam Flamen Dialis auspicatur vindemiam & vt iussit vinum legere, agna Ioui facit: inter cuius exta & porrecta Flamen prorsus vinum legit.* Omnes certè ante me ita acceperunt iussisse Flaminem vinum legi, tum agna Ioui fecisse: quo nihil à sententia Varronis alienius, & manifestò arguunt vanitatem sequentia. Sed vide leuissimam erroris caussam: syllabæ duæ coaluerunt. quibus diuisis non meridie clarior lux est, quàm huius loci sententia. Lego, *& vt ius sit vinum legere.* Vt liceat, inquit, & ius fasque sit vinum legere, flamen Dialis agna Ioui facit; tum ipse inter exta erectus vindemiam auspicatur.

caesa

IANI GVLIELMII

VERISIMILIVM

LIBER SECVNDVS.

CAPVT I.

Lucillij Saturæ XXX. *quod videatur fuisse argumentum. in eam rem complures ex ea versus adducti, & de coniectura compositi, correcti.*

LVCILLII pleraq. omnia maiorum incuria intercidisse valdè mihi indignum videri solet. Mitto hominem fuisse eruditissimum & linguæ Latinæ sciëtissimum, quod Fabio & Gellio; primùm styli nasum condidisse, quod Plinio maiori; scripta eius vnicum apud Latinos χαρακτῆρος ἰσχνοῦ exemplum esse, quod M. Varroni visum fuit: quanti tandem illud putandum? vitiorum insectatorem acerrimum fuisse, quod vno omnes ore loquuntur. Habêret in quo se tamquam in speculo contemplaretur hæc ætas virtutum inanis, vitiorum fertilissima. De me, facio quod possum, aiunt, quando quod volo non licet. Fragmenta quæ comparent in rutis cæsis Grammaticorum sublego, mendosa emaculo, diuulsa compono, atque ex illis librorum quoque ipsorum argumenta, quod potest, ariolor. Id an adsecutus sim libro Saturarum XXX, doctorum erit arbitrari; ego quid me obseruasse mihi persuaserim proponam. Censeo enim bonam partem consumtum in maritum insectandis miseriis, quos ait vxorum illecebris captiuos teneri. sic enim

cohesisse

cohesisse coniiciebam versus, qui hoc docent.

Atque illud quoque mite malum blandum atque iocosum;
Si laqueis manicis, pedicis mens irretita est,
Præsternit labra deliciis, delenit amore.

Tum eosdem legibus coërceri ait, vt res suas separatas habeant, vt mundum muliebrem & supellectilem domesticam affatim suppeditent, vt terra mari vel cum capitis periculo rem faciant. Huc enim spectant illa,

Accipiunt leges, populus quibu' legibus expers,
Hoc missum facies, illo me vtêre libente.

& hæc paullò vel antè vel posterius (quis enim certum adfirmet in re tam incerta?) posita:

———curabi' domi sint
Gerdius, ancillæ, pueri, zonariu', textor
Euplocamo digitis discerniculúmque capillo:
Culcitulæ accedant binæ centonibu' priuis
Omnia alia, in quibus efferimur rebus: ne ego multis
Eloquar.

Eodem referundum arbitror hoc viri ad obiurgantem coniugem, vt suspicor, responsum à Nonio, vti & priora, diuulsum.

Id'que tuis sæuis dictis ac tristibu' factis
Hæc tu me insimulas? non ne antè in corde volutas
Quid dare, quid sumti facere & præstare potissim.

Denique & has de itineribus & periculis maritorum disiectas in Noniano pelago tabulas & à me nescio quàm rectè, certè non inconuenienter, comparatas iterum & tamquam conglutinatas:

———se conficit ipse coméstque
Vir, mare metitur magnum, se fluctibu' tradit.
Continuò simulac paullò vehementius aura
Inflârit fluctus, erexerit, extuleritque,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Omnia endo mari videas feruente micare.

At bonas matresfamilias interim desidia sua & crebris ad amicas; siue amici sunt; itionibus rem mariti conteri & dilabi pati idem adfirmat. Sic enim coagmento hos versus:

At cùm iter est aliquò, & caussam commenta viauit,
Aut apud aurificem, ad matrem, cognatam, ad amicam,
Aut operata aliquo in celebri cum æqualibu' fano;
Lanæ opus omne perit, pallor, tineæ omnia cædunt.

Quin adiicit, vltrò illas inclamatas quiritare & culpam defendere:

Quid tu isthic curas vbi ego oblinar atque voluter?
Quid seruas quò eam? quid agam? quid id attinet ad te?
Túne iugo iungas me ante & succedere aratro
Inuitam, & glebas subigas proscindere ferro?

Itaque eodem hoc libro idem Lucillius contendit muliebre ingeniũ cum leonis decrepiti lustro, quod cata illa & vafra vulpecula subire noluit; cùm videret vestigia ferarum quæ se intrò penetrauerãt prorsus ferri omnia, rursus nulla: quem locum eruditissimi poëtæ, à Platone sumtum, Horatius vt multa alia æmulatus ad æstus populi & reipub. motus trãstulit:

Quòd si me populus Romanus fortè roget, cur
Non vt porticibus sic iudiciis fruar hisdem,
Nec sequar aut fugiam quæ diligit ipse vel odit:
Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: quia me vestigia terrent,
Omnia te aduorsum spectantia, nulla retrorsum.

Eumdem apologum in Lucillio fuisse narrarunt mihi aliquot indidẽ relliquiæ; sed ita malè perciso ore, vt è balbis eximi non possint. eas sparsim subiiciam.

* * *leonem Aegrotum ac lassum.*

* *

Qui

Qui non ſpectandi ſtudio, ſed omini' tetri
Impulſu ingreſſus.

Ita enim emendo, quæ publicantur. *Q. n. exſpectans ſpectandi ſtudio, ſed hominis:* perſpicuè falsò. De vulpe virili genere, more ſui ſeculi, loquitur.

* *

Et ſua perciperet retro rellicta iacêre

* *

Deducta ad hunc voce leo. cur tu ipſa venire
Non vis huc.

Verba leonis, in quibus emaculandis iam olim incidi cum amico meo. Nonius: *Deductum, diminutum, ſuppreſſum.* rectè, & talis vox ægrotorum & ſenum. Sic Virgilio deductum carmen eſt humile & depreſſum, quale bucolicum: non, vt idem ille Grammaticus malè explicat, molle & ſuaue.

* *

Quid ſibi volt? quare fit? vt intrò, verſus & ad te
Spectent, atque ferant veſtigia, & omnia prorſus.

Vulpeculæ verba ſentientis leonis ſimulationem, vt ſcribſi diſtinguenda: ad quæ ille, vt videtur fidei faciendæ cauſſa, reſpondet:

Triſtem & corruptum ſcabie & porrigini' plenum
Hîc in ſtercore, humi, ſabuliſq; fimo atque ſucerda
Inſulta miſerum te quoque in me.

Vbi notabis exemplum tmeſeos Lucillianæ, de qua Auſonius, verſu vltimo. Inſultare enim coniungendum eſt: vt paullò antè dixit, *verſus & ad te:* pro quo Horatius, *te aduerſus.* Concluſiſſe apologum videtur ita, vt muliebre malum adfirmaret blandius quidem eſſe, ſed eo ipſo maius & propius perniciem. Ita enim hæc expono:

Improbior multò, quàm de quo diximus antè,

 Quantò

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Quantò blandior, hoc tanto vehementiu' mordet.

Postremò addam, videri mihi occasionem huic Saturæ scribendæ Lucillio dedisse nescio quem conuiciatorem, cui reponere hoc pacto voluerit, vt eum nupsisse vxori ostenderet: tum in vniuersum sexum ϑετικῶς, vt fit, incurrisse. Vnde id imbiberim suspicari, adiiciam (semel enim qui pudorem migrarit, nauiter, aiunt, impudentem esse oportet) sutelam aliquot versuum meam.

Nunc Cai quoniam incilans nos lædi' vicißim,
Et maledicendo multis sermonibu' differs
Quum scis scire tuas omnis maculásque notásque,
Summatim tamen experiar rescribere paucis,
Quantas quóque modo ærumnas quantósque labores
Exanclâris, vti pecudem te vt denique nasci
Præstiterit asinum.

In quîs, vt subtilis est imperitia, etiam nomen me mouebat Caij. Notum enim illud in nuptiis sollemne, Vbi tu Caius, ego Caia.

CAPVT II.

Mansum ex ore dare, prouerbium. Oreæ. Culpæ. Eadem Satura emendatus Lucillius.

LVBET etiam num ex eodẽ libro paucula quædam malè affecta, quod nobis dij opis dabunt, persanare. Nonius Mansum.

Lucillius lib. x x x. *Sperans ætatem eandem hæc proferre poßet* ✱ *mansum ex ore daturum.*

Nescio an desit quippiam, vbi asteriscum collocauimus. Certè priora liquet mihi asseuerare rectè à me in versum hexametrum reposita, *Sperans ætatem eadem hæc perferre poteße,* & *mansum ex ore daturum.* Vbi

nobis

nobis prouerbium, quod etiam nunc in frequenti vſu eſt, manſum ex ore dare.

Idem, Rumpere.

Lucil. x x x. *Quæ quondam populi oris, aures, pectora rumpit.*

Rectum eſt, *populi oreas*. Oreæ frenos ſignificat & labia; vt hîc & apud Næuium: Deprandi autem leonis obdas oreas. de re periculoſa. Lucillius, vt apparet, de re ita peruagata loquitur, vt vulgò nihil aut loquerentur aliud aut audirent, aut cogitarent.

In Bonus.

Lucil. x x x. *Caluus Palantino quidam vir nobilis bonus bello.*

Emendo, *Palatina*. nota formula eſt, & ſic Cicero: *Verres Romilia*, ſubintellige tribu. Hoc primum: deinde verſum moneo μείουρον ἤ τελείαμβον eſſe, quos exemplo Græcorum nonnumquam interiiciebant Latini vetuſtiſſimi. Liuius:

Dirige odoriſequos ad cæca cubilia canes.

Poſtremò iſtud bellę ſententiæ explendæ adiectum videri à Nonio ex hoc verſu qui ex eodem libro adducitur in Sæuum.

Et ſæuo & duro in bello multò optimus hoſtis.

Fallacia fallaciam trudit, aiunt: ita coniectura coniecturam. & hîc poſtremam vocem mutandum cenſeo in *haſtis*. Itaque hos verſus coniungo:

Caluu' Palatina quidam vir nobili' bonus,
Et ſæuo & duro in bello multò optimus haſtis.

In Hilum.

Lucillius x x x. *Quódque tuas laudes culpas non proficis hilum.*

Benè habet verſus, & nugantur qui mutant. Culpæ in quouis ſcriptore loca deculpata, vt ait Gellius, &

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

quibus meritò criticus theta præfigat. Ausonius:

In'que tuis culpis tu tibi da veniam.

Taxat nescio quem poëtam, cui sese adeò præfert, vt sua poëmata tantum teri affirmet hoc versu,

Et sola è multis nunc nostra poëmata ferri.

CAPVT III.

Tagere. Tagaces. Peruenari. Truculentus Plauti correcta.

BELLE ludit ancillula Truculento in adolescentum rapacitatem, Scæna Ad fores auscultate: sed inibi non bene legitur,

Vnus eorum aliquis osculum amicæ vsque oggerit,
Dum illi agant.

Malim enim, *Dum illi tagant*. Tagere siue tangere argento circumducere & furari est. Milite: *Tetigit calicem clanculum*. Epidico: *Istis adeò te tetigi triginta minis*. Hinc tagaces Lucillio furaces. Hoc ergo ait, quosdam congerronum amicæ; alios interibi rapinæ operam sedulò dare. Scæna, Num tibi nam amabo.

——mater ancillas iubet
Quoniam iam decumus mensis aduentat propè
Aliam aliorsum ire, præmandare, & quærere
Puerum aut puellam.

Nihil ad sententiam, *præmandare*. Emendationem tamen non extrico: nisi fortè scribsit Plautus:

Aliam aliorsum ire peruenari & quærere.

Certè id verbum huic loco aptissimum, & vsus eo est Mercatore,

Defessus sum vrbem totam peruenarier.

Ibidem paullò pòst:

Eum nunc non illa peperit, quæ peperit prior;
Sed tu posterior. PH. *omnem rem tenes.*

versu

verſu poſteriore numeri non pleni ſunt, & mea ſententia nihil certius quàm excidiſſe hinc ob ſimilitudinem litterarum voculam, ſcribendumque eſſe,

Sed tu poſterior. PH.*ordine omnem rem tenes.*

Scæna Ne exſpectetis.

———adduce huc tu iſtas: ſed iſtæ reginæ domi
Suæ fuere ambæ: verùm patriam ego excidi manu.
Iis te dono. pænitet ne te quod ancillas iam?
PH. *Quin etiam ne inſuper adducas quæ mihi comedint cibum.*

Locus & à perſonarum collocatione & à verbis corruptus. Docet vtrumque Donatus, qui ſimillima ait hæc Terentij Eunucho:

An pænitebat flagitij te auctore quod feciſſet
Adoleſcens, ni miſerum inſuper etiam indicares patri?

tum Plauti verba laudat; ſed, vt nunc in libris eſt, corruptiſſimè: nos veſtigiis, quàm potuit, proximè inherentes ita reſtituimus.

Iis te dono. PH. *pœnitet ne te, quòd ancillas olas alam,*
Ni inſuper etiam adducas, quæ mihi comedint cibum?

Cùm faſtidiret miles in commendandi munere, meretricula callidè eiuſdem eleuandi; an, inquit, parum tibi videtur, familiam tantam, quam vides, alere? niſi adducas mihi etiam plures, quæ rem meam deuorent. Ita ſcribſiſſe Plautum, aut certè proximè, vt ego taceam, res loquitur.

CAPVT IV.

Exante. Inante. Inſuper habere. Supereſſe pro defendere. Emendatus Appuleius & de Oratore Cicero.

NON grauabor ex Appuleio quoque maculas aliquot tollere, ſcriptore ſupra vulgi opinionem bono,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

& perſtudioſo vetuſtæ & germanæ Latinitatis: tamen etſi affectata in illo, & à pedeſtri ſtylo abhorrentia, multa. Sed ſcitum eſt Athenæi illud τοὺς ἁλμυροὺς λόγους δεῖν γλυκέσιν ἀποκλύσεσθαι νάμασιν. Libro primo Mileſiarum, ſiue de Aſino aureo hæc notabam.

Et tamen Athenis proximè & ante Pœcilen porticum isto gemino obtutu circulatorem aſpexi equestrem ſpatham præacutam mucrone infesto deuoraſſe.

Suſpicor corrigendum, *Exante Pœcilen porticum. Exante* vetuſtè, pro *ante*: vt Propertio *inante: Hic dominam exemplo ponat inante meam.* Ibidem:

Hic qui meis amoribus ſubterhabitis, non ſolum me diffamat probris, verum etiam fugam instruit.

Legendum, *meis amoribus inſuper-habitis.* Inſuperhabêre eſt neglegere, contemnere: vſus eo verbo Papinianus I. C. in Pandectis bis, item Gellius & ipſe Appuleius alibi. Huic contrarium eſt ſupereſſe, pro auxilio eſſe & defendere. nam malè Gellius ita Latinè nos loqui poſſe negat: & rectè Palmerius noſter adductis in medium exemplis aliquot contrà tendit. de quo ne dubitari poſſit vlterius, teſtem adducam, quem numquam ita impudens erit vt reiicere audeat Gellius, M. Ciceronem libro primo De Oratore. *Equidem*, inquit, *propinquum noſtrum P. Craſſum illum diuitem cùm multis aliis in rebus elegantem hominem & ornatum, tùm præcipuè in hoc efferendum & laudandum puto, quòd cùm Scæuulæ frater eſſet, ſolitus eſt ei perſæpe dicere*, &c. Quo in loco poſtrema verba manifeſta vitij. neque enim Scæuulæ Craſſus aut natura aut adoptione frater fuit: & præclarè membranæ collegij Toſani, quarum lectiones mihi oſtendit vir doctiſſimus & mihi non amicitiæ ſolùm ſed & hoſpitij nomine coniunctiſſimus Suffridus Petrus; præclarè inquam

quam illæ: *quòd cùm P. Scæuulæ ſupereſſet.* hoc eſt, vt ego interpretor, tutelam illius gereret. Tutores enim pupillorum rebus ſuperſunt; quod ipſi per ætatem non poſſint. ita ergo iſthic emendandum cenſeo.

Eodem Appuleij libro, infrà.

Modico deinde regreſſa, patefactis ædibus: Rogat te, inquit inutili me, eúmque accubantem exiguo admodum grabatulo & commodum cænare incipientem inuenio.

Nihil deeſt, quod cuipiam videri poſſit: interpunctione tantum indiget, & leui correctione. *Rogat te, inquit: intuli me.* Rogandi ſolo verbo vtebantur, cùm quem vt vnà eſſet & accumberet inuitarent. Ipſe Appuleius libro hoc extremo: *Et ecce Fotis ancilla, rogat te, inquit, hoſpes.*

CAPVT V.

Tegillum & tectum, pro veſte. Alieni. Appuleius correctus: item Lucillius apud Nonium & Cato apud Feſtum.

TEGILLVM pro integumento corporis ſeu veſte vili & plebeia frequentatum conſtat è Feſto & Nonio, & exemplis quæ iidem laudant, Plauti Rudente:

Tegillum eccillud mi vnum areſcit, id ſi vis dabo.
Eodem amictus, eodem tectus eſſe ſoleo cùm pluit.

Et Varronis Seſqui-Vlyſſe:

Iugêre volitans miluos viſus aquam è nubibus
Tortam indicat adfore: tegillum vt paſtor ſibi
Sumat.

Id verbum reponendum apud Appuleium libro IX. *Nonnulli exiguo tegillo tantummodo pubem intecti.* Malè enim vulgò, *tegili.* Porro adiicit Nonius, *deminutum eſſe à tecto.* rectè. Sic enim à *recta*, quod itidem veſtis genus eſt, *regilla:* & tecto quoque veſtem ſignificari argu-

argumento eſt Lucillij locus apud Nonium Palla:

Cùm tectum eſt (quid vis?) ſatis eſt: viſuri alieni
Sint homines ſpiram, pallas, redimicula.

Ita eum locum interpungo & lego. Cùm, inquit, veſtita es quomodolibet, ſatis eſt tibi: quid requiris amplius? alij in ornatu anquirendo faſtidiant. *Alieni* enim hîc iidem qui *alij*: vt ſocieni, ſocij; dubieni, dubij. Et quia hîc ſum, addam locum Catonis ex VII. Originum priori ſimillimum: apud Feſtũ, Ruſcum. *Mulieres opertas auro purpuráque: arſinea, rete, diadema, coronas aureas, ruſſeas faſcias, galbeos lineas, pelles, redimicula.* Ita correxit præclarè, vt omnia, ſol litterarum Scaliger: vnum reſtat tamen, ſed leuiculum, mendum. Legendum enim, *pallas:* non, *pelles.* Palla inter præcipua mundi muliebris, pelles non item. nam quod Feſtus alibi prodidit lugentes diebus luctus in pellibus fuiſſe, huc pertinêre non poteſt.

CAPVT VI.

E Plauto inſigne gloſſema ſublatum: tum emendati & concinnati verſus aliquot.

AMPHITRVONE Plauti primore fabula verſus ſunt & numeris confuſiſſimi & pleni mendorum. In iis quos ſubſcribſi:

Opulento homini hoc magis ſeruitus dura eſt
Hoc magis miſer eſt diuitis ſeruos.
Noctéſque diéſque aſſiduò ſatis ſupérque eſt,
Quo facto aut dicto adeſt opus quietus ne ſis.
Ipſe dominus diues operis & laboris expers
Quodcumque homini accidit, liberè poſſe retur.
Aequum eſſe putat, non reputat laboris quid ſit,
Nec æquom ánne iniquom imperet cogitabit.

Eos

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Eos in ſenariorum legem reponendos & corrigendos vt arbitror, ita ſubiiciam: tum facti mei cauſſam dabo.

Opulentod homini hoc ſeruitus dura eſt magis,
Noctéſque diéſque aſſiduò ſati' ſupérque eſit,
Quo facto aut dicto eſt opu' quietus ne ſies.
Ipſe dominus operis expers & laboribus
Quodcumque animum accidit libêre, poſcere
Aequom putat eſſe, non laboris quid ſiet
Reputat, nec æquom ne anne iniquom imperet.

Primùm illa quæ eieci, hoc magis miſer eſt diuitis ſeruos, liquet mihi affirmare interpretationem eſſe verſus primi adiectam ab indocto magiſtro, ita inficetè vt me in hoc diutius immorari pigeat. Deinde ſcribſi, *ſatis ſupérque eſit:* quod ἀρχαϊσμῷ hoc, *eſit* pro *erit*, librarios offenſos correxiſſe arbitrarer, qua in ſententia maneo: ſi tamen ita quis malit, quę diuidat, & conſtabit verſus. Tertio verſu quid aliter facerem quàm feci non habebam, ſi Plautum Latinè loqui vellem. ſemper enim Latini, eſt opus facto: numquam ei modo, quo editur vulgò. Sequitur,

Ipſe dominus operis expers & laboribus.

mutatione, fateor, ſubaudaci: quæ tamen ratione nitatur. *Operæ* pro *labore* paullò minus quàm protritum eſt. Cicero: *Mercenariorum operas non artes emimus:* etiam ignotius fortaſſe gaudêre non minus auferendi caſu quàm gignendi iſtud, expers. Turpilius:

Neque mirum educta, vt par eſt, expers malitiis.

Eam occaſionem ſuſpicor fuiſſe cur mutarent temerè qui non caperent. Si quis tuebitur lectionem publicam, cum eo non valdè pugnabo: hoc modò ne diffiteatur è gloſſa eſſe τὸ *diues*, ad illud quod præceſſit, aſſiduus. Cetera, niſi me valdè fallit, benè reſtitui:

Illud

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Illud *homini* occupasse libros pro *animum*, minus mirabitur qui idem irrepsisse in omnes libros cogitabit apud Ciceronem in epistolis, in illo Trabeæ:

Ego voluptatem animi nimiam.

CAPVT VII.

Tolutim ire. Acupedius. Sonticum. Remos detondere. Emendatus Nonij versus, & complures Lucillij.

LVCILLII versum Nonius adducit in Tolutim.

Idem: Velle tolutim hic semper incepturus videtur.

Eum pudenti mutatione restituere conabar,

Vele' tolutim hic semper incessuru' videtur.

Loquitur de milite, qui magnificè & equi tolutarij in modum se inferat, siue etiam qui celeriter, & acupedius sit: sic enim veteres ποδώκεα transferunt: sed verius prius. Incedere, siue, vt Plautus, βαδίζειν tolutim equi gradarij est: hinc migratione in alienum tolutim ire accelerare est. Nouius: *Dixiiturum in Tuscos tolutim.* Sic lego, litterula extrita. Inde tolutiloquentia, quam interpretatur M. Tullius volubilitatem verborum lingua exercitata & celeri. Nouius Gallinaria:

O pestifera, Pontica, fera, trux tolutiloquentia.

Vbi reponendum moneo pro Pontica, quæ vox quid sibi velit, hîc quidem, non video, *sontica*; hoc est, noxia & lethalis. Nam sonticus morbus est qui diuturnitate noxius, & sontica caussa grauis, & quam subterfugere non possis. In Guberna.

Lucillius Satur. XX. *Proras despoliate & detundite guberna.*

Lege, *detondete*. Guberna posita pro gubernaculis ἑλληνισμῷ Nonius hîc admonet, & imitatus est, vt ple-

raque

raque huius poëtæ, Lucretius. Detondere guberna-cula aliis remos detergere eſt. Cæſar primo De Bel. Ciu. *Remos tranſcurrentes detergere, ſi poſſent, contendebant.* In Fulgêre.

Lucilli. Satur. XI. *Conuentus pulcer! bracæ, ſaga, fulgere torques Magni.*

voce vltima inducta corrige, *ManlI.* Gallis peculiarem habitum notat, braccas, ſaga virgata, torques, quos iocosè Manlij dicit, quòd T. Manlius torque Gallo detracto Torquatum cognomen in familiam induxerit. Eumdem habitum ex parte Tacitus tangit in hiſtoria Auguſta, de Cæcina loquens. *Ornatum ipſius municipia & coloniæ in ſuperbiam trahebant, quòd verſicolore ſagulo braccas tegmen barbarum indutus togatos alloqueretur.* Vbi neſcio an è gloſſemate ſint illa, *braccas tegmen barbarum indutus*, & legendum ſit, *braccatus togatos*, vt aliàs Latini. Certè non ita ignotæ Taciti ſæculo braccæ, vt explicandæ eſſent. hoc tamen pono, non etiam adfirmo.

CAPVT IIX.

Conſilium. Conſiliari. Opus approbare. Durare. Illuſtratus Plautus Pœnulo & Aſinaria.

FVLLONIAM hoc capite demereri mihi lubet, eademque elegantem locum Plauti illuſtrare, primore fabula.

Placet conſilium. MI. *immò etiam vbi expoliuero,*
Magis hoc tum demum dices, nunc etiam rude eſt.

Duo olim fullonum officia erant; veſtem eluere & cogere vnum, alterum eamdem creta candefacere: illud conſiliari dicebant, & ipſam actionem, quod inſultu multo pedum fieret, conſilium; hoc, expolire.

Varro

Varro De lingua Latina libro quinto. *A cogitatione concilium, vnde consilium. quod vt vestimentum apud fullonem cùm cogitur consiliari dicitur: sic reminisci, cùm ea quæ tenuit mens ac memoria cogitantur & cogitando repetuntur.* Quem locũ vt obiter explicem, à paucis perceptum: cogitare, inquit, est crebrò cogere, vnde concilium, quia cogitur; & hinc consilium, in re fullonia, quod vestimentum cogat; in animo humano, quod cogitet id est multum diuque cogat ea quæ memoria tenuit. Hæc igitur vrbanissimi ioci mens est. ait adolescens placêre sibi consilium, intelligens inuentum serui de subornando villico: at ille ita accipit, quasi de veste clauta & coacta loqueretur: immò, inquit, nihil est præ vt mox opus meum tibi probabo, cùm addidero politias ceteras. Nam vt nunc res est, consilium quidem est; sed rude & sine politiis. Notum autem est mercenarios opus approbare solitos dominis. Appuleius libro sexto. *Singulísque granis ritè dispositis atque seiugatis ante istam vesperam opus expeditum approbato mihi.* Milite:

——Satin' est tibi, si
Meum opus dabo ita expolitum, vt improbare non queas.

Ad quem morem etiam respexit. Porrò durãdi quoque verbum fullonum proprium erat, quòd vestis coacta & incretata durescat. Absque hoc sit, Sibyllæ folium erit versus, Asinaria:

Non queo durare. PA. *si non didicisti fulloniam,*
Non est mirandum.

Vbi malè afflictamur, ibi nos durare posse venustissimo loquendi genere negamus. Terentius:

Non hercle hîc quidem durare quisquam, si sic fit, potest.

Miseriam ergo suam & dolorẽ animi muliercula cùm significaret, parasitus per deridiculũ aliò detorquet.

CAPVT

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT IX.

Lucillij fragmenta aliquot correcta, composita, & cum Terentij loco simili collata.

PERGAM è Lucillio maculas tollere; & primum ex his versibus, adductis à Nonio in Rogare.

Ferri tantum si roget me non dem quantum auri petit, si
se cupit etsi quoque à me quæ rogat non impetret.

Septenarij sunt, neque difficulter emaculantur ita:

Ferri tantum, si roget me, non dem, quantum auri petit:
Si se cupiet, sic quoque à me, quæ rogat, non impetret.

Arilator nimirum is rogator erat, qui mutuam pecuniam gestiret sumere Kalendis Romanis, quam Græcis redderet. In Repedare.

Lucillius XXVI. *Redisse ac repedasse, vt Roma vitet gladiatioribus. Idémque. Sanctum ego à Metello Romam repedabam munere.*

Exemplo priori acutè amicissimus Palmerius legit, *Romam vt bitet gladiatoribus*, id est, *spectaculis gladiatoriis*. Reliqua arbitror ita scribenda: *Idem. Queis actis ego à Metello repedabam numero.* Numero idem quod celeriter, ocyus: vt omnes nôrunt.

In Posticum.

Lucilli. VIII. *Pistrinum appositũ posticum, sella, culina.*

Melius est, *oppositum postico, cella.* In Offendere.

Lucil. XXVI. *Si quod verum inusitatum autem ζητημάτιον offenderam.*

Suspicor verum esse, *verbum inusitatum, aut ζητημάτιον.* Ex eodem hoc libro quæ adferuntur apud Nonium in Apisci, Niti, Cordi est:

Et quod tibi magnopere cordi est, mihi vehemẽter displicet:
**Summis nitere naturæ opibus; at ego contrà vt dissimilis siem:*

Vt ego effugiam, quod ego te inprimis cupere apisci intellego.

octonarij tres sunt, quos ita olim cohesisse non dubito, nisi quòd ante versum secundum quid videtur deesse: expressi autem sunt à Terentio Andria penè ad verbum.

———sed si id non potest,
Aut tibi nuptiæ hæ sunt cordi. Et mox:
Nuptias ego istas effugere malo, quàm tu adipiscier.
CH. *Reddidisti animum.* PA. *nunc si quid potes aut tu, aut tu Byrrhia,*
Facite, fingite, inuenite, efficite, quî detur tibi:
Ego id agam, mihi quî ne detur.

CAPVT X.

Eiusdem Lucillij versus cum Terentij & Virgilij compositi: tum adducta in medium & emendata insignis sententia.

SINE dolo dicam, valde gaudeo, cùm in imitationes incido optimorum auctorũ expressas de scriptis vetustiorum siue oratorum siue poëtarum. Vindicare enim mihi videor antiquitatis Romanæ studiosos, à calumnia certorum hominum, qui ex his ipsis semisepultis ruderibus, si quid ex vsu sit, cupidè sublegunt. Qua re si qui Latinam linguam contaminari putant, ne illi eodem maledicto Terentium, Virgilium, è ceteris optimum quemque circumscribunt; quos hi nostri auctores habent. Certè respexerint ne ij quos posui ad Lucillij versus quos subiiciam, ipsi viderint: geminos quidem sibi inuicem esse non negabunt. Lucillius apud Nonium in Genius:

Curet ægrotum, sumtum homini præbeat, genium suum
Defrudet, alij parcat.

Teren-

Terentius, Phormione:

Quod ille vnciatim vix de demenso suo
Suum defrudans genium comparsit miser,
Id illa vniuersum abripiet.

Lucillius XXVII. Nonius, Mordicus.

Mordicus petere aurum ex flama, expediat è cœno cibum.

Terentius Eunucho.

E flama petere te cibum posse arbitror.

Lucillius XXVII. Nonius Proprium.

Cùm sciam nihil in vita proprium mortali datum esse.

Terentius, Andria.

Nihil ne esse proprium cuiquam?

Lucillius XXVII. Nonius, Pernix.

Fuimus pernices, æternum id nobis sperantes fore.

Virgilius, Æneide.

———Fuimus Troes, fuit Ilium, & ingens
Gloria Dardanidûm.

Sed hæc leuiora: adiiciam locum ex eodem Nonio in Dare, quem mendosè legi arbitror:

Lucillius lib. XXVI. *Animóque ægrotat vidimus corpore hunc signum dare.*

Scribo, *Animo qui ægrotat, videmus.* Philosophica sententia est, animi turbati indicium facere habitú corporis; contrà, corpus doloribus confectum animo vegere. Vtroque enim animo & corpore hominem, id quod est esse, & viuere. Hæc adiecisse Lucillium ex duobus præterea fragmentis collego: quæ in septenarios recollecta cum hoc non pessimè composui:

Animo qui ægrotat, videmus corpore hunc signum dare;
Tum doloribus confectum corpus, animo obsistere.
Principio physici omnes constare hominem ex animo
& corpore Dicunt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT XI.

Herere alicui. Numerus. Neglegi pro neglexi. Sacramenti militaris formula. Correctus Cicero Philippicis, & Terentius Adelphis.

PHILIPPICA XIII. omnes libri editi habent: *Est etiam Decius, ab illis opinor Muribus Deciis. Itaque Cæsaris munere Deciorum quidem multo interuallo per hunc præclarum virum memoria renouata est.* Non incommodè, absque libro veteri esset, qui legit: *numero Cæsaris sesit. Deciorum quidem.* Perspicuè rectum est, *numero Cæsaris hesit.* Herere alicui est implicari & irretiri alicuius consuetudine: idque potissimùm in vitio ponitur. Terentius Adelphis:

optumè est. Metui ne hereret huic.

Ita enim optimum fragmentum Coloniense, neque dissentit Donatus, atque ipse Demea primore hac scæna:

Vbi ego illum quæram? credo abductum in ganeum
Aliquò: persuasit ille impurus, sat scio.

Eleganter ergo Cicero hunc Decium nomine dumtaxat commendatum hesisse ait non Cæsari sed numero Cæsaris: simul & colluuiem familiarium Cæsaris notans & huius Decij vilitatem, qui ei numerus tantùm fuerit, hoc est, precio aut loco nullo. Sic enim & Horatius: *Nos numerus sumus.*

Eadem infrà, epistola M. Antonij.

Theopompum nudum expulsum à Trebonio confugere Alexandriam neglexistis.

Idem liber, *neglegistis*: idque recipere mihi religio non erit. Locutus ita Æmylius Macer, teste Diomede: *Omnem auctoritatem neglegerunt.* Et affectasse obsoletas voces Antonium ex Suetonio constat.

Ali-

Aliquanto inferius:

At militibus inclusis opem fertis. nihil moror, illos saluos esse & ire quò lubet.

Melius scripti, *& ire quò iubetis.* Allusit ad sacramenti militaris formulam: *Ibo quò Senatus Populúsque Romanus iusserit.*

CAPVT XII.

Sarcinare. Aciæ. Machinæ sarcinatricum. Nonius restitutus, & explicatus apud eum Varro.

NONIVS in Sarcinatrices.

Sarcinatrices non (vt quidam volunt) sarcitrices, quasi à sarciendo: sed magis à sarcinis, quòd plurimum vestium sumant. Varro ὄνος λύρας. *Homines rusticos in vindemia incondita cantare, sarcinatrices in machinis.*

Primùm verba Nonij emaculo, *quod plurimum vestium suant.* Vult sarcinare quasi frequentatiuum esse primigenij sui sarcire. Deinde in exemplo Varronis, fuit cùm legerem, *in aciis:* vt Catullus dixit, *in vino ludere.* Acus enim & aciæ sarcinatricum & phrygionum propriæ. Titinnius Bubato:

Phrygio fui primò benéque id opus sciui,
Reliqui acus aciásque hero atque heræ nostræ.

Sed muto iam nunc sententiam. Machinæ pergulæ sunt, in quibus sarcinatrices opus factitabant non hoc modò Mineruæ, sed alterum quoque illud, ni fallor, Veneris. Semper enim id genus mulierculæ hanc partem malè audiêrunt. Itaque Q. Cicero C. Antonio crimini ponit, amicam eum in Prætura de machinis emisse: De petitione Consul. *Quo tamen in magistratu amicam quam palam domi habêret, emit de machinis.* In magnis familiis vt ornatrices, vestispicas;

ita ſarcinatrices partem famulitij fuiſſe pars lapidis Romani indicat:

IVLIA . IVCVNDA
AVG. L. SARCINATR

CAPVT XIII.

Eloco pro illico. Plautus Menæchmis & Truculento emendatus: item Varro.

MENÆCHMIS, Scæna Vt ætas.

At ille mihi ſuppilat aurum & pallam ex arcis, modò
Me deſpoliat, mea ornamenta iam ad meretrices degerit.

Scribo, *ex arcis domo:* & verſu ſecundo, *clam ad meretrices degerit.* Perpetuus in his vocibus error librariorum, & poſtulat ſententia. Sic enim reſpondet mox Menæchmus.

Deoſq́ teſtor. SE. *qua de re aut cui rei rerum omnium.*
ME. *Me neque iſti malè feciſſe mulieri, neque, quod me argüit,*
Hanc domo abs ſe ſurripuiſſe.

Quæ coniecturam meam ita probant, vt vltrà verbis nihil opus ſit. Similem maculam eluam Truculento, Scæna Numnam tibi amabo.

Ego iſti non munus mittam: iam modò ex hoc loco
Iubebo ad iſtam quinque perferri minas.

Verſu priore & numeri euagantur ſupra plantam, vt aiunt; & vacillat ſententia. Non enim à via, vbi tunc erat, perferri munus ad meretricem iuſſurus erat: ſed à ſe domo. Quare reſtituo; *iam domo eloco Iubebo ad iſtam q. p. m.* Eloco & ilico promiſcuè triuerunt Latini veteres: vt eoſdem illum, ellum, ollum indifferenter vſurpaſſe teſtimonio ſunt Grammatici & exempla ſcriptorum. Hoc cùm neſcirent librarij (quid autem

autem illi non nesciunt?)pro captu suo emendarunt: si peruertere emendare est. Significant autem eæ particulæ & tempus, vt hîc & plerumq. alibi, & locum, vi veriloquij. Est enim eloco, quasi eo loci: & ab illico aduerbia τοπικὰ descendunt, illic & illi. Varro, ὄνος λύρας: apud Nonium in Mansuem.

Non vidisti simulacrum leonis è loco, vbi quondam subitò eum cùm vidissent quadrupedem Galli, tympanis adeò ferunt mansuem, vt tractarent manibus.

Non dubia correctio est, *eloco, vbi quondam:* quod & sibi iampridem venisse in mentem, mihi, cùm hæc legeret, significauit Palmerius. Infrà quiuis videt scribendum, *fecerunt mansuem.*

CAPVT XIV.

Mos antiquus laudandi nouam nuptam, & cur iactati in nuptiis fescennini.

NOTAVIT Nonius tali pro talis positum à Titinnio Setina, his versibus:

——accede ad sponsum audaciter:
Virgo nulla est tali Setiæ.

Nescio an aliis, mihi certè non persuadet: & nescio an scribserit Titinnius, *est tale Setiæ*: ad quam faciem est hoc Pomponij:

Simile est quasi cùm in cælo fulgit propter lunam lucifer.

Nam manifestò de puella siue puero sermo est. Eodem modo Titinnius alibi: *Formicæ pol persimile est rusticus homo.* Neque refugerunt Plautus, Virgilius, alij: apud quos exempla similia passim obuia, aut certè reperit in libro suo Marcellus extritos, tali' Setiæ: quod more maiorum factum caudex ille non sensit. Atque hoc primùm. deinde ex illis verbis morem

 anti-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

antiquum elicio laudandi nouam nuptam: ita enim ferè accinebant· NVLLA TE HODIE PVLCRIOR. Id diligenter obſeruauit in Hymenæo Mallij doctiſſimus Catullus:

Tardet ingenuus pudor.
Quæ tamen magis audiens,
Flet quod ire neceſſe eſt.
Sed moraris, abit dies:
Prodeas noua nupta.
Flere deſine. non tibi
Auruncleia periculum eſt,
Ne qua femina pulcrior
Clarum ab Oceano diem
Viderit venientem.

Quòd autem nimias laudes à Nemeſi vindicari & faſcino obnoxias credebant; feſcenninos ſtatim adiiciebant præfiſcini: hoc eſt, ad arcendum faſcinum, vt rectè interpretatur Feſtus. Id eadem hac fabula narrauit mihi Titinnius: nam cùm ita laudaret Setinam virginem pronuba, ſiue quæ alia fuit: interpellat altera,

Paulla mea amabo pol tud ad laudem addito
Præfiſcini.

Ita libri, & nollem virum eruditiſſimum aliter laudaſſe. Subiicit Cariſius, qui hoc fragmentum conſeruauit, explicandi cauſſa: *ne puella faſcinetur.*

CAPVT XV.

St. Cautes Terentij Heautontimorumenos correcta.

HEAVTONTIMORVMENO, Scæna Ain' tu, vulgò legitur:

Enim verò reticere nequeo, multimodis iniurius

Clitipho est, neque ferri potis est. Clin. audiendum hercle est tace.

Versu secundo neq. numeri pleni sunt, & stultè Clinia silentium imponit Clitiphoni, qui nullus interloquatur, iam quidem. In MS. Coloniensi lego, *audiendum hercle est. Clit. quid est, tace.* Vnde litterula mutata verum me elicuisse spero.

Clin. audiendum hercle est. Clit. quid? C. st, tace.

Cùm audiendum Syrum Clinia censuisset, ira adhuc ardens Clitipho, quid, inquit, ego audiam scilicet: quæ priusquã eloqueretur, Clinia gestu & voce eum reprimit. St, silentij nota propria. Poëta vetus: *Harpocrates, digito qui significat st.*

Scæna, Quid isthuc?

Vel heri in vino quàm immodestus fuisti! Sy. factum.
CH. *quàm molestus!*

Malim, *actum*. Consternati serui & qui in fallaciis cùm manifestus teneatur paueat sermo est. neque adhuc colloquio se miscuit: vt intelligere possimus supparasitari eum Chremeti. Probant & quæ antè dixit, *acta hæc res est, perij.*

Scæna, Ego me non.

ME. *Quid? isthuc times, quòd ille operam amico dat suo*
CH. *Immò quòd amicæ.* ME. *si dat.* CH. *an dubium id tibi est.*

Dolor Chremetis postulare videtur: *ah, dubium id tibi est.* & verissimum hoc est ab aliis traditum, inuicem has particulas sæpissimè mutasse. Ita autem vt scribsi, aliâs semper Terentius. suprà hac fabula:

Mille numûm poscit. CH. *& poscit quidem.* SY. *hui*
Dubium ne id tibi est? Eunucho.
Ne id quidem tacebit Parmeno. PA. *oh, dubium ne id est.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Scæna eadem.

———*in me quiduis harum rerum conuenit,*

Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus.

Non moueo controuersiam huic loco: sed dissimulare nolo in MS. reperire me, *cautes:* non, *caudex.* & eam lectionem videri stabiliri verbis Chremetis infrà hac scæna,

Quot res dedere, vbi possem persentiscere,
Ni essem lapis.

Notũ illud Virgilij de dura & immiti, *Marpesia cautes.*

CAPVT XVI.

Surdè audire. Surdo narrare. Græca mercede curare. Homo non sescunciæ. Correctus Pomponius.

SENTIO me leuiora nonnulla his meditatiunculis adspersisse, & quæ doctioribus fortasse non videbuntur digna, de quibus admoneantur. Mea tamen hæc sententia est, nihil leue esse, quod iuuentutem & bonas litteras quoquo modo doceat, neque, vt in veteri verbo est, sit crambe repetita. Quale fortean hoc erit, quod notaui illustrando loco Terentij Heautontimorumeno:

Ne ille haud scit quam mihi nunc surdo narret fabulam.

Prouerbij originem quærebam. Nam Erasmus hîc ariolatur, hospitem in surdum incidisse: multa eum diu nequiquã rogasse: eam rem consciis risui ac mox dicterio fuisse. scio ita fieri solêre, & nescire mallem: verùm lubet arbitrari, eum frustrà fuisse. Qui alterum loquentem parum attenderet; siue vecordia animi, siue quòd alibi esset: surdè audire vulgò dicebatur. Id didici ex Afranio:

Amentes [quibus animi non sunt] integri, surdè audiunt.

Inclusa

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Inclusa his notis [ ] dele in Carisio, apud quem hoc fragmentum exstat. Sunt enim irreptitia. Idem indicat manifestius Propertius:

Ah pudeat, certè pudeat: nisi fortè, quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.

Et Plautus Casina:

Sed vxorem ante ædis eccam. hei misero mihi
Metuo, ne non sit surda atque hæc audiuerit.

Amans differri se sermonibus hominum non audit, vecordia animi: at ille Plautinus optat vxorem alibi cogitationibus fuisse, ne inaudierit verba sua. Vt igitur, qui hoc modo verba exciperet, surdè audire: ita qui illiusmodi homini loqueretur, surdo narrare dicebatur. Liuius III. Historiarum. *Haud surdis auribus dicta: impressione vna totum equitatum fudêre.* Addam non grauiora alia, Plautus Asinaria:

Cætera quæque vti volumus Græca mercamur fide.

Non minus venustè Afranius, *Græca mercede curare:* cùm in emptione repræsentatur pecunia, non in diem est. Verba apud Nonium in Occupare, leuiter à me emendata.

———quæ tuleram mecum millia decem
Victoriatûm Græca mercede illico
Curaui, vt occuparem.

Ab eodem in Senica versus hic adducitur:

Pappus hic medio habitat senica non sescuncia.

Lego, *P. his in ædibus h. s. n. sescunciæ.* Vt Afranius, *homo non nauci*; Næuius, *non quisquiliæ*; Vatinius apud Ciceronem, *non semissis*; Plautus, *non assis, non trioboli:* ita hîc Pomponius, *non sescunciæ* dixit, de eo qui nihili & nullæ rei esset.

CAPVT

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT XVII.

Rota fortunæ. Peculiares serui & ancillæ. Tunicæ laxæ. Tibullus illustratus locis aliquot.

VETVS verbum est, *dies diem docet*: ita in his litteris scriptor scriptorem explicat. Id adeò in mentem mihi venit è Tibulli versu lib. I. Eleg. V.

At tu qui potior nunc es, mea furta caueto.
Versatur celeri fors leuis orbe citò.

Ita è suis excerptis vir doctissimus emēdat. Sed hauddubio è glossemate irrepsit illud, *citò*: & vera antiqua lectio est, *orbe rotæ*. De eadem fortunæ rota M. Tullius in Pisonem: *Cùm collegæ tui domus cymbalis & cantu personaret, in quo ne tum quidem, cùm illum suum saltatorium versaret orbem, fortunæ rotam pertimescebat*. Itaque etiam apud Plautum Truculento,

Verterunt sese memoriæ, stultust qui id admiretur.

reponendū arbitror, quod in suis MSS. repperit Lambinus, sed quid eo faceret non vidit. *Vertit sese rota vicissim, stultust qui id admiretur.*

Suprà lib. I. Elegia III.

At circa grauibus pensis affixa puella
Paullatim somno fessa remittat opus.

Vt adolescentulis seruuli custodes dabantur; ita puellis seruulæ, quæ in lanificio vnà essent, eas sectarentur & curarent: ij eæque, vt Iurisconsulti loquuntur, peculiares illis plerumque erant, hoc est in peculio. Captiuis:

Vendiditque patri meo te sex minis. is te mihi
Paruulum peculiarem paruulo puero dedit. Persa:
Sophoclidisca hæc peculiaris est eius Quò ego missus sum.

Et verò quæ curabant puellam aut in lanificio vnà erant seruolæ, Latinè circa illam esse dicuntur. Exemplum

emplum hîc in Tibullo habes & Terentij Eunucho.

Abducit secũ ancillas: paucæ quæ circum illã essent manent Nouitiæ puellæ.

Lib. I. Elegia VI.

Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos
Effluit effuso cui toga lapsa sinu.

Rectè mutauit acutissimus Scaliger, cui hoc Gratiarum poëticarum sodalitium æternùm debebit, *laxa:* eique emendationi fulciendæ locus vnicus est infrá:

Nunc si clausa mea est si copia rara videndi
Me miserum, laxam quid iuuat esse togam.

Laxæ togæ & ad talos demissæ tunicæ probro erant, vt argumenta libidinosi & mollis animi. Cicero Inuectiua secunda: *Quos pexo capillo nitidos & imberbes aut bene barbatos videtis, manicatis ac talaribus tunicis, velis amictos non togis.* Plautus Pœnulo:

Sanè genus hoc mulierosum est demißiciis tunicis.

CAPVT XIIX.

Frater cibarius. Cibicida. Amicus ferentarius. Varronis fragmentum emaculatum & cum altero compositum.

Ex Varronis Satura ὄνος λύρας Nonius hæc adducit in Verutum,

Acerbus, qui tibi nihil mali fecerunt verutis ob artem præclaram.

Vt quidem hactenus leguntur, nulli rei; & non intellecto murmure verius quàm aliqua, obscura saltim, sententia. Vide tamen, si illis lucis quippiam correctione nostra accesserit. Lego enim, *ac ceruos q. t. n. m. f. verutis. ob a. p.* Emendationi huic fundus est locus alter ex eodem libro laudatus à Nonio in Venabulum: *Nempe sues syluaticos in montibus sectaris vena-*

venabulo, aut ceruos. Nam, audeo dicere: nihil verius, quàm hæc ita cohesisse.

Nempe sues syluaticos in montibus sectaris venabulo; aut ceruos, qui tibi nihil mali fecerunt, verutis. oh artem præclaram!

Insectatio rei venaticæ est. Ex eodem libro adfert Nonius:

Tuus autem ipse frater cibarius fuit Aristoxenus.

Fratrem amoris & amicitiæ significationem habêre notum est: hinc eleganter Varro fratrem cibarium dixit, qui congerroni suo impendio victum curat, eique tamquam pro cibo est: contrà qui aluntur, cibicidas Lucillius pari venustate nominat, lib. XXVII. *Viginti domi an triginta vel centum cibicidas alas*. Ita Plautus iocosè amicum ferentarium vocat, qui repentè opem fert & auxilium egenti amico. Trinumo:

———nam illum tibi

Ferentarium esse amicum inuentum intellego.

Quo loco allusit ad ferentarios notum genus militum in exercitu Romano.

CAPVT XIX.

Quid nisi. Tempori. Andria Terentij versus tres de coniectura constituti.

SCÆNA, Quid ais Byrrhia?

Quid tibi videtur? adeon' ad eum? B. *quid ni? si nihil impetres*

Vt te arbitretur sibi paratum mœchum si illam duxerit.

Æstuant priore versu interpretes & variant libri: sed meo animo nō pessimè restitui, interpunctione paullum immutata. *adeon' ad eum* B. *quid nisi? nihil impetres; Vt te arbitretur*, &c. *Quid nisi* vetustè, quod nos terimus

mus *quid ni*. Vſus eo vnicus Terentianæ venuſtatis amator Afranius.

Me auctore mater abſtinebis. quid niſi.

Mox ſubintelliges, *ſi:* vt frequenter & pereleganter Latini. Menæchmis: *Nam abſque te eſſet, hodie numquam ad ſolem occaſum viuerem.* Si nihil impetres ait; at metum certę iniicies parati adulterij.

Scæna, Adhuc Archillis.

Atque adeò in ipſo tempore eccum ipſum obuiam.

Libri MSS. adiiciunt, *Chremem:* & diſertim interpres vetus idem agnoſcit. Quare nemo mihi quidquam credat, ni ſcribſerit Terentius:

Atque adeò tempore ipſum eccum obuiam Chremem.

Tempori idem quod oportunè, tempeſtiuè: idemq́ue efferebant, tempore; vt heri here, veſperi veſpere, luci luce, mani mane. Epidico:

Aedepol ne iſtam tempore gnato tuo ſumus
Præmercati.

Vulgaria lectio ab interpretis verbis deprauatis manauit: quæ ita reſtituo. *Quid aliàs] cur aliàs. Tempore] in ipſo tempore, in ipſa oportunitate, in ipſo articulo* Eadem labes contaminauit, vt mihi quidem videtur, locum eiuſdem huius fabulæ, Scæna vltima:

——— CH. *ſaluos ſum ſi hæc vera ſunt,*
Colloquar. PA. *quis homo eſt? Charine in tempore ipſo*
mihi aduenis.

Scripti plerique omnes duabus vocibus hîc auctiores ſunt, *Adibo & conloquar:* quas homines religioſi, quòd verſus excurreret, recipere non ſunt auſi. atqui inducto gloſſemate nihil negocij erat & verſui & iniuria loco motis ſubuenire, hoc modo:

Adibo & conloquar. PA. *quis homo eſt? Charine tempori*
mi aduenis.

Et hæc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Et hæc probabo doctis fortaſſe: ceteri quid probent quid improbent manum non verterim.

CAPVT XX.

Plautus Aſinaria emendatus.

ASINARIÆ Plauti ſcæna prima ſenex, à ſeruo per ſalutem ſuam ſuorumque adiuratus, ne verum reticeat, ita reſpondet:

Per Dium Fidium quæris, iurato mihi
Video neceſſe eſſe eloqui, quidquid roges.
Ita me obſtinatè aggreſſus, vt non audeam
Profectò, percunctanti quin promam omnia.

Primo verſu ſententia heret. nihil enim per Dium Fidium ſeruus quæſierat. itaque mutârunt alij, *quæ quæris*: ego vnius litteræ mutatione malim, *quæ vis*. Ita me Dius Fidius amet, inquit (per eum autem deum iurat ex more, quòd ſub dio eſſet) neceſſe eſſe video, eloqui me tibi omnia, ita me obſtinatè aggreſſus es. Adiurauerat illum nempe per ſuam & ſuorum ſalutem, quæ obteſtatio veteribus ſanctiſſima erat. Appuleius Mileſiarum II. *Sic ille commotus: ſed inſtantia Byrrhenæ, quæ cum adiuratione ſuæ ſalutis ingratiis cogebat effari perfecit vt vellet.*

Scæna, Hercle veró.

Metuo ne ille obſcænarit meæ falſæ fallaciæ.

Laudat aliter Nonius, *Et vocum illic obſcæuauit*. Corruptè, nemo negat: ſed vnde neſcio an verum elicuerim, *Ecquo nunc illic obſcæuauit*. Ecqua, inquit, ille re mihi fallaciarum comitia vitiauit. Illic antiquè pro ille, vt omnes norunt. Terentius: *Quam illic qui petit vnde is ſit theſaurus ſibi.*

CAPVT XXI.

Tricari. Tricones. Reposcones. Abundare voluptatibus. Turpilij fragmenta emaculata.

THESAVRVS mendorum Nonius est: quantumuis inde multa tollas, plura semper supererunt. Turpilij in eo relliquias quas persanaui, volui quidem certè, iam dabo.

In Sublegere.

Turpili. Boëthun. Qui verba venatur mea pestis, ars cædat & sermonem hinc sublegat.

Rectè vir doctus, *arcedat*. Ego isthoc addo, vidêri & præcedentia malè affecta, legendumque:

——qui verba venetur mea,
Postis arcedat, & sermonem hinc sublegat.

Postis pro *postes* scriptum in errorem induxerat eundem illum, qui pro *accedat arcedat* ἀρχαϊκῶς exaratum non viderat. Ita autem ferè & Terẽtius Phormione.

In Obsequela.

Turpilius Epiclero. Neque offerre hunc diutius errari & conqueri necesse suæ obsequelæ.

Arbitror scribsisse poëtam, *Neque ferre hunc diutius tricari & conqueri, Nec esse suæ obsequelæ.* Tricari est creditorem delectando frustrari, & spe inani ducere. Tricones enim mala & impedita nomina dicuntur. Lucillius:

Luciu' Cotta senex, Crassi pater huiu' PanætI
Magnus trico fuit nummariu' soluere nulli
Lentus.

Quo in loco multum risi Nonium. Lentus nulli soluere est eo ipso quod soluat nulli malè audiens & infamis. Lentum nomen, idem quod malum. Ad Atticum: *Teucris illa lentum sanè negocium.* Contra repo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

ſcones Ammiano flagitatores ſunt, qui aſſiduo conuitio creditum repetunt. libro XXII. *Aegyptij controuerſi ſunt & repoſcones acerrimi.*

In Legere.

Turpilius Epiclero. Quoniam legere te optimum eſſe atque æquiſsimum: qua cum vegeta ætas & iubendum eſſe tibi.

Verba ſunt adoleſcentem cohortantis ad accipiendam condicionem vxoriam. Ea ſic corrigo, & in ſenarios, vnde excidêre, repono.

Quom legere te eſſet optimum atque æquiſsimum,
Qua cum vegenda ætas & viuendum eſt tibi.

Vegêre ætatem eleganter dixiſſe arbitror, pro exhilarare & iucundè traducere. Pomponius: *Animos Venus veget voluptatibus.*

In Caries.

Turpilius Leucadia. Ciperi, viden vt oſculatur cariem? num illunc illæc pudet?

Scribe, meo periculo: *Hei perij.* Fons mendi, quod *ei* pro *hei* ſcriptum fuit, & *perI*, pro *perij.*

In Immortalitus.

Turpilius Hetæra. Satine vt meum cor voluptatibus dat, immortalitus ſe obtulit mihi hæc facultas.

Emendo: *Satine vt meum cor voluptatibus*
Abundat? immortalitùs ſeſe obtulit
Mihi hæc facultas.

Abundare voluptatibus multi vſitârunt; nec pote quicquam venuſtius. ita propemodum ipſe Turpilius Philopatro:

Mira lenitudine ac ſuauitate abundat.

Neque mirabitur euanuiſſe ſyllabas duas, ſimilitudine antecedentium deceptis librariis, qui ſcriptos libros triuerit. Stare voluptatibus, ferri hîc non poteſt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

test. Nihil enim minus quàm stat cor cùm gaudio delibutum est : fluit potius & lubrico quodam humore quasi perfusum abundat. Tum semper horrorem aut neglectum, certè quietem verbum standi significat: vt in illis ipsis exemplis, quæ à viro docto huc conferuntur, Titinnij, Sisennæ; præterea Virgilij illo, *Stat puluere cælum.*

CAPVT XXII.

Correctus Plautus Casina & Mostellaria.

CASINÆ Scæna, Sine modò rus veniam.

Recessim cedam ad parietem: imitabor nepam.

E Festo colligo veterem scripturam & germanam esse, *Recessim dabo me ad parietem.* Dare se aliquò aut alicunde vsitatum Plauto & eius seculi scriptoribus. Mostellaria, Scæna Hoc anno.

Clanculum ex ædibus me edidi foras.

Malim, *me dedi foras.* Eadem Casina, in commemoratione flagitiosæ turpitudinis, quam Stalinus in se admiserat:

Etsi malum merui, hac dabo protinam me in fugam. CL. *heus Stalino*

Amator. ST. *occidi! reuocor.*

MSS. Langij paullò aliter. CL. *sta loco.* Non dubitabis verum esse, *sta eloco.* Eloco idem esse quod illico supra docuimus.

CAPVT XXIII.

Fragmenta Turpilij aliquanta restituta.

PAVCA etiam num mihi superant in Turpilio apud eundem Nonium. In Præstolat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Turpil. Pedio. Ego præstolabo illi, eo citante opicium
Corrige, *illico hîc ante hospitium.* In Condemnare.

Turpilius Leucad. Et amplius illam apparere condecet: quandoquidem voti condemnata est.

Tentabam legere, *Etiam thus illam apparare.* Loquitur enim de apparatu rei diuinæ.

Accusat. pro Ablatiuo.

Turpil. Epiclero. Sed vola, vt familia nostra officia fungatur sua.

Rectius existimo esse, *Sedulò vt.* Ibidem:

Turpil. Vis me potiri? fac ergo potiar quod volo.

Fuit cùm mutarem, *Vis me largiri:* sed destiti. Verba meretriculæ sunt ad amatorem inanem, qui verbis se postularet satis facere. Vis me, inquit, ductare: at tu argentum cedo. Adiiciam capitis supplendi versus duos ex eiusdem Turpilij Pedio, quos à Nonio in Leniuit & Intui adductos rectè, ni fallor, compuli:

Quando quidem amorem intercapedine ipse leniuit dies:
Tamen oculi longa intercapedine appetunt cupidè intui.

Tametsi, inquit, amorem tempus & interuallum loci exstinxerit: tamen videre multò post quam amaueris, volupe est. Lepida mehercule sentētia, & quam homines belli ϰ̀ ἐρωτικοί veram esse non negabunt.

CAPVT XXIV.

In A. Gellio pauca animaduersa: & correcti versus Cæcilij.

PRÆLVCET nobis tamquā facem exemplo suo in hoc miscellaneo scribendi genere scriptor Atticarum Noctium: solus ille quidem ex tanta copia criticorum veterum relliquus; neq. tamen melius quàm ceteri boni auctores ab imperitis librariis acceptus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Ex iis vulneribus paucula persanaui, libro II. capite XXIII.

Nihil dicam ego quantoperè differat versus vtriusque eximius: sit satis aliis ad iudicium faciendum exponi.

Vitiu̅m & in verbis est & in interpunctione. Lego, *N. d. q. differant: versus vtriusque eximios sit satis &c.* Ibidem paullò infrá:

Quódque Menander præclarè & appositè & facetè scribsit, ea Cæcilius nequaquam potuit & quidem conatus enarrare: sed quasi minimè probanda prætermisit, & nescio quasi mimica inculcauit.

Ita editiones veteres: recentiores emendarunt, *nescio quæ mimica:* ego, *nescio quæ à se mimica:* haud dubiò veré. Cùm, inquit, Cæcilius leporem Menandri non assequeretur, sua nescio quæ leuia & histrionica eorum vicem supposuit. Mox Cæcilij versus ita vulgā̃t:

Sed tua morosa ne vxor quæso est? quam rogas?
Qui tandem? tædet mentionis, quæ mihi vbi domum
Adueni, ac sedi, extemplo suauium datat ieiuna anima.
Nihil peccat de suauio vt deuomas vult quod foris potaueris.

Emendo & repono in numeros ita:

Sed tua morosa ne vxor est quæso? an rogas?
Qui tandem? tædet mentionis; quæ mihi
Vbi domum adueni, assedi, extemplò suauium
Datat ieiuna anima. Nil peccat suauio
Vt euomas volt, quod foris potaueris.

CAPVT XXV.

Aliuta. Asserere. Rudente Plauti duûm locorum correctio.

RVDENTE Plautina, principio prologi, his versibus:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Qui eſt imperator diuûm atque hominum Iuppiter,
Is nos per gentes alium alia diſparat.

magna mihi ſuſpicio eſt, excidiſſe vocem antiquam, & ſcribendum eſſe, *alium aliuta diſparat.* Aliuta antiquè eſt aliter: vnde hoc in legibus Numæ regis; *Si quis aliuta faxit, ipſos Ioui ſacer eſto.* Eadem, Scæna Nunc id eſt:

Nec vlla ſpecula eſt, quæ ſalutem afferat.

Omnino rectum eſſe exiſtimo, *quæ ſalutem aſſerat.* Spes ſalutem non adfert, ſed promittit; animo certis rationibus inducto. Aſſerere autem confirmare eſt, cauſſis cur ita ſentias expoſitis. Cicero Lælio: *Nihil igitur aſſerunt, qui in re gerunda ſenectutem verſari negant.*

IANI

IANI GVLIELMII VERISIMILIVM LIBER TERTIVS.

CAPVT I.

Interdare. Bonis emungi, eluere. Offrenari. Plautus Captiuis emendatus, &, si fortè, Rudente.

MVSAS ipsas mihi demereri videor, Plauti vulneribus cùm medeor. neque immerito fortasse: si verum est, quod viri doctissimi affirmarũt, eas, si Latinè loquerentur, Plauti verbis sermonem texturas fuisse. Ea re lubens meritò feci Captiuis eius aliquot malè affectis membris remedium vt properarem. Scæna, Iniicite huic actutum.

Quando ego te exemplis pessumis excruciauero,
Atque ob sutelas tuas te morti misero
Vel te interiisse, vel periisse prædicent,
Dum pereas, nihil interdico, dicant viuere.

Versu postremo emendo, *Dum pereas, nihil interduo.* Nihil interdare, susque deque facere est καὶ ἀδιαφορεῖν. Sic idem Plautus ciccum, floccum non interdare in eadem significatione vsurpat, Trinumo.

Sed enim tu qui sis, qui non sis, floccum non interduim.

Et Rudente:

Eluas tu an exungare ciccum non interduim.

Vbi, ne quid dissimulem, malim legi, *Eluas tu an emungare.* Dixerat Charmides: *eho an te pœnitet*

In mari quod elaui, nisi hîc in terra iterum eluam?

Alludens ad naufragium suum & formulam, qua decoctores & damnosi bonis eluere dicũtur: cui subiiciens seruulus, mihi, inquit, susq́ue deq́ue est, bonis eluas, quod fortunæ aut luxus est; an hisdem emungare, quod dolis & technis fieri norunt, qui Latinè sciunt: & accidisset Charmidi, si vestem mutare induxisset animum. Quamquam non negem ad frictiones & lauationes veterũ potuisse respexisse poëtam. Ita vt hoc in medio relinquo; ita, nisi admodum fallor, docti non negabunt rectè à me constitutum locum Captiuis: vt & hunc, eadem Scæna.

Quod absque hoc esset, qui mihi hoc fecit palàm,
Vsque offerre natum suis me ductarent dolis.

Ridiculè interpretatur Lambinus: atqui ipsi commentum placet. Langiani libri, *oferenatum.* tu lege, meo periculo: *offrenatum.* Offrenati dolis, qui veluti capistro ori iniecto dolis deuincti quolibet ductantur. Vsurpat Plautinæ elegantiæ diligens imitator Appuleius, libro De Asino sexto: *Hunc* (de Cerbero loquitur) *offrenatum vnius offulæ præda facilè præteribis.* Scæna quæ hanc præcedit:

Ita mihi stolido suis os subleuere offuciis.

eiusdem Langij libri, *stolido vorsus os.* Corrigit Lambinus, *sursum vorsum.* satis audacter mehercule; & propius libros scriptos ego, *vorsutis os subleuere offuciis.*

CAPVT II.

Exsilij causa solum vertere. Fatiscere. Cicero epistola ad Brutum emaculatus.

SVDIFFICILE est plurimis bonorum auctorum locis subodorari inculcatam lectionem & à genuina

nuina

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

nuina dignoſcere: ita veteratoriè ſæpenumero graſſata eſt correctorum licentia. Quin immò falleret ſæpenumerò & pro vera probaret, abſque teſtibus idoneis vetuſtè deſcriptis membranis eſſet. Eiusmodi, ſi quis alius, locus eſt Ciceronis ad Brutum & Caſſium, epiſtola D. Bruti. *Qui ſi ita ſe habet, vt quemadmodum audiebam de Græceio confligi cum eo ſine periculo non poßit: non ille mihi fugiſſe à Mutina videtur; ſed locum belli gerendi mutaſſe. Itaque homines alij fracti ſunt: nonnulli etiam conqueruntur, quod perſecuti non ſitis.* Sine ſuſpicione mendi, abſque libro veteri eſſet doctiſſimi viri & mihi amiciſſimi Godeſcalci Steuuechij: qui rectè, ſi quid iudico, legit, *ſed ſolum belli gerendi mutaſſe.* Qui exſulatum ierunt ſolum mutaſſe ſeu vertiſſe exſilij cauſſa dicuntur. Paradoxo IV. *Quos leges exſilio affici volunt, exſules ſunt, etiamſi ſolum non mutarunt.* Philippica V. *Habent enim legitimam excuſationem exſilij cauſſa ſolum vertiſſe, neque eſſe poſtea reſtitutos.* Ita hic perurbanè ait Antonium ſolum mutaſſe non exſilij cauſſa, ſed belli gerendi: ſic enim ſæpè loquitur omiſſo eo, quod de ſuo certatim adiecere correctores, *cauſſa.* Mox quæ ſequuntur plerique omnes MSS. ita concipiunt; *Itaque homines alij facti ſunt:* idque tuetur & explicat Manutius. Mihi tamen litterulæ traiectione eleganter emendari videtur, *homines alij fatiſcunt.* Fatiſcere eſt labaſcere & ab animi alacritate deficere. Tacitus: *Donec fatiſceret ſeditio & ſua quiſque in tentoria dilaberetur.* Sed viderint viri docti; quorum iudiciis & hoc & ceteras meas obſeruatiunculas libens meritò ſubmitto.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT III.

A se spernere. Virtus. Maculam eluere. Fusti pectere. Plautus Sticho correctus & Ennius apud Nonium.

AD Plauti Captiuos, vnde modò discessi, redeo. Scæna, Nunc illud est.

Nunc spes opésque auxiliáque à me segregant, spernúntque me.

Propè est vt adfirmem scribsisse Plautum, *spernántque se*. Spernere disiungere & segregare est. Exemplum Ennij laudat Nonius in hoc verbo, Hectoris lytris. *Melius est virtute ius. nam sæpe virtute mali nanciscuntur ius, atque æquum se à malis sperni procul.* Corrigo & repono in numeros, *Melius est*

Virtute ius. nam sæpe virtutem mali
Nanciscuntur; ius atque æquum sese à malis
Spernit procul.

Aurea planè sententia, & quàm dolendum esset latuisse in corruptela diutius. Virtute intelligit robur & vires corporis. Glossarium vetus: *Virtus* ἀρετὴ, ἀνδρία, ἰσχύς, δύναμις: aut, certè animi inconsultam ferocitatem. Eadem Captiuis. Scæna Quanto in pectore.

HE. *Pol mærores mi antevortunt gaudiis.* ER. *noli irascier,*
Iam ego ex corpore exigam omnis maculas mærorum tibi.

Langius in MSS. suis repperit, *ex corpore exuam*. Non certius meridie lucere, quàm hîc scribendum, *eluam*. Eluuntur propriè è veste maculæ: inde ad animum transtulit etiam Pœnulo:

Inest amoris macula huic homini in pectore
Sine magno damno quæ elui neutiquam potest.

Scæna

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Scæna eadem.

Nam hercle nisi mantiſcinatus probè ero, fuſti plectito.

Rectius iidem libri, *pectito.* Ita Menæchmis: *pecte os pugnis.* Et hinc *depexum dare* Terẽtio malo multare eſt.

CAPVT IV.

Actores. Miluina. Externatus animi. Loca lautia. Reſtitutus Appuleius pluries.

APPVLEII libro ſecundo in feſtiua illa narratione Telerephontis malè hæc vulgò leguntur:

Et conuerſa Philodeſpotum requirit auctorem, eíque præcepit, bono cuſtodi redderet ſine mora præmium.

Scribo, *requirit actorem.* Actores in ſeruilibus officiis, quibus peculium domini & rationes curæ erant: qualem ſe facit ille Aſinaria Leonida, *qui res rationéſque heri Ballionis curo, argentum accepto, expenſo, & cui debet dato.* Paullò pòſt:

Sic in modum ſuperbi iuuenis Adoni vel muſteluacis peplis laceratus & diſcerptus domo proturbor.

Portentum verbi hoc quidem, muſteluacis: ſed vide, ſi rectè diuinaui, *vel miſelli Acis piplis laceratus.* Vt ob amorem inquit lacerati ſunt Adonus & Acis, alter à Marte in aprum conuerſo, à Polyphemo alter: ita ego petulantiam verbi, pugnis & piplis diſcerptus, lui. Mox:

Sic ille ſenex lamentabiles queſtus ſingulis inſtrepebat. ſæuire vulgus interdum, & facti veriſimilitudine ad criminis credulitatem impelli.

In prioribus malim, *queſtus ſingultiens ſtrepebat.* Dixit enim paullò antè: *Voce contenta quidem, ſed aſſiduis ſingultibus impedita.* Poſteà certa emendatio eſt, *vulgus incertum.* Virgilius in re ſimili:

Scindi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

Idem Appuleius libro III.

Tu ne vltima non ceſſas ſubinde lectorum iuuenum capillamenta ſubripere.

Neſcio an verum ſit, *Tu ne miluina*: vt ad rapacitatem eius auis alludat, vt & Q. Frater apud Ciceronem: *Renunciatur mihi Licinium plagiarium cum ſuo pullo miluino tributa exigere.* Ita Plautus vehementem cibi appetentiam miluinam nominat, ab eiuſdem auis edacitate. Menæchmis:

Madida quæ mihi appoſita in menſa miluinam ſuggerant.

Eodem libro.

Sic exterminatus animi attonitus in amentia vigilans ſomniabam: defrictis adeò diu populis an vigilarem quærebam.

Lubens legerem, *externatus animi*. Catullus:

———*aßiduis quam luctibus externauit*
Spinoſas Erycina ſerens in pectore curas.

Poſtea ſcribo, *pupulis*: poſtulante ſententia. Aliquanto pòſt:

Atque ego rebar &c. equum illum meum hoſpitium ac loca lauta mihi præbiturum.

Lego, *loca lautia*. Innuit ea quæ Romæ legatis præbebantur loca lautia. Liuius XLVII. *Conſulti ab M. Iunio Cos. patres, ſtantibus in Comitio legatis, an loca lautia, ſenatúmque darent, nullum hoſpitale ius in iis ſeruandum cenſuerunt.* Et corruptus in hoc verbo etiam aliâs; ſed locus nunc non ſuccurrit; Appuleius.

CAPVT V.

Sparti. Tages. Emaculatus Cenſorinus, & fragmentum L. Attij.

LVCVLENTVS ſcriptor Cenſorinus eſt, quemque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

que magnoperè intererat rei litterariæ minus aliquando deprauatum manibus eruditis teri. In eo non longè à principio vulgò editur:

> *In quo non vt plerisque mos est aut hic apertæ philosophiæ præcepta ad beatè viuendum quæ tibi scriberem mutuatus sum.*

Optimus liber MS. paullò aliter, *aut ex hic apertè*. Manifesta veritas legendum esse, *aut ex ethica parte philosophiæ*: & id vincunt planissimè quæ inibi sequuntur. Mox sub finem capitis tertij:

> *Vt in Arcadia fertur regione Erichthonius humo exortus: & in Colchide vel Bœotia consitis anguis dentibus armati partus.*

Idem liber, *dentibus armatis partotoe*. Quod tamquam manu me duxit ad eruendum verum, *armati spartoe*. Spartoe, siue mauis σπαρτοὶ, mythologis non Græcis modò sed & Latinis dicti fratres Cadmei & in Colchis satu dentium enati. Varro rerum humanarum XXV. *Ego Sparta apud Homerum non plus spartum significare puto, quàm Spartos qui dicuntur in agro Thebano nati*. Meminit & Ammianus libro XIX. etiam Euripides cùm aliâs, tum Phœnissis his versibus:

> χθὼν δ' ἀντὶ καρποῦ καρπὸν, ἀντί θ' αἵματος
> αἷμ' ἢν λάβῃ βρότειον, ἕξετ' εὐμενῆ
> γῆν, ἥ ποθ' ὑμῖν χρυσοπήληκα στάχυν
> σπαρτῶν ἀνῆκεν. ἐκ γένους δὲ δεῖ θανεῖν
> τοῦδ', ὃς δράκοντος γένυος ἐκπέφυκε παῖς.
> σὺ δ' ἐνθάδ' ἡμῖν λοιπὸς εἶ σπαρτῶν γένους,
> ἀκέραιος, ἔκ τε ματρὸς ἀρσένων τ' ἄπο.

Versus penultimi translatio L. Attij etiam nunc exstat à Nonio conseruata, in Antiquior:

Attius

Attius Phœnißis ab dracontis: ſurpe amata exoratus genere antiquior.

Quis non videt, quàm hæc corrupta? olim aliter, iam proximè ductum litterarum malo corrigere:

——ab dracontis es

Stirpe armata exaratus, genere antiquior.

Exaratus, ſi rem ſpectes, ἀνάροτος eſt. agrum enim conſitum qui dicit, eundem aratum, vt Grammatici loquuntur, adſignificat. Reponendum id verbum hoc quoque Cenſorini loco paucis interiectis verſibus:

Nec non in agro Tarquinienſi puer dicitur diuinitus exortus nomine Tages.

MS. *diuinitus exoratus.* Quis dubitet verum eſſe, *exaratus.* M. Tullius De Diuinatione II. *Tages quidam dicitur in agro Tarquinienſi cùm terra araretur, & ſulcus altius eſſet impreſſus, extitiſſe repente & eum affatus eſſe qui arabat.* Vide porro quæ ſequuntur illico & Ammianum Marcellinum libro XXI.

CAPVT VI.

Tentio. Tentigo. Tendere. Mors Ariſtotelis. μοῖρα. Morta. Ex eodem Cenſorino menda aliquot ſublata.

EIVSDEM Cenſorini, vbi de ſeminis profluentia philoſophorum controuerſas opiniones recenſet, locus ita vulgatur: *Hipponi verò Metapontino, ſiue, vt Ariſtoxenus auctor eſt, Samio ex medullis profluere ſemen videtur, ídque eo probari quod poſt admiſsionem* (ita rectè MS.) *medullas vtpote exhauſtas non reperiat: ſed hanc opinionem nonnulli refellunt, vt Anaxagoras, Democritus, Alcmæon. hi enim poſt Græcam contentionem non medullis modò, verùm & adipe multáque carne mares exhauriri*

reſpon-

respondent. In quibus verbis, quid sibi velint illa, *post Græcam contentionem*, nullus video: & mirum, ni vera est coniectura mea, *post gregum contentionem*, siue potius, vt Palmerio nostro videbatur, *tentionem.* Vitiando loco fuit cognatio litterarum C. & G: quæ in multis promiscuè & scribebantur & efferebantur. Sic eadem esse cerro, gerro; calbei, galbei; acetare, agitare ex Grammaticis notum est. Græcum ergo pro gregum antiquè scriptum cùm offenderet nescio qui tenebrio, loco nebulam quam dispulimus offudit. Tentionem accipio ὁρμὴν εἰς συνουσίαν. tendere enim in obscænis est: vnde tendere qui libidinantur, & tentigo ὁ πριαπισμὸς in carmine Ithyphallico.

Idem Censorinus Capite V.

Aristotelem Stagiriten reperit: sed hunc ferunt naturalem stomachi infirmitatem variásque morbidi corporis offensiones adeò virtute animi diu sustentasse, vt magis mirum sit ad annos LXII. *eum vitam pertulisse, quam vltra non pertulisse.*

Primùm τῷ *repperit* syllaba vltima in MS. in litura erat. vnde mihi suspicio est fuisse, *reperio.* Repperat quod scribit lectione veterum βιογράφων: è quibus Diogenes prodidit Aristotelem cùm annos tredecim in Lyceo scholas habuisset, secessisse in Chalcidem, ibíque anno ætatis sexagesimo tertio morbo esse confectum. Posteà malim scribi, *quam vltrà non protulisse.* Suauior enim est παρονομασία & sententia apertior. Mirum ait esse, perseuerare in vita eo vsque potuisse; tantum abesse, vt etiam porro eam extendere potuerit.

Idem Capite IIX.

Nam vt aliæ occasum aliæ stationem faciant, nósque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

omnes hac sua disparilitate pariter afficiant solis fieri potentia.

Locus vix suspectus vitij: sed optimæ membranæ habent, *hac sua disparilitatem peritura.* Vnde non difficilimum fuit elicere: *disparili temperatura.* Dispariter astra temperata sunt, ab iisque nos omnes afficimur, sed non pariter siue eodem modo, quod tinnit vulgata lectio, sed diuersimodè.

Idem Capite IX.

Sunt autem hæ particulæ in vnoquoque signo tricenæ, totius verò Zodiaci numero CCCLX. *has* μέρη *Græci vocant, & hæ particulæ nobis veluti fata sunt.*

Plinius MS. *has* μοίρας *Græci cognominarunt: eò videlicet, quod eas fatales nuncupant* μοίρας. præclarè; leuiter tamen immuto, *quod deas fatales.* μοῖραι Parcæ sunt. Apollodorus: ἐκ μὲν οὖν θέμιδος τῆς οὐρανοῦ γεννᾷ (ὁ ζεὺς) θυγατέρας, ὥρας, εἰρήνην, δίκην, μοίρας κλωθὼ, λάχεσιν, ἄτροπον. Addo isthuc μοῖραν vetustissimos Latinos Mortam transtulisse. Liuius Odyssea:

Quando dies adueniet, quem Morta profata est.

CAPVT VII.

Rata vota. Resignare. Læna. Discingere. Emaculati versus aliquot Martialis.

ELEGANS, meo animo, poëta Martialis, & è quo festiuitatis & eruditi leporis multum haurire est: fuisset tamen haud dubio aliquantò amplius, si morem maiorum æmulari, quàm sæculum suum imitari; & sua interdum quàm epigrammatum lingua loqui maluisset. In eius libro IX. quædam non magnæ rei quæ sparsim notaui studiosos poëtices non celabo.

Epigram-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Epigrammate XIIX.

Latonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras penſa breuéſque colus,
Hos tibi laudatos dominorum voce capillos
Ille tuus Latia miſit ab vrbe puer.

Verſu tertio in MS. erat quem ab optimo & eruditiſſimo theologo Iacobo Huttero habui, *domino rata voce.* Non dubitabis, quin ſcribendum ſit, *Hos tibi, laudatos domino, rata vota* c. Ratum votum, cùm is qui damnas voti eſt ſeſe exſoluit: quod hîc facit Earinus, miſſo ad Apollinem capillitio.

Epigrammate XXXVI.

Verba ducis Daci Cattis mandata reſignas
Victricem laurum quam venit ante vides.

Nihil principi Dacorum cum Cattis, & benè idem liber, *cartis mandata.* De epiſtolis poëtam loqui clamat verbum illis proprium, *reſignas.* Adeò, inquit, impudenter garrulus es Philomuſe & mendax, vt principum quoque remotiſſimorum ſecreta litteris commiſſa non ignorare videri velis.

Epigrammate L.

Dum noua, dum nitida fulgebat ſplendida lana,
Dúmque erat auctoris nomine digna ſui.

MS. *leua.* Suſpicor reponendum eſſe, *læna:* quod integumentum exterius eſt, & ab ea parte ſplendor togæ conſpicuus.

Epigrammate CIV.

Peltatam Scythico diſcindit Amazona nodo:
Addidit Arcadico terga leonis apro.
Aeripedem ſyluis ceruum, Stymphalidas vndis
Abſtulit, à Stygia cum cane venit aqua.

Optimè MS. *diſcinxit Amazona:* hoc eſt, vt interpre-

tatur Ausonius: *Threiciam sexto spoliauit Amazona balteo.* Deinde idem liber habet, *Stymphalidas astris:* ad historiam aptius. nam volantes eas Hercules deiecit. Seneca:

Solitásque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipsis nubibus Stymphalidas.

Neque tamen malè vulgati. Stymphalum enim fl. istæ furiæ habitabant.

CAPVT IIX.

Exefficio. Curiosi, prouerbium. Correcta fragmenta Afranij & Næuij: & illustratus Plautus.

NONIVS in Extundo.

Afranius Epistula. Atque adeo extundo, ex officio datur mihi custodiendus.

Repone verbum antiquum, *extundo, exefficio.* Truculento: *Numquam hoc vno die exefficias opus.*

In Contendere.

Afran. Epist. Non licet me qua contendisset ita peruenire.

Editio vetus, *contendissem.* Diuido verbum & lego, *qua contendi semita.*

In Serius.

Afran. Priuigno. Non ego te noui tristem , seruum, serium.

Malim, *tristem, toruum, serium:* aut certè, quod G. Stewechio placebat, *sæuum.*

In Caries.

Afran. Priuigno. Nemo illa viuit carie cariosior.

Rectius MS. *curiosior.* Curiosi, vulgi dicterium in graciles & macilentos: quasi ij curis semet conficerent & macerarent. Hoc adieci, vt illustrarem locum Plauti Aulularia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Etiam agnum misi. E V. *quo quidem agno sat scio*
Magis curiosam nusquam esse vllam bestiam.
M E. *Volo ego ex te scire qui sit agnus curio.*
E V. *Qui ossa atque pellis totust, ita cura macet.*

In Timos.

Næuius Lycurgo. Iam ibi nos aduenientes duplicant timos vapósque.

Corrigit Iunius, *timos Panos*; & intelligit τὸ πανικόν: quod manes eius me condonent, non rectè. Potius litteris transpositis legendum, *timos pauósque.* Vtrumque in exercitu formidolosum esse indicant templa Romæ, Pauori & Pallori iam inde à Tulli regis temporibus sacrata, & Salij Pauorij & Pallorij iræ horum dæmonum auerruncandæ instituti.

In Melos.

Næuius Lycurgo. Suauè summum melos.

leue mendum, sed quod plerosque fugit: corrige, *suauisonum melos.*

CAPVT IX.

Reprehendere. Omnes inimicos repperire, prouerbium. Raui. Correctus Plautus Epidico, Terentius Andria.

NON abs re Epidicum suam tantoperè amauit ipse Plautus, fabulam inuentione arguta, sermone terso & facetiis affluenti: tum omni arte scænica expolitam. Eius primo statim versu:

Heus adolescens. T H. *quis properantem me prehendit pallio?*
E P. *Familiaris.*

Libenter correxerim, *properantem reprehendit.* Reprehenduntur propriè, quos in via assecutos prehenso pallio remoramur, aut serui fugitiui, cùm è fuga re-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

trahuntur. Milite: *Vel illæ quæ me here pallio reprehenderunt.* Bacchidibus:

Aufugero herclè, si magis vsus venerit,
Si ero reprehensus, macto ego illum infortunio.

Inde transitione in aliud se reprehendere Terentio est animum iam iam exiturum quo non opus est veluti retrahere. Adelphis:

Sensi illicò, id illas suspicari: sed me reprehendi tamen,
Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem ac fieret palàm.

Ita optimum fragmentum Coloniense, omninò melius quàm editi libri, me repressi tamen. quod quia tritius esset à sciolis huc inculcatum apparet.

Scæna, Rem tibi sum.

Qui inuident, omnis inimicos mihi isthoc facto repperi.

Non me fugit, sententiam hinc elici non incommodam. Placet tamen impensius, *Quin vide, omnes.* & id aptius ad consecutionem orationis est. Prouerbialiter iactabant, omnis se inimicos repperisse, si quam rem aduersus multorũ, suorum inprimis sententiam aggressi essent. Terentius:

Per omnis tibi adiuro deos, numquam eam me deserturum,
Non si capiundos mihi sciam esse inimicos omnis homines.

Scæna, Malè morigerus.

ST. *Ego te seruabo.* EP. *ædepol ne illi melius, si nacti fuant.*
Sed quis est hæc muliercula & illic rauistellus qui venit.

Non heri aut hodie primùm de hoc loco disceptatum: sed iam ante Festi tempora, quantum video. quid enim aliud caussæ arbitremur, cur ille hîc modò grauastellus agnoscat, modò rauistellus? vtrumque certè explicat; cùm alterutrum tantùm verum esse possit. Mihi, si fas est contra veterum Grammaticorum

ticorum auctoritatem niti, suspicio adhesit, fortean olim fuisse:

Sed quis est isthæc muliercula & illic rauus: ellus qui venit.

Rauus cui canitie caput iam interspergitur. vnde rauam lupam Horatius dixit pro cana: & Varro, oculos rauos; pro glaucis siue cæsiis. Ellus δεικτικὸν est, vt in Terentio:

Nescio qui senex modò venit: ellum, confidens, catus.

ad quem locum operæ erit videre, quæ notârit Donatus. Hanc tamen coniecturam meam vt veram esse non præsto: ita fraudi mihi apud viros bonos & eruditos futurum non spero, quid mihi leuiter videretur indicasse.

CAPVT X.

Tempori. Magis magísque. Scuta proiecta. Emaculata fragmenta Sisennæ.

IN L. Sisenna magnam iacturam fecerunt Romanæ litteræ, non solùm historiæ caussa, qua vicit omnes superiores: sed etiam linguæ ipsius, cuius bene gnarum fuisse & Cicero testatur & indicio sunt fragmenta quasi gustus cuiusdam caussa relicta nobis in libris Grammaticorum. In iis hæc obseruabam.

Nonius in Manipulus.

Sisenna lib. III. *Conuictus tamen & tempora singula constituit, & manipulos sicut steterat obuerti iussit.*

Emendo, *& tempori signa constituit e. m. s. steterant.* Tempori sæpè idem quod numero & celeriter. Rudente: *Vigilare hominem oportet, qui sua vult tempori conficere negocia.*

In Discedere.

Sisenna Histor. IV. Armata dextra ducti magísque in latitudinem discedunt.

Scribendum, *Armati d. d. magis magísque in latitudinem.* Elegans ea geminatio, & frequens optimo cuique scriptorum veterum. Ad quod exemplum Aularia Plautus vsitauit, plus plusque: minus minúsque.

Plus plúsque isthuc sospitent quod habes. Et:
At ille verò minus minúsque impendio
Curare minúsque me impertire honoribus.

Itaque haud scio ánne exciderit vocula apud Terentium Eunucho:

——— & quia consimilem luserat
Iam olim ille ludum, impendio magis animus gaudebat mihi.

scribendumque sit, *impendio magis magísque.* Certè eam lectionem neque numeri excludūt, & sententia propè flagitat. Sed ad Sisennam redeo.

Macrobius Saturnal. VI. IV.

Sed & Sisenna in secundo dixit. Et Marsi propius succedunt, atque ita scutis proiectis tectis saxa certatim lenta manibus coniiciunt in hostes.

Corrigo, *scutis proiectis tecti saxa certatim lecta manibus.* Proiecta scuta dixit obtenta & obiecta ictui hostium, & ita accepisse Macrobium docet versus Virgilij: *proiecto dum pede læuo Aptat se pugnæ.*

CAPVT XI.

Oram orationis adbibere. Ora pro rei initio. Miles Plauti emendata.

MILITE, Scæna Mihi ad enarrandum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Ego quanto citius poſſum mihi nauem paro.

Suſpicor reponendum verbum vetus, *Ego quantocyus poſſum.* Mox:

Vbi ſumus prouecti in altum, id quod volunt,
Capiunt prædones nauem illam vbi vectus fui.

Nugæ ſermonis, *id quod volunt.* quis enim exiſtimet eos noluiſſe capere nauem, quam adorirentur? Cenſeo corrigendum eſſe, *illicò aduolant Prædones, capiunt.* Fons corruptelæ vicinitas litterarum D & L, & C & Q.

Scæna, Rem omnem.

———meretricem commoneri
Quam ſanè magni referat mihi clam eſt. quin ego me
fruſtro
Poſtquam admiſêre aures tuæ meæ moram orationis
Tibi dixi, miles quemadmodum potis eſſet deaſciari.

Rectè è veſtigiis Vaticani elegantiſſimus Lipſius, *Poſtquam adbibêre:* ſententia tamen nihilo magis aperta eſt, quam immutatione non magna præclarè (quid enim vetat dicere, quod ſentio?) reſtitui:

———meretricem commonêri
Quàm ſanè magni referat, nihil clam eſt. quin ego vltrò,
Poſtquam adbibêre aures meæ tuæ oram orationis,
Tibi dixi &c.

Meretricem, ait, in maleficio monere nihil opus eſſe, palam eſt; vtpote quæ omnes moles maleficas domi habet. Etenim me vide, quæ tibi, ſimul exorſus es narrare de circumueniendo milite, vltrò modum eius rei perficiendæ oſtendi. In prioribus editiones veteres expreſſi; vnum dumtaxat auſus ex *fruſtro* facere *vltrò*: quod & ſententia, & numeri flagitant, neque ita longè abit ab alterius vocis veſtigiis. Neque morari hîc lubet, dum oſtendam quàm ineptè

hactenus libros obſederit, *mora*. Orationis oram adbibere eſt ſermonem deguſtare: tranſlatione à ripis quæ aquam imbibunt venuſtiſſimè ducta. *Et eſt ora non tantùm terræ, ſed cuiuſcumque rei initium*, ait Feſtus. Cæcilius:

Oram reperire nullam, quam expediam, queo.

Ennius:

Qui potis ingentis oras euoluere belli.

CAPVT XII.

De ſilicernio notata quæpiam. λίχνοι. Rapere de rogo cænam. Buſtirapi. Correctæ gloſſæ veteres. & apud Nonium Varro.

SILICERNIVM notum eſt conuiuium funebre fuiſſe: illud fortaſſis non perinde manibus defuncti ab exſequiis oblatum, neque fas fuiſſe deguſtare ex eo quidquam, qui intuliſſent; ſed tantùm cernere ſilentio: vnde veriloquium eius nonnulli deducunt. auctor in Adelphos Donatus, & Gloſſarium vetus: *Silicernium*, περίδειπνον. λύχνοις γὰρ ἅπτειν ἐν πένθει οὐ θέμις. Arbitror enim litterulæ mutatione rectè reſtitui, λίχνους. οἱ λίχνοι Heſychio ὀψοφάγοι ſunt: ij aderant quidem, ſed nihil guſtabant. Cauſſa cur abſtinêrent, ne funeſtarentur. nam quiſquis eorum quæ manibus libantur quippiam ſiue ederit ſiue biberit, funeſtatur. Inde in maledictis & exſecrationibus, cænam è rogo rapere. Catullus:

Vxórne Meni, ſæpe quam in ſepulcretis
Vidiſtis ipſo rapere de rogo cænam:
Cùm deuolutum ex igne proſequens panem
A ſemiraſo tunderetur vſtore.

Tibul-

Tibullus:

Ipsa fame stimulante furens escásque sepulcris
Quærat & à sæuis ossa relicta lupis.

Et qui lucri caussa nefanda omnia subire non verebantur, bustirapi audiebant. Pseudolo:

———iam ego te differam dictis meis
Impudice. BA. *ita est.* PS. *scelesté.* BA. *dicis vera.* PS. *verbero.*
BA. *Quippini.* PS. *bustirape.* BA. *certè.* CA. *furcifer.* BA. *factum optumè.*

Neque verò in ipsis tantùm exsequiis conficiebatur silicernium: sed instaurabatur quotannis escis ad sepulcrum positis, vino defuso & rosis quoque sparsim profusis. auctor Seruius in quintum Æneidos, & inscriptio vetus Torcelli:

LONGIVS . PATRO
CLVS . SECVTVS
PIETATEM . COL
CENT . HORTOS
CVM , AEDIFICIO
HVIC. SEPVL. IVNC
TO. VIVOS. DONA
VIT. VT. EX. REDI
TV. EOR. LARGIVS
ROSAE. ET. ESCE
PATRONO. SVO. ET
QVANDOQ . SIBI
PONERENTVR

Dissentit tamen à Donato Seruius in eo, quod à seni-

 bus

bus absumtum ait, & dictum quasi silicænium. Eius Varro meminit Meleagris, vt laudat Nonius. *Funus exsequiati cum laude ad sepulcrum antiquo more silicernium confecimus.* Ita in MS. repperit Iunius: correxi iam olim, *cum lauso*. Tria in omni funere præcipua nominat, exsequias, lausum siue, vt nunc enunciamus, lessum, & silicernium.

CAPVT XIII.

Mundus. In mundo esse. Satullè. Emaculatus Appuleius: item Plautus Persa, & Gellius.

APPVLEIVS libro De Asino IV.

Ad hæc anus subiratior dicere eam sæuiore iam vultu iubebat, quod malum fieret, vel quid repentè postliminio pressæ quietis lamentationes licentiosas refricaret.

Scribo haud dubia veritate, *quid (malum) flêret*. Idem libro sexto primore:

Erant & falces & operæ messoriæ, modus omnis, sed cuncta passim iacentia, & incuria confusa.

Lego, *& operæ messoriæ mundus omnis*. Mundus non muliebris tantùm ornatus, sed cuiusuis rei promta & parata copia: vnde vulgatum loquendi genus in mundo esse, de eo quod in promptu & domi ad manum est, nec quærendum foris. Ita Plautus mundum rusticum dixit pro hisdem rei rusticæ instrumentis. Mercatore:

Multoperè in mundo rustico se exercitum.

Eodem libro:

Quo metu statim completo cælesti theatro pro sede sublimi sedens procerus Iuppiter, sic enunciat: Dei conscripti Musarum aluo.

Facillima correctio est, *Musarum albo*. Notum est

albo ſignificari libros magiſtratuum. vt igitur Romæ in tabulas à cenſoribus referebantur, qui in ſenatum lecti, ideóque patres conſcripti eſſent: ita deos iſtos poëticos iocoſiſſimè ait in albo Muſarum cenſeri; vtpote qui commentum poëtarum ſint. E diuerſo Plauti locum emēdandum cenſeo Perſa. Scæna, Veterem atque antiquum.

Si id fiat, næ iſti faxim nuſquam appareant,
Qui hîc albo rete aliena oppugnant bona.

Rectius enim legetur, meo iudicio: *Qui hîc aluo rete a. o. b.* Cauſſidicos & forenſes rabulas aluo tamquam reti vti ait, & vt in hoc piſces iniguntur: ita in illam bona eos aliis erepta obſtrudere & conſumere.

Idem Appuleius lib. VII.

Tuceta concinnat, apponit ſatulè, ſed præcipuè poculis crebris grandibúſque ſingulos ingurgitat.

Lego, *apponit ſatullè.* Satullè eſt copioſè & affatim. ſatullare vetuſtè ſatiare eſt. Varro περὶ αἱρεσεῶν: *Neque in puluere mythico coquam carnes quibus ſatullem corpora ac famem ventris.*

Eodem libro:

Totis ergo prolatis eruditiſque rebus & nobis auro & argento ceteriſque onuſtis.

Legendum, *erutiſque rebus*. Eruerant res à latronibus occultatas atque abditas.

Paullò pòſt:

Puérque mihi præfectus imponitur. Omnibus quidem ille puer deterrimus.

Vera ſcriptura, vt opinor, eſt: *Omnimodis q. i. p. teterrimus.* Et ita propemodum locum A. Gellij conſtituo lib. II. cap. XIIX. *Ex quibus latenter intelligas, non omnes modò diis exoſos eſſe, qui in hac vita cum ærumnarum varietate colluctantur.* Corrige, *non omnimodò*.

Eodem libro extremo:

Cui tandem vel ineptißimo persuadêre poßis, atrocitatem istam culpa vacare: cùm propugnare pedibus & arcêre morsibus misello puero potueris.

Liquet mihi deierare, scribsisse Appuleium: *& arcêre mordicibus*, & respexisse Plauti illud Aulularia:

Asini me mordicibus scindant, boues incursent cornibus.

CAPVT XIV.

E Quintiliano maculæ aliquot sublatæ.

VSVS sum peruetusto M. Fabij libro, beneficio optimi & humanissimi viri Melchioris Hittorpij, descripto quidem eo vitiosissimè; ex cuius tamen vestigiis multa bonæ lectionis veluti vestigia sagaciter odoranti sese offerant. Argumento erunt paucula quędam ex libri sexti proœmio:

Te ne consulari nuper adoptione ad omnium spes honorum patris admotum, te auunculo Prætori generum destinatum, te omnium spe Atticæ eloquentiæ candidatum, superstes parens tantum ad pœnas, amisi?

Primis verbis melius ille, quem dixi, liber: *prius admotum*. Neque enim Quintilianus honoribus vrbanis floruit; at adoptione consulari ait filium suum paullò antè quàm moreretur in spem honorum venisse. Postea idem liber: *te omnium spe acutis eloquentiæ candidatum*. Facilis erat emendatio, *spe ac votis*: at isti correctores Atticam eloquentiam somniarunt.

Paullò pòst:

Boni autem consulere nostrum laborem vel propter hoc certum est, quòd in nullum iam proprium vsum perseueramus: sed omnis hæc cura ad alienos, vt alienis vtilis (si modò quid vtile scribimus) spectat.

MS. vel

MS. *vel propter hoc cecum est.* Emendo, *æquum est.* Postea, *sed omnis hæc curas alienas vtiles, si modò &c.* Vnde haud difficulter elicui, quod verum arbitror: *sed omnis hæc cura alienas vtilitates.* Adiicit deinde:

Nos miseri sicut facultates patrimonij nostri, ita hoc opus aliis præparamus, aliis relinquemus.

In MS. erat *præparabamus.* Suspicor scribsisse Quintilianum, *properabamus.* Certè elegantius non potuit. Catullus:

Cum Medi properare nouum mare. Plautus Casina:

Hanc tibi nunc veniam minus grauatè propero.

Properasse autem hos commentarios se metu mortalitatis suæ ait ipsemet hoc ipso procemio non longè ab initio.

CAPVT XV.

Pigmenta. Frumen siue rumen. Fruniſci. Ruminari. Irrumare. Varronis fragmenta aliquot correcta: duo composita.

E VARRONIS Marcipore Nonius adducit, in Conscribillare:

Astrologi non sunt qui conscribillarunt pingentes cælum.

Malim, *pigmentis cælum.* Species intelligit animantium, quas in cælo finxerunt Mathematici, pinxerunt & pigmentis suis illustrarunt pictores.

In Optare:

Diogenes qui amicos qui iussus ab Alexandro rege, optare quid vellet, se facturum.

Corrigo, *Diogenes Cynicus, qui.* & mox: *optare; quidquid vellet, se facturum.* Notum votum philosophi est, relatum à Plutarcho, ne sibi apricanti officeret Alexander.

In Of-

In Offendere.

Dein mittit virile veretrum in flumen: offendit buccam Volumnio.

Flagitiosa sententia est: sed scribsit tamen Varro, *Dein mittit virile veretrum in frumen.* Frumen siue rumen est pars colli qua esca deuoratur, inquit Festus: & inde ducta frunisci & ruminari; etiam irrumare, quod quid sit me docêre piget: hîc certè nimium Romanè à Varrone explicatum est. Ex eiusdem Manio quæ laudat Nonius in Altus, Prospiciens & Limus, ita olim cohesisse non dubito:

Habes antepositam alimoniam sedens, altus alieno cibo, neque pòst respiciens, neque antè prospiciens: sed limus intra limites culinæ.

Acris obiurgatio desidiæ est: postremis verbis allusum videtur ad Ocni fabulam, qui obliquus funem torquet, & asinum spartum admordentem præ ignauia non abigit.

CAPVT XVI.

Escendere. Exscendere. Neruias extendere. Cicero, Varro, Festus, Cæcilius emendati.

ASSENTIOR doctissimis viris multa scribsisse M. Tullium more maiorum; hoc est, vetustè & minimè ad captum nostræ ætatis litteratorum: quorum in libris nec vola nec vestigium, quod dicitur; cùm auorum neglegentia, tum bonam partem audacia correctorum. testem dabo locum ex Officiorum lib. III.

Conscribserunt communiter edictum cum pœna atque indicio, constituerúntque, vt omnes simul in rostra post meridiem descenderent.

Quid, malum, hoc monstri? in superiorem locum vt descendatur? nusquam factum reperies: & non certius

tius fuiſſe Ciceronem, quàm eundem hic ſcribſiſſe, poſt meridiem eſcenderent. qui dubitat, ſimilem locum videat Oratione pro lege Manilia, ſiue; eadem enim eſt; de imperio Cn. Pompeij:

& his temporibus non pudebat magiſtratus populi Romani in hunc ipſum locum aſcendere.

Vbi liquidò habet liber ſcriptus, qui Coloniæ in æde maxima publicitus ſeruatur: *& his temporibus nonne pudebat m. p. R. i. h. i. locum eſcendere?* & ſenſu & verbis longè melius & agitur de iiſdem roſtris. In eodem verbo ſæpe peccatum in Varrone De lingua Latina. nos exemplo vno contenti erimus libro IIII. *Tertius gradus eſt, quo philoſophia aſcendens peruenit.* In MSS. reppererunt viri docti *deſcendens.* Scribe mea fide, *eſcendens.* Addam locum Epiſatomo, quem Priſcianus adducit libro VII.

Si properas extende huc in meam nauem, ita celeris eſt.

Lego enim & hìc, *eſcende:* aut certè, *exſcende.* nam in hoc verbo & Feſti mutilatum locum corrigo: *Excedere, egredi.* vbi MS. Colonienſis, *Eſcendere:* emendo, *Exſcendere.* Vt autem Cæcilij verſu extendere migrauit in alienum, ita ſuis ſedibus emigrauit in Varronis Satura ὄνῳ λύρας, apud Nonium Neruiæ.

Scientia doceat, quemadmodum in pſalterio eſt, tendamus neruias.

Repono, *extendamus.* Neruias extendere eſt intendere ſiue concinnare fides. Hæc commodùm ſcribſeram, & communicaram cum amœniſſimi ingenij iuuene Gabriele Rolandio, familiari meo: cùm animaduerti eodem modo ex Vaticano emendaſſe locum illum ex Officiis M. Muretum. Quid quæris? gauiſus ſum non mediocriter poſſe & nobis pro ſententia excidere, quod doctis placeat.

CAPVT

Cæcilij

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

CAPVT XVII.

Flectere comam. Prata. Candida. Trita. Colere. Emaculata multa in Martiale.

MARTIALIS libro II. Epigrammate XXXVI.

Pectere te nolim, ſed nec turbare capillos;
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.

liber ſcriptus, *Flectere*: rectè, ſi quid iudico, hoc eſt, intorquêre calamiſtro. Ita libro ſequente ex manuſcriptis lego:

Bellus homo eſt flexos qui digerit ordine crines,
Balſama qui ſemper cinnama ſemper olet.

Cincinnati capilli & calamiſtrati Martiali non placent; vt neque impexi & horridi: compoſiti & pexi, quod inter illa duo tamquam medium eſt, non diſplicent.

Epigrammate XLVI.

Florida per varios vt pingitur Hybla colores,
Cùm breue Sicaniæ ver populantur apes:
Sic tua compoſitis pellucent præla lacernis,
Sic micat innumeris arcula ſynthesibus.
Atque vnam veſtire tribum tua vellera poſſunt,
Appula non vno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hiemem ſuccincti lætus amici,
Prò ſcelus! & lateris frigora trita times.

Verſu tertio MS. *ſepoſitis collucent prata lacernis.* melius omninò. Lacernæ ſepoſitæ ſunt impares, quæ rarò ſumerentur: quarum affluenti copia ſubindicat multitudinem parium ſiue quottidianarum: & eleganter prata appellauit thecas, in quibus parata veſtimentorum copia, vt in prato ruſtico graminum. Mox bene idem liber, *tua candida poſſunt:* non vt vulgò, *vellera.* Candida abſolutè togæ candidæ ſunt: ita paullò

paullo inferius trita dixit pro veste depãni & attrita.

Pexatus pulcrè rides mea Zoile trita.

& bellè lacernis, quæ vulgò pullæ erant, togas subiicit; quæ albæ aut candidæ. Versus postremus,

Prò scelus! & lateris frigora trita times.

benè habet, testibus libris veteribus & sententia. Cùm enim trita ita frequentarent, vt modò diximus: argutissimè vocauit frigora trita vestes, quæ laceræ frigus vndique admitterent. Ita libro v i i.

Esse queror gelidásque mihi tritásque lacernas.

Latus pro sodali & congerrone assiduo vsitauit & libro v i.

Inter Baianas raptus puer occidit vndas
Eutychus ille tuum Castrice dulce latus.
Hic tibi curarum socius, blandúmque leuamen,
Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.

Epigrammate L V.

Vis te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum est tibi; quod iubes colère.

Mancum epigramma publicatur, supplendum addito versu ex libris scriptis:

Sed si te colo, Sexte, non amabo.

Colere terebant pro salutare & adsectari patronos & amicos primores siue magnos. Cicero pro Cælio: *Quo facilius & nostras obire domos, & ipse à suis coli posset.* Trahebatur autem & in rem amorum, & idem erat quod arari, Truculento:

——— qui arari solent ad pueros ire meliust.

In hac ambiguitate lusisse poëtam suspicor.

CAPVT XIIX.

Riuales. Luna aqulenta. Varro apud Nonium correctus.

M. VARRONI hoc capite operam dabo, sed

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

ſaltuatim & vellicatim, vt ait ille. Nonius in Maceſcebat.

Varro Serr. περὶ ἀρχαῖς. *Noſter Atticus riualis homo iturus in curiam commaceſcebat.*

Lego, *Noſter antiquus riualis domo iturus.* Riuales, qui vno riuo vterentur; vicini. Ita verti poſſent Athenienſium φράτορες, ſiquidem origo vocis ἀπὸ τῶν φρεάτων ducta eſt. In Nobile.

Varro περὶ αἱρέσεων. *Tum contremula aquilenta apud alta littora Oriris ac reluces nobilis omnibus.*

De luna ſcripti delicatiſſimi trimetri ſunt. Principium leuiter corrigo, *Tu cum tremula, aquulēta.* Aquulentam dixit proprio epitheto, quòd humorem terris inducat. In Cædere.

Varro Eumenid. *Maximum dum cædit ferro ſed cædere Vlyſſem*
Cum bacca ſyluam cædit porcóſque trucidat.

Emaculandum haud dubiè, *Aiax dum credit ferro ſe cædere Vlyſſem.* de Aiace furente καὶ μαστιγοφόρῳ ſermo eſt.

In Bellum.

Varro ταφῇ μενίππου. *In charteo ſtadio* ἐπιταφίων *lego, à quo qui certaſſet animo, bellus homo magis delectatus Stoicorum pancratio, quàm athletarum.*

Neſcio an ſcribſerit Varro, *Agone certaſſet animi belliſſumo.* Belliſſimum agona dicit eſſe cultum animi & doctrinæ ſtudium.

In Stare.

Varro Flextabula. *Atque ſi addam, quanta miſericordia mea heredibus meis ſtet, quod miſeros ſubleuauerim.*

Scribo, *quanti m. m. heredibus meis ſtet: quot miſeros ſ.*

In Rutuba.

Varro Sexageſimo. *Ergo tum Romæ parcè puréq. pudentes Viuere tum in patriam nunc ſumus in rutuba.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Verſu poſteriore lego *Vixere in patria.* Adeò ait degeneraſſe morem maiorum, vt ipſa Roma iam Roma non ſit, ſed ſcelerum colluuies.

CAPVT XIX.

Βοῦς ἐν πόλει, prouerbium. Deſpectare. Hiſcere. Martialis emendatus.

AD Martialem, vnde modò diſceſſi, redeo. lib. I. Epigrammate LXXVII.

Quid tibi cum Cirrha, quid cum Permeßide lympha?
Romanum propius diuitiúſque forum eſt.
Illic æra ſonant. at circum pulpita noſtra
Et ſteriles cathedras baſia ſola crepant.

Omnino melius liber ſcriptus: *ad circum & pulpita noſtra.* Recenſet loca poëtis veluti conſecrata, circum, in quo ludi fiebant & ſpectabantur fabulæ; pulpita, è quibus recitabātur poëmata; cathedras Grammaticorum, è quibus explicabantur. Et vrbanè virum diſertum à ſcribendo poëmate deterret, cui vberior quæſtus in foro propoſitus ſit. Contrà cauſſidicum infantem, à foro ad verſus vt inopiæ ſubſidium confugientem lepidè ridet in Apophoretis.

Lemmate, Corculum.

Pauper cauſsidicus nullos referentia numos
Carmina cūm ſcribas, accipe cor quod habes.

Lemma aliter concipiunt libri ſcripti, & vetuſtè editi: *Cor bubulum.* Rectè, ni fallor: & alluſit ad parœmiam βοῦς ἐν πόλει, cùm rem vrbanam & lepidam aggreditur homo agreſtis, & rus merum, quique ei perficiendæ parum idoneus eſt. Mittit igitur iocosè cauſſidico cor, ſed quale is cui mittitur habet ſtupidiſſimi animantis.

Epigrammate LXXXIX.

Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
Dimisitq́; animam nobiliore via.

MS. *palluit ora veneno.* præclaré. Venenum pallorem inducit, vnde Virgilius de Cleopatra, *pallentem morte futura.*

Epigrammate XCVII.

Rogabit, vnde suspicer mollem virum.
Vnà lauamur, adspicit nihil sursum:
Sed spectat oculis deuorantibus draucos.

Scripti, *Despectat.* Despicere in flagitiosis verbis est: vt descendere, Catullo; demisso capite esse, Ciceroni; aliis alia.

Libro V. Epigrammate LVII.

Cui tradas Lupe filium magistro
Quæris sollicitus diu, rogásque.
Omnes Grammaticósque rhetorásque
Deuites moneo, nihil sit illi
Cum libris Ciceronis aut Maronis,
Famæ Lucilium suæ relinquat.
Si versus facit, abdices poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac discat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias vel architectum.

Viueret Orbilius, malum Martiali in mundo esset. quis enim ita vmquam locutus est? *discat citharœdus,* pro discat cithara. Sed aut ego vehementer erro, aut à librariis hoc stigma inustum est poëtæ, legendumque, *Fac hiscat citharœdus.* Hiscere conatum loquendi magis significat, quàm loqui. Virgil. *vix pauca furenti Subiicio, & raris turbatus vocibus hisco.* transfertur ad rem Musicam venustissimè. Propertius: *Tantum operis ner-*

ris ner-

ris neruis hiſcere poſſe meis. Idem alibi de Apolline cum cithara ad viuum depicto, *viſus Marmorea tacitus carmen hiare lyra.* Argutè igitur Martialis, fac, inquit, rude quiddam & indoctum tentet ſaltim cithara pangere, præſtabo, eum rem facturum.

CAPVT XX.

Carmen. Carminare. Plautus emendatus Menæchmis.

PLAVTVS Menæchmis, Scæna Per ego vobis.

Bene autem ora commentaui, atque ex mea ſententia.

Mira ſunt quæ hic viri docti comminiſcuntur, de mento & commentatione. Ego ſi exemplum haberem, lubens legerem, *ora carmentaui*, aut certè, *carminaui.* Vt ab argumento argumentari: ita à carmento, quod inſtrumentum lanæ putandæ proprium, carmentari, aut, vt hîc Plautus, Carmentare, videtur fuiſſe in vſu. Certè vſitata in eadem re, carmen & carminare. Lucretius: *quaſi carmine lana trahatur.* Plinius libro IX. *Quinisq; lana potat horis, rurſúſque mergitur carminata, donec omnem ebibat ſaniem.* Benè, inquit ſeruus, illis os depexui & quaſi lanam carminaui: alludens ad id quod Menæchmus dixerat, *Pecte os pugnis.* Hanc tamen emendationem meam veram non præſto, vt neque illam ſuprà, Scæna, Vt ætas mea:

Sed hæc res mihi in pectore atque corde curæ eſt
Quidnam hoc ſit negocij.

leuiter tamen ſuſpicabar ſcribſiſſe poëtam, *Sed acris mihi in p. a. c. cura eſt.* Scæna, Si voltis oculos.

O ſalue inſperate multis annis poſtquam conſpicor,
Frater.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Ita omnes libri, cùm perspicuè verum sit, *multis annis post quem.*

CAPVT XXI.

Tria Varronis fragmenta apud Nonium composita.

DONATVS Probum ait memoriæ prodidisse à M. Varrone traditum pueros initiari solitos Edusæ & Potinæ & Cubæ diuis edendi, & bibendi & cubandi. vbi primùm ex cunis & à lacte transierunt. Id vbi scriptum reliquisset Varro quæsiui, & inueni in Nonij tribus locis discerptam hanc partem libri De educandis liberis, quem Catonem inscribsit, fortasse quòd Catonem sequeretur plurimum. is enim hac quoque de re præcepta perscribsit. Ea ita composui. *Cùm primò cibo & potione initiarent pueros sacrificabantur ab edulibus Edusæ, à potione Potinæ nutrici. Sic cùm primùm fari incipiebant, sacrificabant Dio Fabulino; ali, Statano & Statilino, quorum nomina habent scripta pontifices.* Neque verò dubito quin eodem hoc loco de Cuba quoque meminerit; cuius tamen rei in ruderibus Varronis vestigium, quod sciam, nullum exstat.

CAPVT XXII.

Martialis aliquot locis emendatus. Biuira.

MARTIALIS libro V. epigrammate XXII.

Quintum pro Decimo, pro Crasso, Regule, Marcum
Ante salutabat rhetor Apollonius:
Nunc vtrumque suo resalutat nomine. quantum
Cura labórque potest, scribsit & edidicit.

MS. *Macrum.* Incidebat enim iste quisquis fuit rhetor in contraria, hesitante memoria: & augebat vitium,

tium, quòd Crassi & Macri eiusdem gentis sint; vtrique enim Licinij.

Epigrammate III. libri VI.

Nascere Dardanio promissum nomen Iulo
Vera deûm soboles: nascere magne puer.

rectè MS. *promissum numen.* Significat imperatorem futurum Domitiani filium: nam ij tantùm consecrabantur. Vnde nota vox Seueri Imp. mirari se fatum Getæ filij, cui astra diuinitatem promitterent, spem imperandi adimerent.

Epigrammate XI.

Quòd non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes
Miraris? Pylades Marce bibebat idem.
Nec melior panis turdúsue dabatur Oresti:
Sed par atque eadem cœna duobus erat.

MS. *Nec melior rhombus.* rectius: & id probat, quod subiicit diuersum genus luxus in volucri.

Epigrammate XXXIIII.

Inguina succinctus nigra tibi seruus aluta
Stat, quoties calidis tota foueris aquis.
Sed meus vt de me taceam, Lecania, seruus
Iudæum nulla sub cute pondus habet.
Sed nudi tecum iuuenésque senésque lauamur.
An sola est serui mentula vera tui?

Versu quarto planè legendum, *nullus*: pro non, vt sæpissimè Latini. Sexto arbitror reponendum:

An sola est serui mentula verpa tui?

Eam enim caussam sui tegendi etiam alij nescio cui esse, Martialis alibi indicat.

Epigrammate LXXII.

Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ,
Inde nouum, veterem prospicis inde Iouem.

libri ſcripti, *biuiæ Cybeles*. an fallor? an ſcribſit Martialis *biuiræ*, tum eam vocem vt explicaret Grammaticus adiecit, *hoc eſt, viduæ*; eáque gloſſa in libros poſtea irrebſit. Vix eſt, vt hoc mihi poſſit eripi. Nam biuiras viduas Latinè dici Nonius docet adducto exemplo Varronis: *Ad biuiram venio, cùm vellem oſtendere quid vellem Metamelos inconſtantiæ filius me reprehendit*.

CAPVT XXIII.

Pompa. Nihil amare. Caſſa ſpecula, terricula. Mulo inſcitior. Muli. Ciſtellaria Plauti explicata, emendata.

CISTELLARIA Plauti prima ſtatim fabula Silenium quærenti Lemniſelenæ quo ad illam pacto Alceſimarchus inſinuaſſet, reſpondet: *per Dionyſia*
Mater pompam me ſpectatum duxit.

In quibus verbis poëta conſuetudine ſua ambiguo pereleganti luſiſſe videtur. pompam enim aut apparatū ſacrificij intelligere licet, vt aliàs fere; aut ipſum Silenium. ad quod exemplum id Milite à paraſito dicitur:

——quæ me ambæ obſecrauerint,
Vt te hodie quaſi pompam illàc præterducerem.

Et voluit fortaſſe notare mores mulierum, quæ, vt veriſſimè Naſo canit, ad huiuſcemodi ſollemnia
Spectatum veniunt, veniunt ſpectentur vt ipſæ.

Eadem ſcæna aliquot verſibus pòſt, cùm puella matrem ſibi iratam diceret, quòd domum ſe non recepiſſet, ex quo ducendam Alceſimarcho vxorem inaudiſſet, ſubiicit eadem lena; *Nihil amare iniurium eſt*: quæ verba ſubobſcura, &, niſi fallor, perperam hactenus accepta ſunt. Ego arbitror hoc velle; non mirum eſſe, ſi mater irata ſit. iniuriam enim accipere à

 filia,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

filia, quæ nihil amet; hoc est, sine spe lucri sui, & eum cuius animus alibi occupatus sit: quorum neutrum meretriciam disciplinam addecet. eæ enim lucrum tantùm, si frugi sunt, amant; aduentores amare se simulant, dum id quod volunt auferant: tum inanes abs se amittunt, & Lucillij illud occinunt,

Quid mihi rautone hoc opus & tricone vadato? mutone

Eadem fabula, Scæna Nullam ego me.

Non ecastor cassa memoro. nam obsecro vnde hæc gẽtium.

Cassa memorare, si locus bene habet, est frustrà & nequiquam verbis sibi spem facere; cùm in re nihil sit: à nuce cassa, quæ putamen habet, nucleo deficitur. ita cassam speculam Appuleius dixit, Milesiarum III. *Quin igitur masculum animum sumis, & cassæ speculæ renuncias fortiter, & vltroneam te dominæ tuæ reddis?* & Afranius cassam terriculam, pro minis inanibus; Priuigno:

Numerò inepti pertimuistis cassam terriculam aduersarij.

Scæna sequente:

Sed nónne ecastor ego sum multo inscitior, hos quæ rogem
atque fatigem,
Qui semper malo muliebri sunt lubentes.

Ita Q. L. veteres, vt testati sunt alij. verum est, aut veri saltim non dissimile, scribsisse Plautum, *mulo inscitior:* quod adagionem vrbanum & politissimo poëta dignum redolet. nam ita & mulos παροιμιωδῶς nominabant stupidos & hebetes ϗ ἀναισθήτους. Catullus:

Mule, nihil sentis.

CAPVT XXIIII.

Duûm item locorum in Plauto correctio.

LEVE mendum contaminauit versum Plauti

Milite, Scæna Niſi hercle defregeritis.

Euge euge euſchemè mehercule aſtitit dulcè & comœdicè.

Mirum eſt tamen, neminem monuiſſe reponendum heic, *dulicè & comœdicè.* De ſeruo enim ſermo eſt, quem ait perſonam ſuam præclarè agere, & ſtatum in comœdia ſeruilem egregiè repræſentare. Æquè facile fuerat maculam tollere è Sticho, Scæna Agite, ite foras.

Noſmet inter nos miniſtremus Monotrophe. hoc conuiuium eſt.

Nam vera ſcriptura eſt, niſi admodum animi fallor, *N. i. n. miniſtremus. monoſtrophe hoc conuiuium eſt.* Alluſit ad morem Scænicum, quo in orbem ibat cantio à ſtrophis ad antiſtrophas: ita enim in conuiuiis poculum à conuiuatoribus porrigitur pocillatori. at hi ipſi ſibi miniſtrabant, ſine puerorum opera: quare monoſtrophen illud ſuum ſympoſiū vrbanè vocant.

CAPVT XXV.

Exigere. Defendere pro arcêre. Auêre. In Martiali verſus aliquot emaculati.

MARTIALIS libro VII. epigramma XXVII. ita concludit:

Sic fora mirentur, ſic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores;
Otia dum medius præſtat tibi parua December
Exigis & certa quos legis aure iocos.
Scire libet verum; res eſt hæc ardua: ſed tu
Quod tibi vis dici dicere, Fuſce, potes.

Rogat ſcilicet Fuſcum ſales ſuos vt cognoſcat, &, quid ſui de iis iudicij ſit, indicet: &, cupere ſe quidem verum ſibi dici, ſi tamen id ſpiſſius futurum ſit, poſſe

posse eum gratiam, quam ponat in orationibus Fusci laudandis, sibi referre; vt fiat, quod dicitur, mutuum muli. Hæc sententia quo minus in ipsis versibus liquida & clara sit leue mendum facit, versu quarto: quod è fide vetusti codicis ita corrigo, *Exige, sed certa.* Exigere huic poëtæ accuratè perpendere & examinare est; vnde exacta, limata, &, vt cum Plauto loquar, amussitata. Suprà libro IIII.

Non tetrica nugas exigit aure meas. Item VI.

Dum nostras legis exigísque nugas.

Epigr. XXXV. eiusdem libri:

Cùm pluuias madidúmque Iouem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis,
Plurima quæ posset subitos effundere nimbos
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat Boreæ stridore december:
Stella, tegis villam; non tegis agricolam.

effundere nimbos, nescio an dixerit poëta; hac quidem in significatione. certè multò aptius huic loco quod mihi in mentem venit, & fortassean Martialis scribsit, *defendere nimbos.* Notum est, id verbum pro arcêre & repellere poni solêre. M. Tullius pro Roscio Amer. *Iniuriam nouo scelere conflatam putant oportêre defendi.* Cæsar primo belli Gallici: *Quod bellum non intulerit, sed defenderit.*

Epig. LXXX. libri X.

Plorat Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
Inspicit, aut pueros, nobiliúsue citrum:
Et gemitus imo ducit de pectore, quòd non
Tota miser coëmat septa ferátque domum.
Quam multi faciunt quod Eros, sed lumine sicco?
Pars maior lacrimas ridet & intus habet.

Labor vt emendem, *& intus hauet.* Plerosque, ait, non absti-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

abſtinentiores eſſe Erote, ſed prudentiores. ideò palam reprehendere cupiditatem tam apertam; clàm, &, quod aiunt, in pectore eadem illa requirere & deſiderare. Auêre ἐνεργητικῶς, pro cupere; vnde auidus & auarus. Sic Lucillius apud Nonium:

Cocus non curat codam inſignem eſſe, dum pinguis ſiet;
Sic animum amici quærunt, paraſiti diuitias auent.

Neque tamen inficior poſſe ex publicata etiam lectione ſententiam non incommodam elici; vt hoc poëta dicat, pleroſque lacrimas ridêre quidem, ſed eaſdem tamen in pectore habêre: verùm quod noſtrum illud argutius videbatur hominibus eruditis conſiderandum proponere volui, ſi fortè quibuſdam non omnino diſplicuiſſet.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

ANTVERPIÆ EXCVDEBAT CHRI-
STOPHORVS PLANTINVS, AR-
CHITYPOGRAPHVS, CIↃ. IↃ.
LXXXII. KAL. FEBRVARII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

ERRATA SIC CORRIGE.

Præfat. principio. *tam nuſquam*. ſcribe, *tùm*.

Pag. 13. verb. Ennij, *pugnare ſuos*. ſcrib. *ſues*.

Pag. 19. *noceri poſſet*. ſcrib. *nocere*.

Pag. 26. *qui & conſonandi*. ſcrib. *conſonanti*.

Pag. ead. *Aucupare*. ſcrib. *Aucupari*.

Pag. 32. verb. Plauti. *ex inſperato à portu modo*. ſcrib. *opportuno modo*.

Pag. 33. verb. Varronis ſcribe, *exta caſa & porrecta*.

Pag. 39. *nobis*. ſcrib. *notabis*.

Ead. *iſtud bellè*. ſcrib. *bello*.

Pag. 41. *in commendandi*. ſcrib. *commendando*.

Pag. 42. Fugit me, Pomponium de origine iuris Craſſum Mucij fratrem dicere. hoc igitur muto. de correctione, in ſententia maneo: cauſas ediſſeram, deo faciente, alibi.

Pag. 53. *Titinnius Bubato*. ſcribe, *Barbato*.

Pag. 95. *locum Epiſatomo*, adde, *Cæcilij*.

Pag. 105. *rautone hoc*. ſcribe, *mutone*.

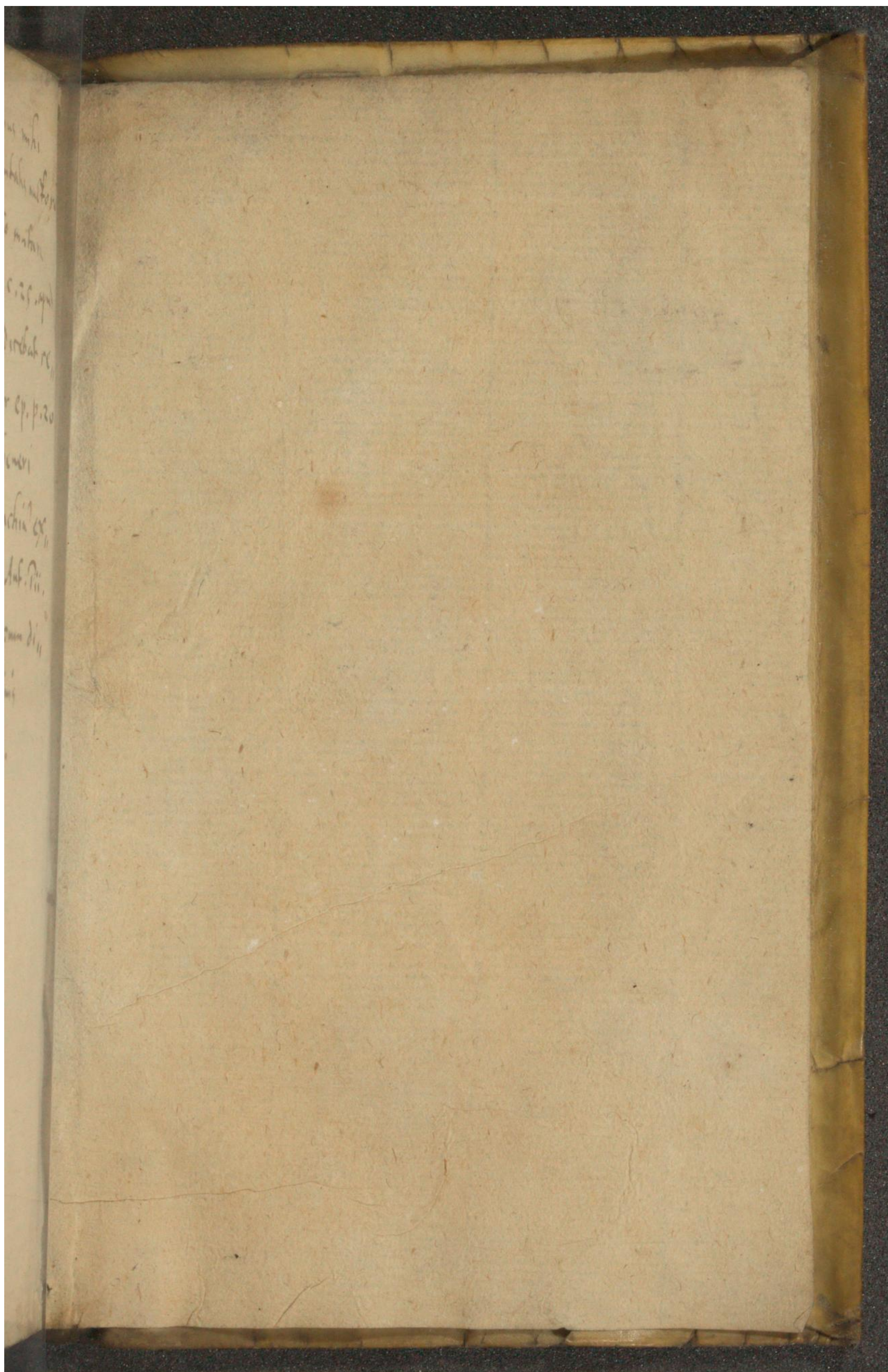
Si quæ præter hæc erunt, tute, ſpero, tibi indicabis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

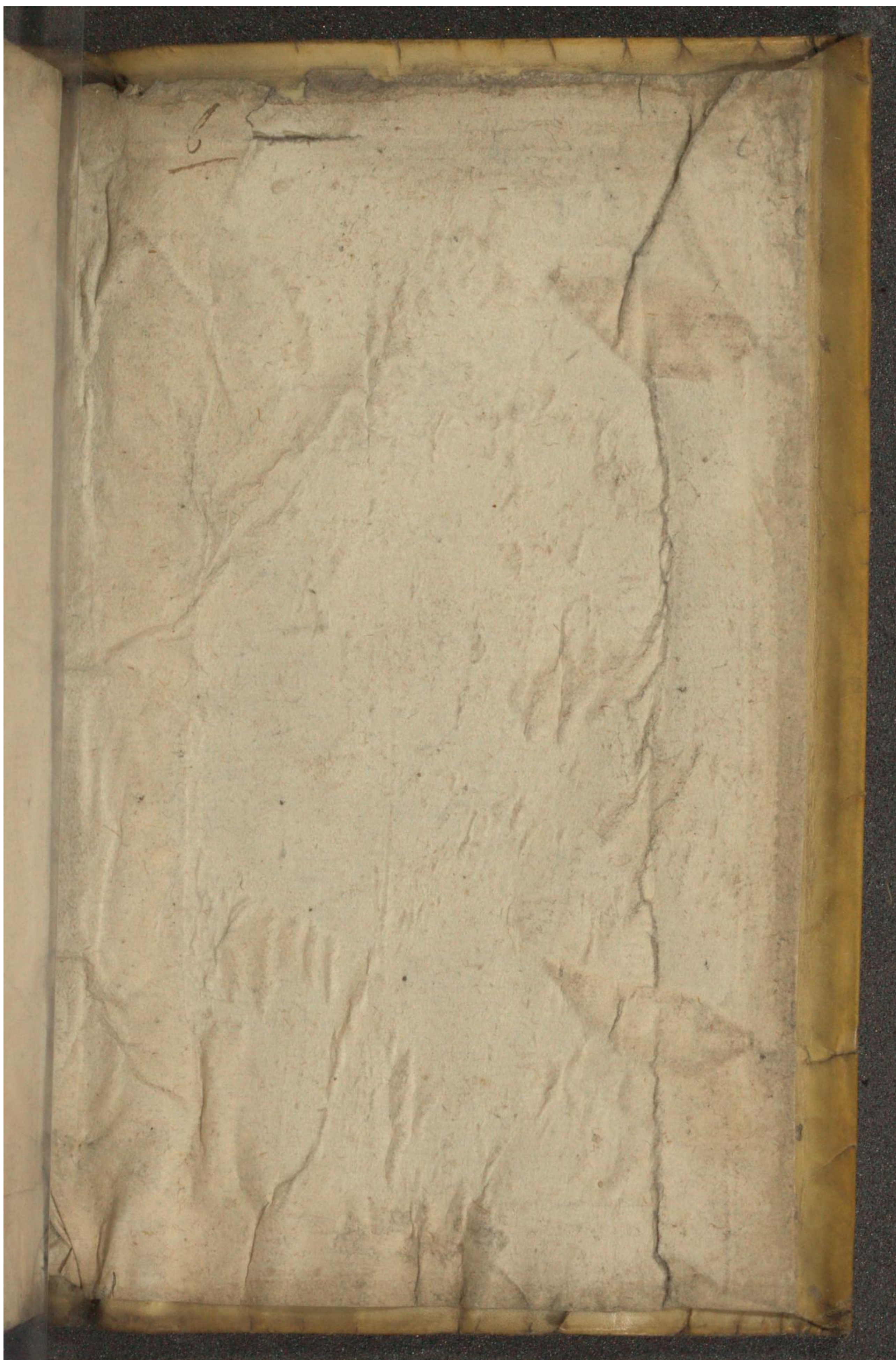
Caelo receptus Janus Gulielmius mihi
dixerat se nolle alicuius novitatis auctorē
esse: Quare cogitaverat ōio mutare
caput x. l. 1. Veris. Item l. 3. c. 25. apud
Martialē, effundere nimbos: dicebat re,,
tineri debere. V. de Quaes. per ep. p. 20.
l. 14: Tamen in nūmo quodam Severi
Pertinacis scissura per quam brachia ex,,
eruntur apparet: item in nūmo Ant. Pii.
et Faustinae togae spectantur cum di,,
midiis manicis. V. de tempestivis
conviviis Lipsius ād Tac. p. 155.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4025/A